

TRASHËGUESIT E PAGANIZMIT

Njeriu. Këtë krijesë Zoti e solli në ekzistencë nëpërmjet një njeriu të vetëm, prej tij ne trashëgojmë shpirtin ashtu siç trashëgojmë në mënyrë gjenetike edhe trupin.

Allahu i Madhëruar thotë: *“O njerëz! Frikësojuni Zotit tuaj, i Cili ju krijoi prej një njeriu, ndërsa prej atij krijoi bashkëshorten e tij, kurse prej këtyre të dyve krijoi shumë meshkuj e femra.”*

Nga fjalët e Profetit, *alejhi salatu ue selam*, kuptojmë se edhe veset apo virtytet e ndryshme të njerëzve në thelb rrjedhin nga e njëjta krijesë ashtu si edhe trajtat e ndryshme fizike të tyre.

“Allahu e krijoi Ademin nga një grusht dheu që e mbloodhi nga çdo cep i tokës dhe kështu bijtë e Ademit dolën sipas dheut. Mes tyre ka të kuq, të bardhë, të zinj e ndërmjetëm, e në mes tyre ka njerëz të butë, të ashpër, të lig dhe të mirë.” (Tirmidhiu)

Nga kjo që thamë duam ta vëmë theksin tek një fakt shumë i rëndësishëm, që njeriu në thelb, në natyrën e tij është i pandryshueshëm, ai në çdo epokë të ekzistencës së tij do të shfaqë të njëjtat vese dhe virtyte. Kështu që pavarësisht formës së jashtme dhe masës së secilës prej tyre, që ndryshojnë në periudha të ndryshme të historisë njerëzore, veset dhe virtytet e njeriut janë po ato të cilat Allahu i përshkruan në Kuran për popujt e ndryshëm si dhe për vetë qenien njerëzore, e cila shfaq të njëjtat probleme në çdo vend dhe kohë.

Njeriu që në fillimet e tij u krijua në trajtën e një ene që mund të mbushet dhe mund të zbrazet dhe kjo është pikërisht natyra shpirtërore e njeriut që nuk ndryshon asnjëherë. Kjo do të thotë se njeriu është një qenie e tundueshme, që cenohet nga vesveset drejt së keqes ashtu siç tërhiqet edhe pas së mirës. Pikërisht për këtë arsye është më se e mundur që qenien njerëzore ta tundosh dhe ta joshësh për dy nga mangësitë më karakteristike të mbarë krijesave: mungesën e përjetësisë dhe mungesën e pushtetit absolut. Nëse i kthehemi Kuranit do të vëmë re pikërisht se iblisi e tundoi atin e njerëzimit në këto dy gjëra, Allahu thotë në Kuran: *“Por djalli e cyti: “O Adem, a do të të tregoj pemën e përjetësisë dhe të një mbretërimi që nuk zhduket?”*

Përjetësia dhe pushteti, njëra kënaqësi e mishit dhe tjera e egos. Janë pikërisht këto dy gjëra që e kanë tunduar njeriun gjatë gjithë jetës së tij, në njërën anë përjetësia që i garantonte atij pavdekësinë e dëshirave dhe kënaqësive dhe në anën tjetër pushteti që i mundësonte lavdinë e egos personale.

Nëse shohim problemet e shoqërisë së sotme moderne janë pikërisht këto dy gjëra ato që në thelb përbëjnë shkaktarin kryesor të veseve negative të kësaj epoke.

Njeriu modern i zhveshur nga besimi te Zoti, i zhveshur nga e vërteta e epërme, se përjetësia dhe pushteti absolut nuk janë dhe nuk mund të jenë cilësi e asnjë krijese, për të nuk ka asnjë barriere ideologjike apo parimore që të rend pas tyre, me çdo çmim apo kosto që plotësimi i tyre kërkon. Sipas një mendësisë së njeriut modern nëse nuk ka perëndi që na ka krijuar, atëherë pse të mos jetë njeriu ai që do të bëhet vetë perëndia i vetvetes dhe i kësaj bote?! Por nëse ka perëndi, pse njeriu të mos jetë si ai apo ata, pse ai të mos ia rrëmbej përjetësinë dhe lavdinë kësaj perëndie apo këtyre perëndive?! Ky ishte në thelb konflikti në mes njerëzve dhe perëndive imagjinare p.sh. në Greqinë e lashtë. Joshja për të qenë perëndi, për të jetuar përjetësisht si to dhe për të kënaqur çdo epsh të mishit dhe të egos, nuk ishte dhe nuk është gjë tjetër vetëm se një ëndërr që buron nga injoranca e një bote pagane. Një ëndërr që është ngritur mbi bazat e së pavërtetës, e mosnjohjes së vërtetë të Krijuesit dhe të krijesës. Për këtë dhe qytetërimi i sotëm perëndimor, në thelb si trashëgimtar i atij greko-romak, nuk është veçse një qytetërim pagan, një vazhdimësi atij e qytetërimi idhujtar që krishterimi edhe pse e shtypi nuk mundi dot ta varros. Dhe ja tek ai ngrihet përsëri në këmbë shumë herë më i fuqishëm se para dy mijë vjetësh. Dallimi në mes këtij qytetërimi dhe atij në shumë aspekte është vetëm sipërfaqësor. Nëse në shumë raste idhujtari i epokës antike besonte se duke iu bindur zotave imagjinarë, duke i adhuruar ata, apo shpesh edhe duke i mashtruar dhe luftuar me ta, do të arrinte pavdekësinë dhe pushtetin, idhujtari i kohëve moderne beson se e ka më së fundi në dorë çelësin e suksesit të cilin nuk e zotëronin paraardhësit e tij. Dhe ky çelës –sipas tij- është shkenca, apo njohuria, ai zjarr simbolik që Prometeu u vodhi perëndive greke dhe ua dhuroi njerëzve. Mirëpo këtu nuk bëhet fjalë për dijen që i kumton njeriut të vërtetën e jetës dhe të krijimit, por vetëm për njohuri që lidhen kryekëput me botën shqisore.

Në emër të redaksisë: Justinian TOPULLI

AKTUALE

3-5 | EUFORIA E MATURËS

6-8 | PSE NUK BIE AKOMA SISTEMI I SIRISË, LIBISË DHE JEMENIT?

8-14 | PËR ATA QË BËJNË PYETJEN: KU JANË SELEFUTË?!

15-17 | BLIC LAJME

SFIDA

18-20 | RREZIKU I BIXHOZIT MBI RININË

AKIDE

21-24 | MËNYRAT E ARGUMENTIMIT GJATË INJORANCËS (I)

DRITARE

25-27 | IKNI NGA ZJARRI

28-34 | GJYKIMI I PJESËMARRJES SË MUSLIMANIT NË VOTIME (PJESA II)

EKONOMI

35-37 | PARTNERITETI NË RËNIE, I CILI PËRFUNDON NË PRONËSI TË PLOTË

FAMILJA

38-41 | MOSRESPEKTI I PRINDIT NDAJ FËMIJËS

42-44 | DUA TË JEM THIRRËSE NË FE, POR...!

45-49 | GRUAJA IME... TË DUA

TEFSIR

50-52 | SHËMTIA E BIXHOZIT SIPAS KURANIT

HADITH

52-55 | O ZOT, MË RUAJ NGA VESET POSHTËRUESE

THESARE

56-58 | MJEKËSIA PREVENTIVE NË SUNETIN E PEJGAMBERIT

FETVA DHE KONSULTIME

58-60 | BIXHOZI I KUIZEVE

REDAKSIA

Kryeredaktor: Omer BERISHA

zv. kryeredaktorë: Agron TERZIQI dhe Justinian TOPULLI

Anëtarë të redaksisë:

Ismail BARDHOSHI, Bledar HAXHIU, Lulzim SUSURI, Talha KURTISHI, Genc PLUMBI,
Ali SHABANI, Agim BEKIRI, Driton LEKAJ, Llokman HOXHA, Rashit ZYLFIU dhe Hajrush MANI

Bashkëpunëtorë: Ahmed KALAJA, Ekrem AVDIU dhe Enis RAMA

Redaktor gjuhësor: Roald HYSA

Ballina: Dorlir KRAJA (ENSARTDESIGN Studio)

Boton: AlbIslam

Adresa: rr. Petre Georgiev nr. 63 | Çair | Shkup 1000
e-mail:

albislam@albislam.com

albislam@gmail.com

sms: +389 71 806 114 | fax&tel: +389 2 26 12 932

Revista është e regjistruar pranë Agjencisë për

Informata të Maqedonisë nr. 02-124/2

ISSN: 1409-6250

Tirazhi: 2000

ABONIMI NJË VJEÇAR

Për Maqedoni: 600 den, Jashtë vendit: 20 euro
(në çmim janë të përfshira edhe harxhimet postare)

e-mail: **albislam.abonues@gmail.com**

ALBISLAM DOOEL

xhirollogaria: 300000002770453

Komercijalna Banka A.D. - Skopje (denarë)

xhirollogaria: 0270100245547

Komercijalna Banka A.D. - Skopje (euro etj.)

Rr. "Kej Dimitar Vlahov" 4

S.W.I.F.T.: KOBBSMK2X

IBAN: MK07300701002455425

numri tatimor: 4030008038784

EUFORIA E MATURËS

E ndjej detyrë para Zotit të botëve, që t'ju thërras drejt rrugës së Perëndisë, rrugës së Pejgamberit më të nderuar dhe me këtë shkrim po ju lë edhe juve obligim, që të ftoni njerëzimin, miqtë dhe miket tuaja, shokët dhe shoqet, vëllezërit dhe motrat e juaja, që të ndjekin shembullin e të sinqertëve

SHKRUAN: GJYLSIME ZENUNI JASHARI

Koha kalon shume shpejt dhe arrin viti i katërt në shkollë të mesme. Pa hamendje them se i tërë viti maturantëve u kalon duke menduar dhe diskutuar lidhur me përgatitjet e natës së

paharruar, natës së maturës. Atë natë gjithçka harrohet... Atë natë çdo gjë rrafshohet... Atë natë emocionet nënshtrohen... Ndjenjat nuk njohin përkufizime... Sytë kullojnë si në livadhe, duke ngrënë turpin... Atë natë... Vetëm për një natë, mund të zhduket e kaluara... që të ekzistojë vetëm momenti... Atë natë mund

të tretet ardhmëria... vetëm e vetëm që të ekzistojë shthurja e një nate... që të ekzistojë shthurja e një çasti...

Por po ashtu shumë shpejt po shkurohet edhe koha e përfundimit të afatit të secilit prej nesh mbi këtë sipërfaqe të tokës, afat të cilin askush nuk e di se kur do të na skadojë... I diplomuari mund të mendojë, se e nesërmja do t'i sjellë lumturinë, fatbardhësinë, famën ose suksesin, por ndodh shpesh që pas natës së famshme të maturës të rinjtë të shijojnë nënçmimin, humbjen dhe diplomimin t'ua kurorëzojë mossuksesi. Andaj është shumë më e mençur, që secili prej nesh të dijë, që në kohën e duhur të përgatisë valixhet për një natë shumë më të rëndësishme se nata e maturës... është shumë më e rëndësishme, që çdo njëri të dijë të mbushë atë valixhe të vogël që quhet tru dhe me atë të dijë të organizojë të tërë jetën e tij.

E vetmja mënyrë për të arritur suksesin edhe pas kësaj nate është vetëdijesimi dhe njohja e Krijuesit të tij, i cili është i përsosur. Në qoftë se robërit dëshirojnë të njohin Zotin e tyre dhe të shtojnë dijen e tyre rreth Tij, nuk kanë rrugë tjetër, përveçse ta njohin Atë me anë të argumenteve të Sheriatit, që e përshkruajnë atë dhe i deklarojnë emrat dhe veprat e Tij, sepse Allahu nuk shikohet në këtë botë, por Ai e sheh dhe e njeh këtë botë me hollësi dhe Ai e sheh dhe e llogarit secilin në çdo vend dhe në çdo kohë, ditë apo natë qoftë...

Shikoje fjalën e Allahut ku na bën të njohur veten e Tij:

“Allahu është Ai, që nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Tij. Ai është El Haj-ju El Kaj-jum (i Përrjetshmi, i Pafillim dhe i Pambarim, Mbajtësi dhe Mbrojtësi i gjithçkaje që ekziston). As kotje, as gjumë nuk e kap Atë, e Atij është çdo gjë në qiej dhe në tokë. Kush është ai që mund të

“...Mendojeni mirë, se nata e maturës në cilin grup të rregullave bën pjesë!?... Lexoje fjalën e Allahut...”

ndërmjetësojë tek Ai përveçse me lejen e Tij. Ai di se çfarë u ndodh krijesave të Tij në këtë botë dhe çfarë do t'u ndodhë atyre në botën tjetër. Ata kurrë nuk do të përfshijnë ndonjë gjë nga dija e Tij, përveç asaj që Ai dëshiron. El Kursij-ja e Tij përfshin qiejt dhe tokën. Ai nuk ndjen aspak lodhje në ruajtjen dhe në mbrojtjen e tyre. Ai është më i Larti, më Madhështori” Bekare: 255.

Pra, maturanti i mençur pa dyshim ka vënë re se ajetet e theksuara nuk janë përmendur pa qëllim. Theksi shihet qartë se ku është vënë. Pra Atë, Allahun e Lartësuar, nuk e merr, as kotja, as gjumi, Ai është vigilent mbi robin e tij edhe në natën e errët, edhe kur është në vetmi, po edhe kur harron dhe e humb orientimin e tij...

O ju të rinjtë e sotëm! Dielli i së Vërtetës ka lindur për të ndriçuar gjithë tokën dhe për të gjallëruar vetëdijen e njeriut. Të lavdërueshme janë përfundimet dhe frytet që vijnë prej tij, të bollshme janë faktet e shenjta që rrjedhin prej këtij hiri. Por ku është bujaria e kulluar e më e pastër e të Mëshirshmit? Ku është lënë drita për botën dhe popujt e saj? Si dhe ku është harmonia në shoqëri, dashuri dhe solidaritet? Atë natë matura është në të vërtetë dhembshuri dhe unitet, është fundi i të qenit njeri i vetvetes. Ajo natë është të qenit një me të gjithë mbi tokë. Mirëpo në fe do të marrin fund shpejt ditët tuaja, që ikin si rrufe dhe do të ikin pa lënë gjurmë fama, pasuria, rehatia dhe gëzimi i siguar nga ai det i afsheve të pafund.

E ndjej detyrë para Zotit të botëve, që t'ju thërras drejt rrugës së Perëndisë, rrugës së Pejgamberit më të nderuar dhe me këtë shkrim po ju lë edhe juve obligim, që të ftoni njerëzimin, miqtë dhe miket tuaja, shokët dhe shoqet, vëllezërit dhe motrat e juaja, që të ndjekin shembullin e të sinqertëve, që e kanë kuptuar me kohë realitetin. Ju jeni bij dhe bija të dashur për prindërit tuaj, bëhuni dritë e jo errësirë në sytë e tyre. Bëhuni thesar për të varfrit dhe ilaç për të sëmurët me diturinë tuaj. Mendoni gjatë gjithë kohës për t'i bërë shërbim çdo pjesëtari të racës njerëzore. Mirëpo mos e harroni Zotin tuaj, që Ai të mos ju harrojë juve. Jini të sinqertë me shpirt e jo vetëm me dukje. Le ta përqendrojë vëmendjen secili prej jush drejt qëllimit të krijimit të tij!

Dijeni se mesazhet e zbritura nga Allahu synojnë të rregullojnë gjendjen e njeriut dhe rruga e rregullimit është, që të edukohen robërit në adhurimin e Allahut. Çelësi me të cilin hapën të Dërguarit zemrat e njerëzve ishin ajetet e Allahut, të cilat flasin qartë rreth Zotit të tyre dhe i lidhnin zemrat e tyre me Të. Kështu drejtohen zemrat dhe fytyrat e robërve për tek një Zot i vetëm.

Boshti rreth të cilit sillet i gjithë Kurani është përmbledhja e cilësive të Allahut, përmbledhja e veprave të Tij në univers, sqarimi i Madhësisë së Allahut, ftesa njerëzve për t'iu përgjigjur ligjeve të Allahut dhe për t'iu larguar gjërave që tërheqin zemërimin e Allahut, si dhe sqarimi i shpërblimit, që ua jep Allahu atyre që i binden dhe ndëshkimin me të cilin do të ndëshkojë të gjithë ata që e kundërshtojnë. Ky diskutim sikurse ka ardhur në Kuran, ka qenë dhe do të jetë faktori, që lëviz zemrat, trondit nefset (vetët) dhe zhduk ndyrësitat dhe pislëqet, që pengojnë nga e mira. Mendojeni mirë, se

nata e maturës në cilin grup të rregullave bën pjesë!?... Lexoje fjalën e Allahut, e cila tregon për ndikimin që lë në shpirtrat e të mirëve të Umetit, këto ajete të zbritura nga Allahu: ***“Allahu zbriti fjalët më të shkëlqyera, një Libër pjesët e të cilit i përngjasin njëra-tjetrës, në mirësi e vërtetësi, shpesh i përsëritur. Lëkurët e atyre që kanë frikë Zotin e tyre, dridhen prej tij. Pastaj lëkura dhe zemra e tyre zbutet me kujtimin e Allahut”*** (Zumer: 23). Pas kësaj a nuk ju mbetet hapësirë, që me zemra të çiltra të thoni: O Zoti im! Unë jam afruar drejt Teje, në thellësitë e kësaj nate të zezë, duke të besuar Ty me gjuhën e zemrës sime, duke fërgëlluar nga gëzimi për flladin e ëmbël, që fryn nga mbretëria Jote. O Lavdiplotë, po thërres para Teje, duke thënë:

O Zoti im, nuk gjej fjalë që të Të thur lavdi, nuk shoh ndonjë udhë për zogun e mendjes sime, që të fluturojë lart drejt Mbretërisë Tënde të Shenjtërisë, sepse Ti, në vetë thelbin Tënd, shenjtërohesh mbi këto adhurime dhe në vetë qenien Tënde je përtej arritjes së lavdërimeve që të ofrohen nga njerëzit që Ti i ke krijuar. O Perëndi, Zot dhe Krijuesi im! Më mbro nga neglizhenca e vetes sime ditën dhe natën, në shoqëri dhe në vetmi. Mos lejo, që në asnjë çast të harroj Madhërinë Tënde dhe vogëlsinë time para Teje. Mos më lër pas dore, sepse unë jam rob shumë i nevojshëm për kujdesin Tënd.

Ty të takon madhërimi, sepse Ti je mbi çdo përshkrim dhe lavdërim dhe gjithçka tjetër është puhizë që tretet në errësirë apo në dritë (që mbaron me qortim apo nderim). ■

PSE NUK BIE AKOMA SISTEMI I SIRISË, LIBISË DHE JEMENIT?

Sistemi sirian edhe pse nuk është si sistemi libian dhe jemenas, ku kanë ndikim të madh fiset ka një ndryshim, i cili është më i rrezikshëm se i pari e ai është animi nga një sekt i veçantë, ku në rastin konkret udhëheqësit e shtetit janë të grupacionit Nusajri-Batinij dhe vrasjen e Ehlu Sunetit e shohin si mbrojtje të akides dhe fisnikëri

HALID MUSTAFA

Shumica e njerëzve menduan, se pasi ra aq shpejt regjimi diktatorial i Egjiptit dhe i Tunizisë nga protestat e mëdha të popullit, po ashtu shumë shpejt dhe shumë lehtë do të binin edhe regjimet nëpër tokat e tjera arabe, si shkak i ngritjes në këmbë të popullit në protesta. Kjo do të

vinte bazuar në faktin, se krejt këto shtete kanë të njëjtën udhëheqje shtetërore, ku ngjasojnë për nga robërimi i popullatës, mosrespektimi i lirive dhe të drejtave të njeriut. Kjo gjë, edhe pse mund të jetë realitet në përgjithësi, mirëpo ka diçka tjetër që gjykon në këto shtete, të cilat dallojnë plotësisht nga shtete, si Egjipti dhe Tunizia. Edhe pse mund të përforcohet fakti, se: është vetëm çështje kohe dhe

pastaj do të vijë rrëzimi, sepse ka marrë hov çështja e lirisë në tokat arabe dhe në popujt e zgjuar po shihet se është bërë adet, që çdo arab t'ia urojë vëllait të vet lirinë.

Mirëpo ka disa dallime thelbësore që e sundojnë Jemenin, Sirinë dhe Libinë, që e vonojnë rrëzimin e këtyre sistemeve deri tashti e ndoshta vonon rrëzimi i tyre pas një farë kohe. Mirëpo kjo nuk do të thotë, se këto sisteme janë duke rënë në humnerë, sepse prej gjërave që i dallojnë këta shtete nga Egjipti dhe Tunizia është ajo, se fanatizmi fisnor ndërmjet fiseve, të cilat janë të përhapura në Libi, Jemen etj., ajo çka i bën këto sisteme të qëndrojnë në pushtet është se shteti ka lidhje të forta me fiset me çka e ruan pushtetin e vet. Ky lloj koalicioni ndërmjet shtetit dhe fisit nuk ndodh se fisi e do shtetin, mirëpo është frika e fisit se mos e humb reputacionin e vet, po qe se ndërron pushteti dhe kështu shteti do të lidhi marrëdhënie me fisin tjetër e kështu humb sundimi i fisit dhe e merr atë fisi tjetër, pra rivali i tyre. Prandaj kjo që po ndodh tashmë në Jemen, ku fiset e mëdha të Jemenit kanë dalë kundër sistemit në protesta dhe kërkojnë dorëheqjen e presidentit Salih, mirëpo prapëseprapë nuk mund të ndërmarrin aksione për ta rrëzuar, sepse dyshojnë në sistemin që do të vijë më pas dhe rrugët e veta në të ardhmen. Po ashtu Jemeni gjithashtu vuan edhe nga problemet e ndryshme, si ai në veriun e vet, ku disa lëvizje dëshirojnë të shkëputen nga ky shtet, të cilët ndoshta duan ta shfrytëzojnë rastin e këtyre ngjarjeve dhe të kërkojnë pavarësinë. Gjithashtu fiset në Jemen posedojnë armatime të sofistikuar që i ka edhe shteti, si dhe kjo gjë mund të çojë deri tek luftërat fisnore qytetare, e cila do të sillte si pasojë mossundimin fisnor në shtet në të ardhmen. I ngjashëm mund të jetë rasti i Libisë, ku Gadafi me miliarda i ka dhënë naftë fisit të vet dhe fiseve të tjera, që

“... Gabimi që u bë nga protestuesit në Libi është se ata përdorën shumë shpejt armët, në të kundërtën e rastit të Tunizisë dhe të Egjiptit, të cilët dolën me parullën: ”Liri... Liri”...”

e përkrahin atë dhe që i ka armatosur deri në dhëmbë ata, e nëpërmjet tyre po i sulmon protestuesit. Gjithashtu ai po shpenzon miliarda, duke paguar edhe të huajt nëpër të gjithë botën, që ta ndihmojnë atë për krimet që ka bërë dhe e çon kështu popullin e vet të luftojë me popullin e vet.

Gabimi që u bë nga protestuesit në Libi është se ata përdorën shumë shpejt armët, në të kundërtën e rastit të Tunizisë dhe të Egjiptit, të cilët dolën me parullën: ”Liri... Liri”. Kjo i vendosi këto sisteme në pozitë të ngushtë para botës, ku nuk pati ndikim fjala se është dora e huaj që po i bën këto, ndërsa sistemi libian justifikohet me fjalët, se këto protesta janë dorë e El-Kaidës dhe e disa të tjerëve që janë kundër sistemit tonë. Kësaj gjëje i ndihmoi edhe hyrja e NATO-s, ku ai nxori pretendimin, se kjo është “luftë kryqëzatash” e me këtë justifikim dëshiron t'i bindë banorët e shtetit të vet, se kjo është luftë për ta kolonizuar vendin. Ndërsa në fillim kur protestat ishin të qeta, me parulla paqeje, pa aksione nga protestuesit sistemi libian u dridh. Ata u munduan ta fshehin para botës çfarë po ndodh dhe dërgonin sinjale jashtë, se sistemi po përgatitet për ndryshime, dhe tashti po e shfrytëzojnë përsëri medien në dëm të popullsisë, ku i jep shënjestër aeroplanëve të NATO-së të

sulmojnë në caqe përplot me civilë, prandaj nuk po lenë rrugë vrastare pa e shfrytëzuar atë.

Ndërsa për sa i përket Sirisë protestuesit ende po e ruajnë qetësinë me protesta paqësore, ku duhet të vazhdojnë kështu, ngase sistemi i Asadit e pret një aksion nga protestuesit e pastaj e kthen historinë në masakër siç ka vepruar edhe më parë (që në fakt filloi tashmë). Protestat e qeta e kanë çuar Asadin t'i lirojë disa të burgosur dhe të bëjë disa lëshime dhe kjo tregon se frika e ka kapluar këtë sistem. Sistemi sirian edhe pse nuk është si sistemi libian dhe jemenas, ku kanë ndikim të madh fiset ka një ndryshim, i cili është më i rrezikshëm se i pari e ai është animi nga një sekt i veçantë, ku në rastin konkret udhëheqësit e shtetit janë të grupacionit Nusajri-Batinij dhe vrasjen e Ehlu Sunetit e shohin si mbrojtje të akides dhe fisnikëri. Këtë mund ta vërejmë kur do t'ju jepet rasti për luftë dhe do të shohim ndërgjegjen e tyre gjakpirëse ndaj qytetarëve, prandaj protestuesve duhet t'u bashkëngjiten edhe ushtria, si dhe mediet duhet ta ngrenë zërin e tyre për t'u dëgjuar fjala e protestuesve, që t'i ngushtohet rrethi i sistemit të Asadit.

Përktheu dhe përshtati: Nexhat Ceka

PËR ATA QË BËJNË PYETJEN: KU JANË SELEFIJTË?!

Edhe po të pranonim, se selefijtë nuk zotërojnë një projekt politik, prapë askush nuk ka të drejtë t'u hipë mbi kokë, sepse realiteti po dëshmon, se edhe ata që kishin një projekt nuk arritën me të në ring, por morën në vend të tij rroba të huazuara nga armiqtë.

DR. MUHAMED IBËN IBRAHIM ES SEIDI

Shumë njerëz pyesin: Ku janë selefijtë? Ku është projekti i selefijve? Çfarë janë duke punuar selefijtë?

Pyetje e çuditshme, që m'u parashtrua nga disa drejtime, saqë ngjalli tek unë një habi që nuk e kisha paramenduar nga vetja lidhur me këtë temë. Atë e parashtruan shumë kolumnistë nga vende të ndryshme në kontekstin e përçmimit të drejtimit selefi, të cilin gabimisht e quajnë rrymë. Supozojnë se ngjarjet e fundit në vendet arabe e shpalosën

qartë faktin, se selefijtë kanë zbrazëti për sa i përket aspektit të projektit politik, prandaj kanë shkuar kuturu gjatë këtyre ngjarjeve dhe krejt spontanisht. Ata nuk kanë pasur, as qëndrim të fortë, as metodë të qartë. Kjo pyetje me disa përgjigje që solli i preku shumë selefijtë, por e morën porosinë dhe nuk po ndalen së kërkuari projektin në fjalë që ende nuk lindi.

Ajo që e rriti habinë time ishte këmbëngulja e atyre për ta përçmuar selefizmin pasi – sipas tyre – ai nuk zotëron projekt politik, ndërsa nuk i thoshin vetes të shohin realitetin që i rrethon dhe para se të shqelmojnë selefizmin të na thonë: Ku është projekti i ihvanëve? Ku është projekti i tebligëve? Ku është projekti i nurxhive? Ku është projekti i liberalëve? Po ku i marksistëve? Ku i komunistëve?... Ku janë ato projekte?

Po ta shikonin realitetin me drejtësi do të bindeshin, se në këtë krizë konkretisht asnjë prej xhemateve (grupeve) nuk ka ndonjë

“Asnjë ideologji nuk mundi të zërë vendin e sistemeve të rrëzuara, madje as që mundi ta ofrojë veten ndonjëri...”

projekt, qofshin ato islamike apo joislamike. E pse pra, ky sulm dhe përçmim ndaj drejtimit selefi?

Ai që i lexon këto pyetje dhe çfarë u shkrua, duke kundërshtuar selefizmin dhe duke i frikësuar se çfarë do t'i godasë për shkak të kësaj zbrazëtie në ngjarjet e fundit do të mendojë se ihvanët themeluan shtetin e tyre me parullën, e cila i shoqëroi nga fillimi “Islami është zgjidhja”, nurxhitë fituan zgjedhjet parlamentare në shumicën e vendeve arabe, liberalët fituan lirinë që deshën dhe i lumturuan njerëzit përreth, majtistët arritën të ngjisin copëtimin, që ua shkaktoi rënia e marksizmit sovjetik!

Pse nuk e bënë pyetjen: Këto revolucione që ndodhën: a u krijuan nga këto drejtime ideologjike, apo nga dikush tjetër? Përgjigjja: Po, u krijuan nga dikush tjetër, me argumentin se asnjëri deri sot nuk pretendoi se ai ishte që i krijoi ato.

Pastaj, kush nga ato ideologji arriti të zërë vendin e ndonjërit prej sistemeve që u rrëzuan apo të atyre që do të rrëzohen? Përgjigjja: Asnjë. Asnjë ideologji nuk mundi të zërë vendin e sistemeve të rrëzuara, madje as që mundi ta ofrojë veten ndonjëri. Sigurisht do t'i dalloja në këtë bisedë Ihvanul Muslimun pasi ata janë lëvizja bashkëkohore më e thelluar në arenën politike. Sikur të ndodhte suksesi i tyre në pajtim me projektin e tyre thelbësor do të ishte fitore për të gjitha ideologjitë islame, e sidomos për atë selefiste, sepse shumë nga njerëzit e tyre janë selefij në akide dhe në fikh. Por ja që kur ofruan veten në politikë në Tunizi dhe Egjipt i tejzgjatën kërkesat e hershme për shkak të politikës, tashmë nuk e ngrenë më parullën "Islami është zgjidhje", siç bënin kur ishin një lëvizje e ndaluar. Ai që mediton për projektin e tyre të parashtruar pas revolucionit të Tunizisë dhe atij të Egjiptit do të mësojë se ajo tejzgjatje është braktisje e trashëgimisë së ihvanëve për të cilën u martirizuan Hasan el Bena, Hasan el Hudajbi, Sejid Kutubi, Abdulkadir Aude etj. Për këtë trashëgimi shpirtra të pastër humbën nëpër dhomat e burgjeve ushtarake, atë trashëgimi që shkurtimisht na e tregon dizajnimi i dy shpatave të gërshetuara që mbajnë një mus'haf (logoja e Ihvanul Muslimun).

Projekti i partisë politike të ihvanëve sot është i përafërt me këdo parti laike, që shpall parimet e të drejtave, lirisë, drejtësisë dhe barazisë. Nuk ka ndonjë dallim të madh mes këtyre dhe atyre. A është ky projekti i ihvanëve, që prej kohësh i kemi dëgjuar të përsërisin: Allahu është synimi ynë, Islami është metoda jonë, xhihadi është rruga jonë,

“A është ky projekti i ihvanëve, që prej kohësh i kemi dëgjuar të përsërisin: Allahu është synimi ynë, Islami është metoda jonë, xhihadi është rruga jonë..”

si dhe vargjet e Sejid Kutubit, Allahu e mëshiroftë dhe e pranoftë tek shehidët:

*Vëlla, ti je i lirë pas mureve,
Vëlla, ti je i lirë edhe në je i prangosur,
Nëse me Allahun je shumë i kapur
Çfarë mund të të bëjnë dredhitë e njerëzve?!*

Ajo çfarë lexojmë në Tunizi dhe Egjipt nuk është projekt i ihvanëve, përkundrazi është projekt partie që përfaqëson ideologjinë laike në formë të pjesshme, ndërsa të thuhet se ato janë projekt i ihvanul musliman, asnjëherë!

Sipas meje: Nuk e konsideroj të metë ndaj vëllezërve që përfaqësojnë këtë politikë, animin nga e keqja më e lehtë, dëmi më i vogël dhe munda për përmirësim duke lëshuar pe. Jo, këtë nuk ua zë për të madhe, sepse në atë veprim mund të ketë urtësi, por e meta, madje e gjithë e meta është që këto lëshime penjsh t'i paraqesin duke thënë, se kjo është metodologjia islame për pushtetin. Syresh prej tyre argumentojnë nga Kurani dhe Suneti, se ajo është kërkesa e Kuranit dhe ai është Islami për të cilin luftuan, që në vitet dyzet të shekullit të kaluar.

E njëjta gjë po ndodh edhe në Jemen me islahijunët (përmirësuesit), nuk mund të themi se ai është projekt përmirësues. Ai mund të jetë një aktivitet politik, ku nuk dallojnë këta dhe armiq të tyre, sepse askush prej tyre nuk dallon në metodat e betejës, as në terminologji dhe as në

prioritete.

E theksoj edhe një herë, se nuk e paralajmëroj me inat aktivitetin e tyre politik, përkundrazi shpresoj që Allahu të realizojë me duart e tyre mirësi të shumta, mirëpo unë nuk ua pranoj, se ajo çfarë po bëjnë është projekt islam, që e kemi njohur kamotshëm. Pra, ihvanët hynë në politikë pas revolucioneve dhe jo me projektin e tyre, por me projekt të huazuar.

Po, projekt i huazuar që i ngjan shumë projektit me të cilin nurxhitë në Turqi i hynë betejës politike dhe përmes tij fituan presidencën, mirëpo turqit deklaruan, se ky nuk është projekti i vërtetë i tyre, kur përmendën shprehimisht, se partia e tyre është laike dhe pranuan, se në këtë situatë nuk mund të punojnë sipas programit që i pasqyron.

Edhe po të prananim, se selefijtë nuk zotërojnë një projekt politik, prapë askush nuk ka të drejtë t'u hipë mbi kokë, sepse realiteti po dëshmon, se edhe ata që kishin një projekt nuk arritën me të në ring, por morën në vend të tij rroba të huazuara nga armiqët.

Ndërsa, pse qëndrimet e selefive ishin të përziera? Është një pyetje që buron nga mosnjohja e drejtë e përbërjes selefiste, pasi selefijtë nuk janë xhemat që i përulet ndonjë udhëheqjeje intelektuale apo organizative, që të njësohen qëndrimet e tyre, siç do t'u thoshte ajo udhëheqje. Ata kanë shkollën e daveit dhe metodologjinë argumentuese, që i referohen për akide, fikh dhe ahlak. Kur ndeshen me ndodhi të reja ua parashatrojnë ngjarjet metodologjisë përkatëse dhe asisoj do të ndryshojnë mendimet e tyre varësisht nga ndryshimi i tyre në kuptimin e teksteve dhe varësisht sesi çdokush prej tyre i vlerëson dobisht dhe dëmet.

Prandaj gjejmë prej selefive, që janë anëtarë në grupime politike si ihvanët (Egipt), Nahda (Rilindja – Tunizi) dhe Islah

“...Mund të dalë ndonjëri prej selefive për të futur rrugën e tij në politikë, por veprimi i tij nuk do të jetë argument kundër menhexhit selefi apo turp...”

(Përmirësimi – Jemen), të tjerë nuk i përkasin asnjë partie, por medhhebeve të ndryshme, që mendojnë se qëndrimet e atyre medhhebeve nuk vijnë ndesh me menhexhin selefi.

Kush e di këtë fakt për selefijtë nuk do të habitet nga qëndrimet e ndryshme të tyre në këto ngjarje, madje ndoshta do të ishte habi sikur të njësoheshin qëndrimet e tyre. Kjo është natyra e njerëzve, kur nuk janë nën ndonjë udhëheqje intelektuale apo politike, prandaj do të kenë gjithsesi mendime të ndryshme dhe jo vetëm për çështje madhështore, por edhe për gjëra të vogla.

Ka edhe një fakt tjetër, ku përveç selefijve bëjnë pjesë edhe të tjerë, ai është shansi që për çështje të mëdha të flasë gjithkush, shumë prej atyre që nuk janë kompetent për të dhënë fetva i japin vetes guxim të japin mendime dhe t'i japin ngjyrosje si ajo e fetvasë nga njerëz kompetentë.

Unë them se kjo bela është e përgjithshme, si te selefijtë edhe te të tjerët, mirëpo ajo mund të duket më qartë te selefijtë, për arsye se – siç edhe treguam – ata nuk i përulen ndonjë udhëheqjeje intelektuale, që do t'i zhdukte dallimet në kesi rastesh, apo do t'u caktonte njerëz që kanë të drejtë të flasin nga ata që do të heshtin. Kurse joselefijtë, ata edhe pse kanë udhëheqje që zhdukin dallimet, mirëpo sundimi i drejtimeve partiake mbi ato udhëheqje futet para respektit të teksteve

fetare. Ndaj lidhur me ndodhitë ku përplasen qëndrimet e tyre vijnë të lyera me bojën e ëndjes, e cila shpalos ato tekste që do dhe fshih ato që do.

Për sa i përket projektit politik, ku është projekti i selefive?

Përkrah lëvizjeve popullore shumë të rinj selefifilluan të ndjejnë magjinë dhe lëvizjet e politikës, ndërsa te dijetarët e tyre nuk gjejnë tjetër përveç haditheve rreth bindjes ndaj udhëheqësve, ku rreth shpjegimit të të cilave kanë dallime, kështu që me sinqeritet pranuan se vërtetë selefijetë nuk kanë asnjë projekt politik, që do të përshtatej me kërkesat e kohës.

Për të dhënë një përgjigje duhet të dimë patjetër, se termi “projekt” ende nuk është i qartë te shumica e atyre që flasin për të, sidomos kolumnistët e gazetave dhe publicistët, të cilët polemizojnë më shumë për këtë. Tek unë kuptimi i këtij termi sipas traditës intelektuale bashkëkohore është: Parime, metoda dhe synime, që i merr përsipër një grupim i caktuar për të realizuar vizionin e tij për rilindjen dhe përmirësimin e shoqërisë.

Atëherë, kur meditojmë rreth selefizmit të personifikuar në prodhimin e madh të simbolit më të shquar e që është Shejhul-Islam Ibën Tejmije, zbulojmë se ai udhëzon drejt një projekti të plotësuar për rilindje dhe përmirësim të Umetit, mirëpo në atë projekt, përmirësimi politik është vetëm fryt që rezulton pas angazhimit për përmirësim fetar të Umetit.

Selefijetë nuk e kanë projekt politikën për rilindje e përmirësim. Ajo është vetëm një pjesë e saj, prandaj do të vërejmë se ndryshimi politik nuk është prioritar në programin e tyre përveç nga aspekti i këshillës dashamirëse për udhëheqësit e muslimanëve, sikurse është hadithi: *“Feja është këshillë!”* Për kë o Resulullah? – e pyetëm: *“Për Allahun, të Dërguarin,*

“...Nëse gjendet kufri i qartë apo nëse sistemi është i padrejtë, atëherë sa nuk ka mundësi tash e as më vonë të realizohen synimet e shariatit, ata nuk e bëjnë të ndaluar punën kundër tyre...”

udhëheqësit e muslimanëve dhe njerëzit e rëndomtë”. Ky hadith përforcon idenë e selefive, kur në projektin e tyre nuk bëjnë dallim mes udhëheqësve dhe të udhëhequrve. Këshilla nënkupton detyrën e urdhërimit në të mirë dhe ndalimit të së keqes për të gjithë Umetin, që është një nga shenjat e mirësisë së saj. *“Ju jeni populli më i mirë i dalë për njerëzimin: (sepse) ju urdhëroni që të bëhen vepra të mira, i ndaloni të këqijat dhe besoni Allahun. Sikur ithtarët e Librit të besonin, do të ishte më mirë për ata; ka prej tyre besimtarë të vërtetë, por shumica e tyre janë larg udhës së drejtë.”* (Ali Imran 110).

Ndërsa planifikimi dhe strategjia për të marrë pushtetin, në rast të mosvërtetimit të kufrit (mosbesimit) të qartë të pushtetarit kjo është çështje individuale dhe projekti selefifilluan nuk ka të bëjë me të, madje kuptohet se ai është sikurse çdo veprim tjetër i njerëzve që e përfshijnë pesë dispozitat e shariatit: ai mund të jetë farz por edhe haram, mund të jetë mekruh, por edhe mustehab sikundërse mund të jetë mubah. Selefijetë kanë dispozitë (hukëm) fikhere të përfutur nga tekstet e shariatit apo nga argumente të tjera, që shariatit e përkrah argumentimin me to për gjithkënd që krijon strategji si ajo, apo merr pjesë në të, pavarësisht a është individ apo grup. Sepse – siç thamë – selefijetë zotërojnë

një metodologji argumentuese në akide dhe fikh, prandaj veprimet e njerëzve i gjykojnë sipas asaj që kuptojnë prej dispozitave fetare.

Mund të dalë ndonjëri prej selefive për të futur rrugën e tij në politikë, por veprimi i tij nuk do të jetë argument kundër menhexhit selefi apo turp, siç shprehen disa që duan të dëmtojnë selefizmin. Përkundrazi selefizmi i këtij aktivisti, nuk i pengon dijetarët e shkollës selefite të gjykojnë veprimet e tij me njërin prej hukmeve, që mendojnë se meriton të gjykohet vepra e tij.

Të gjithë selefijtë kanë një shikim të mprehtë dhe të rrallë e të pakrahasueshëm para se t'i japin hukmin e farzit apo mustehabit ndonjë projekti politik. Prandaj do të gjesh se ato projekte në kohën tonë janë pak, madje të rralla. Saqë kujtesa e regjistruar do të na ndihmojë me pak shembuj: shembulli i shtetit saudian me tri etapat e tij dhe shembujt e të gjitha revolucioneve të armatosura islamike dhe lëvizjeve të paarmatosura kundër kolonializmit kryqtar dhe marksist.

Ndërsa për hukmin e mubahit, në përgjithësi selefijtë nuk e trajtojnë aktivitetin politik me të cilin merren vëllezërit e tyre nga lëvizjet islamike përbrenda sistemeve, që pretendojnë demokracinë dhe u lejojnë qytetarëve pluralizmin politik. Them në përgjithësi, sepse ka prej selefive që mendojnë, se nuk lejohet pjesëmarrja brenda sistemeve që nuk kanë burim gjykimin e Allahut, sepse ajo nënkupton kënaqjen me gjykimin e tagutit.

Kurse për hukmin e mekruhut dhe haramit, selefijtë i japin atë gjykim çdo lëvizjeje politike brenda ndonjë sistemi, që nuk lejon pjesëmarrjen politike dhe mbetja e atij sistemi – pavarësisht diktaturës që mund të ketë – mundëson realizimin e një pjese të objektivave të shariatit, të cilat do të rrezikoheshin nëse ndodh përballja e atij sistemi me lëvizjet politike islamike.

Ajo është urtësia që ata e shohin nga hadithet profetike, që detyrojnë bindjen ndaj udhëheqësve dhe ndalojnë rebelimin kundër tyre. Ato hadithe i marrin me shumë seriozitet, sepse janë me domethënie të prerë (*katiju dilale*) dhe të vërtetuara prerë (*katiju thubut*).

Më herët përmenda se projekti politik nuk përzihet shumë nëse te pushtetari nuk gjendet kufër i qartë, ndërsa këtu po them: Nëse gjendet kufri i qartë apo nëse sistemi është i padrejtë, aq sa nuk ka mundësi tash e as më vonë të realizohen synimet e shariatit, ata nuk e bëjnë të ndaluar punën kundër tyre. Mirëpo ata kanë shumë kujdes, derisa të arrijnë forcën dhe mundësinë, sepse të punosh pa forcë dhe pa mundësi ka efekte të rrezikshme në ardhmërinë e afërt dhe të largët. Po ashtu, nëse nën një sistem është e vështirë apo është e pamundshme arritja e lëndës së parë dhe më e rëndësishmja e projektit selefi që është: fetarizimi dhe robërimi i shoqërisë ndaj Allahut; nëse nën një sistem është e pamundshme lëvizja selefite për ta kthyer shoqërinë në mësimet dhe vlerat islame, atëherë është i pamundshëm edhe përmirësimi politik. Në këso rastesh ndryshimi politik me të gjitha format e tij është i lejuar, përveç nëse supozohet fuqishëm që ato përpjekje për ndryshim do të çojnë drejt një sherri më të madh, sesa hairi që do të arrihet.

Ku janë revolucionet popullore brenda gjithë kësaj?

As selefijtë, as të tjerët nuk i krijuan revolucionet e fundit popullore. Siç thoshin shumica, ato ishin befasuese për të gjithë, madje edhe për ata që i përkrahën dhe morën pjesë nga fillimi. Kur nisën ato revolucione selefijtë ishin të angazhuar denjësisht me projektin e tyre thirrës e shkencor në një formë që ngjall pëlqimin e dashamirëve dhe hidhërimin e dashakeqëve. Ata kanë disa kanale satelitore, që vjelin një

audiencë të gjerë në gjithë botën arabe, pavarësisht kufizimeve financiare dhe thjeshtësisë së kuadrove mediatike. Ata kanë ueb-faqe me specializime të ndryshme, që mbulojnë shumicën e nevojave të konsumatorëve të shërbimeve të internetit nga enciklopeditë shkencore, forumet e specializuara, forumet e hapura, dhomat e *Paltalk*-ut për akide, konsultime etj., gazeta ueb faqet e të cilave konsiderohet të jenë më të vizituara dhe me ndikim të madh, sikundërse mbajnë shumë prej xhamive, që arritën t'ua kthejnë mesazhin fetar dhe shoqëror xhematit. Të mos flasim këtu për aktivitetet vullnetare me të cilat arritën të zemrat e vejushave, jetimëve dhe të varfërve të gjithë globit. E çuditshmja në ato aktivitete është ndikimi i shpejtë dhe bereqeti madhështor. Nuk mund të dish numrin e atyre që për shkak të tyre shpëtuan nga kufri i shiave, atyre që i liroi Allahu nga shirku i varr-adhuruesve, atyre që i mbrojti Allahu nga shirku i shekullarizimit apo liberalizmit. Sikundër nuk mund të dish numrin e paganizmave dhe besëtytnive të trashëguara, që ata i shkatërruan. Shtoji kësaj edhe numrin e atyre që Allahu i futi në Fenë Islame për shkak të tyre, duke i nxjerrë nga errësitat e kufrit, haramit dhe kundërshtimit.

U bënë revolucionet dhe kjo situatë e suksesit po i përcjell në jetë, ku është gabimi?

Menhexhi i selefive nuk ndryshoi. Këto ndodhi i shikuan me syrin shkencor – siç sqaruam më lart – sipas rregullit të tyre, dhe në fakt ata dolën me gjykime (hukme) të ndryshme fetare, varësisht ndryshimit që secili ka në kuptimin e argumenteve dhe vlerësimin e rezultateve. Kishte prej tyre që morën pjesë, të tjerë u përmbajtën dhe të tjerë që i kundërshtuan. Mirëpo, që të gjithë: që morën pjesë, që u përmbajtën dhe që kundërshtuan nuk huazuan rroba të huaja, siç bënë të tjerët, përkundrazi shumica e tyre

“Kur nisën ato revolucione selefijtë ishin të angazhuar denjësisht me projektin e tyre thirrës e shkencor në një formë që ngjall pëlqimin e dashamirëve dhe hidhërimin e dashakeqëve....”

ruajti parimet, qëndroi në selefizmin e tij dhe rrugëtoi në projektin e tij, që e kishte nisur para revolucionit.

Po, kishte prej tyre, që e kundërshtuan revolucionin dhe pastaj u penduan, ku është problemi?

Një apo disa burra gjykuan gabim një çështje dhe pastaj e kuptuan gabimin, çfarë problemi ka këtu, pse kalohen kufijtë në kësi rastesh për ta bërë atë si një argument i paqëndrueshmërisë së selefive apo dëshmi, se ata janë të zbrazur dhe nuk kanë mundësi t'i vlerësojnë gjërat, apo se nuk e kuptojnë politikën.

Në të gjitha situatat ata janë më të mirët, sesa një njeri që gjykon një vepër dhe pastaj e kupton gabimin, por nuk do t'ia dijë dhe nuk i intereson fare.

Arrita deri këtu për t'iu përgjigjur pyetjes: Ku është projekti i selefive? Them: Projekti i selefive për përmirësimin e çdo pjese të Umetit vazhdon dhe nuk është ndalur për asnjë çast, nëse dikush nuk e sheh kjo nuk do të thotë se nuk ekziston, por kjo ndodh për shkak të injorancës, sepse – siç thonë filozofët – besimi është rezultat i përfytyrimit. ■

Përshtati: Omer B.

MASH NË SHQIPËRI LEJON SHAMITË NË SHKOLLA

Ministria e Arsimit dhe Shkencës ka vendosur të ndryshojë ligjin për ndalimin e mbajtjes së shamisë në shkolla. Zëdhënësja e MASH, Brikena Kollçinaku në një deklaratë për shtyp ka deklaruar, se do të ndryshohet ligji, ku do të hiqet paragrafi që flet për simbolet fetare, duke i lejuar ato kështu në shkollat e arsimit parauniversitar. “Shumë shpejt pritet të kalojë për miratim në Këshillin e Ministrave drafti për arsimin parauniversitar, i cili përfshin edhe simbolet fetare. Ministria e Arsimit sqaron, se pas konsultimeve me komunitetet fetare në vend, për më shumë se tre muaj, është rënë dakord që të hiqet paragrafi, që flet për simbolet fetare duke i lejuar ato kështu në shkollat e arsimit parauniversitar”, u shpreh zëdhënësja e MASH ■

KISHA E UTAH OFRON FALAS KURANIN

Një kishë e Utah-së është ndau kopje falas të Kuranit në sezonin ekumenik të pashkëve, si kundërpërgjigje për djegien e fundit e librit të shenjtë islam nga një pastor kontrovers i Floridës. Kisha Prezbiteriane Uasatch ka urdhëruar që të shpërndahen 50 kopje Kurani në një librari lokale duke filluar nga e hëna. “Ne nuk promovojmë Islamin, ne nuk jemi duke thënë se Kurani është Bibla,” tha Scott Dalgarno, pastor i kishës. “Ne jemi vetëm duke thënë se nëse njerëzit janë kuriozë, nëse ata duan që ndërgjegjja e tyre të informohet mbi këtë çështje... atëherë le të ta marrin një kopje nga ne dhe ta lexojnë atë dhe të vendosin për veten e tyre se çfarë duhet të mendojnë.” (Reuters) ■

SANXHAKU ME LËVIZJE PËR AUTONOMI

Një grup i intelektualëve nga territoret e ish-Jugosllavisë ka ripërtërirë iniciativën për formimin e Lëvizjes për Autonominë e Sanxhakut, të cilën para një gjysmë viti e ka iniciuar myftiu kryesor, Muamer Zukorliç. Anëtar i këshillit iniciues, Mehoniç vlerëson, se përkundër mohimit të partive politike dhe të intelektualëve boshnjakë, në Mal të Zi ekziston një disponim për autonominë e Sanxhakut, gjë për të cilën dëshmon edhe referendumi i vitit 1991, dhe se qytetarët do të votonin njësoj si atëbotë, nëse këtë do të mund ta bënin pa u përballur me trysni dhe shantazhe. Ai shtoi se autonomia e Sanxhakut është e pashmangshme, për shkak të situatës së keqe në këtë rajon, i cili i është ekspozuar formave të ndryshme të diskriminimit ekonomik nga ana e zyrtarëve në Beograd dhe Podgoricë. ■

NJË MBRËMJE E MATURËS HALLALL

Shkup, 16 Prill 2011 - Kremtimi i maturës viteve të fundit në Shkup ka filluar të festohet në një formë ndryshe, ashtu siç Allahu është i kënaqur, në përputhshmëri me parimet islame. Ky numër nxënësish që duan një kremtim të atillë vetëm sa shkon e rritet! Kësaj here për herë të parë në Shkup, 87 maturante muslimane me vetë-iniciativë të tyre organizuan kremtimin e maturës hallall. Pjesëmarrëse ishin nga 4 shkollat e mesme të Shkupit, edhe atë ajo e shkollës së mesme ekonomike dhe juridike “Arseni Jovkov”; shkolla e mesme e mjekësisë; “Pançe Karagjov”, shkolla e mesme e PTT dhe shkolla e mesme e gjimnazit “Zef Lush Marku”. Maturantët e nderuara darkuan së bashku me profesoret dhe tyre, mësueset dhe përfaqësueset e qendrave të dërgimit në vend. Salla që e mbushur plotë që shkëlqente nga kjo shoqëri e çmuar dhe e ngrohtë në një tubim të femrave me virtyte të larta. (Albislam) ■

INXHINIERI ITALIAN PRANON ISLAMIN NË ARABINË SAUDITE

Një inxhinier italian në Arabinë Saudite është konvertuar në Islam pas darkës dhe një bisede 45-minutëshe me Shejh Rashid Al Fuad, kreu i Qendrës Islame të Udhëzimit në Riad. Giani Morana, 75 vjeç, iu bashkua shumë inxhinierëve arabë dhe të huaj në një darkë në kryeqytetin Riad pa e kuptuar se kjo mund të çojë në përqaftimin e tij për një fe të re, - tha gazeta Al Youm. ■

REISËT KRITIKOJNË QEVERITË PËR MOSKTHIMIN E PRONAVE

Mos kthimi i truallit nga ana e shtetit, është një sulm i drejtpërdrejtë ndaj shoqërisë muslimane dhe shkelje flagrante e të drejtës pronësore. Vakëfet, në të gjitha sistemet juridike llogariten si të shenjtë. Ky ishte përfundimi i takimit të pestë me radhë i liderëve të bashkësive islame të Ballkanit i mbajtur në Shkup. Kryetari i BFI-së së Maqedonisë Sulejman Rexhepi tha se komuniteti musliman edhe pas 12 vjetësh nga miratimi i ligjit për kthim-kompensimin e pronave nuk ka arritur të kthejë, as 15 për qind të pronave të dikurshme. Sipas Rexhepit, kjo lë të kuptohet se Maqedonia nuk është për bashkëjetesë multietnike, multifetare dhe demokratike. ■

HOLANDË, VAZHDON GJYKIMI I DEPUTETIT ANTI-ISLAMIST

Drejtësia holandeze ka urdhëruar vazhdimin e gjykimit ndaj deputetit Gert Uilders. Ky i fundit akuzohet për gjuhë të urrejtjes, pasi ka krahasuar Islamin me fashizmin dhe ka bërë thirrje për ndalimin e Kuranit të Shenjtë. Uilders i mohon keqbërjet, duke thënë se komentet e tij janë pjesë e debatit të ligjshëm politik. Kundërshtarët thonë se deklaratat e tij kanë çuar në “rritjen e diskriminimit të muslimanëve në Holandë”. ■

KRYENGRITËSIT LIBIANË TË PAKËNAQUR NGA VEPRIMI I NATO-S

Kryengritësit në Libi i bëjnë thirrje NATO-s, që të bëjë më shumë për kauzën e tyre. Njëri nga udhëheqësit e kryengritësve në konferencën e shtypit në Bengazi, bastion kryesor i kundërshtarëve të regjimit të Gadafit, deklaroi se pasi NATO e mori kontrollin mbi ndërhyrjen ndërkombëtare, gjendja po bëhet edhe më e keqe për kryengritësit, kurse sulmet nga ajri po bëhen joefikase. “Në qoftë se NATO pret edhe një javë, Misrata nuk do të ekzistojë dhe nuk do të ketë civilë. Këta njerëz do të vdesin dhe komuniteti ndërkombëtar do të mbajë përgjegjësinë për këtë krim. Kush është NATO? Çfarë janë duke bërë? Kombet e Bashkuara e sollën NATO-n mbi kokat tona, por ata nuk bënë asgjë”, deklaroi Abdu Fatih Junis, udhëheqës i forcave kryengritëse në Libi. ■

EGJIPTI NDRYSHON POLITIKAT NDAJ GAZËS

Pas përmbysjes së presidentit Husni Mubarak, Egjipti ka filluar me ndryshimin e politikës ndaj Rripit të Gazës. Ministri i Jashtëm Egjiptian Nabil el Arabi po planifikon të vizitojë së shpejti enklavën e bllokuar. “Ne mirëpresim vizitën e Ministrisë të Jashtëm, si dhe të figurave të njohura për në Rripin e Gazës,” tha për Maan Njuz këshilltari politik i kryeministrit Ismail Haniye, Jusuf Rizka. El Arabi kishte kërkuar nga deputetët e tij, që të fillojnë me përgatitjet për të vizituar së shpejti Gazën. Kjo vizitë ka si qëllim solidaritetin me Gazën, që është në shtetrrëhim nga Izraeli që nga viti 2006. “Kjo vizitë konsiderohet fillimi i një epoke të re për Palestinën dhe popullin e saj, si dhe një hap i rëndësishëm për lehtësimin e bllokadës ndaj Gazës”, tha Rizka. ■

RREZIKU
BIXHZIT
MBI
RININË

Në këtë konglomerat faktorësh kaq të ndërlikuar lojërat e ashtuquajtura të fatit e në veçanti bastet sportive marrin hov tek të rinjtë. Ato janë tërheqëse për disa shkaqe: relaksim, eksitim, aventurë, kënaqje, mundësi dhe ikje prej emocioneve negative.

SHKRUAN: TALHA KURTISHI

Formimi i identitetit të qëndrueshëm, një proces i cili fillon në fëmijërinë e hershme dhe vazhdon deri në pleqëri është më intensiv gjatë periudhës së adoleshencës. Gjatë adoleshencës formohet bërthama e personalitetit me të

cilën njeriu e percepton vetveten në vazhdimësi, si qenie e veçantë dhe e pavarur. Formimi i identitetit ka funksion të dyfishtë, atë psikologjik që ka të bëjë me organizimin e përvojës individuale dhe shoqërore, e cila ka të bëjë me jetën dhe detyrat shoqërore. Identiteti individual është plotësisht i përcaktuar, atëherë kur kemi qenie me nevoja, motive, sistem

vlerash dhe stil jetese të profilizuar.

Shumica e të rinjve nuk arrijnë të zhvillohen në vazhdimësi dhe të arrijnë identitetin optimal për periudhat e ndryshme të adoleshencës. Atëherë kur i riu nuk është i aftë të integrojë në identitetin e tij tipare të qëndrueshme dominon konfuzioni në të gjitha aspektet e jetës psikike dhe asaj shoqërore.

Krijimi i identitetit të qëndrueshëm është një problem i shoqërisë moderne, e cila po përjeton ndryshime intensive në nivel lokal dhe global. Shoqëria me tipare të kaosit dhe dezintegritet e privojnë të riun dhe bashkëmoshatarët e tij nga një prej mbështetjeve dhe stimuluesve kryesore për zhvillimin e tij individual.

Rinia e trojeve shqiptare ka detyrën e vështirë të formimit të identitetit të qëndrueshëm në shoqëritë post-komuniste, që për herë të parë ballafaqoheshin me zhvlerësimin e sistemit të vlerave, me logjikën e tregut, me individualizmin e theksuar, me vërshimin informativ, me sfidat e globalizimit ekonomik/politik/kulturor etj. Në këtë konglomerat faktorësh kaq të ndërlikuar lojërat e ashtuquajtura të fatit e në veçanti bastet sportive marrin hov tek të rinjtë. Ato janë tërheqëse për disa shkaqe: relaksim, eksitim, aventurë, kënaqje, mundësi dhe ikje prej emocioneve negative. Sipas studimeve, të rinjtë fillojnë me lojërat e fatit për dy shkaqe kryesore:

Për shkak të rrezikut të lojërave në fjalë, i cili përputhet me psikologjinë e tyre "jetoi aventurat e rinisë"

Mundësia e përfitimit të shpejtë që pastaj u mundëson plotësimin e dëshirave tjera.

Me zhytjen e mëtejshme në moçalin e bixhozit fillojnë edhe manifestimet e dukshme tek i riu viktimë i kësaj dukurie.

“...30% e personave të regjistruar si të varur prej bixhozit kanë tentuar vetëvrasjen...”

Shenjat e para të problemeve me bixhozin tek adoleshentët janë:

- Mungesat dhe dobësimi i suksesit në shkollë
- Konflikte brenda familjare dhe kërkesa të shtuara për të holla shtesë
- Humbja e pronës brenda familjes dhe shuma të mëdha në posedim të të riut
- Përdorimi i terminologjisë së bixhozit.

Sipas statistikave të Kroacisë kazinotë dhe bastoret kanë një fitim vjetor prej 124 milionë euro. Në vitin 2008 kroatët kanë harxhuar 182 mijë rroga mesatare për qëllime bixhozi. 30% e personave të regjistruar si të varur prej bixhozit kanë tentuar vetëvrasjen. Këto janë numrat që flasin për realitetin e hidhur në shumicën e vendeve në tranzicion. Edhe një herë na duhet të rikujtojmë, se sipas studiesve popullata adoleshente është prej grupeve shoqërore me rrezik më të madh lidhur me bixhozin. Prandaj parandalimi dhe mjekimi i kësaj dukurie negative tek adoleshentët duhet të përfshijë shumë veprues.

Puna kryesore është të krijohen kushte për kompletimin e formimit të identitetit personal, që nënkupton krijimin e një kodi të qëndrueshëm sjelljeje dhe sistemi vlerash. Me siguri që edukata e mirëfilltë islame është baza mbi të cilën do të ndërtohen tiparet e identitetit, që do të sillnin zvogëlimin e hendekut mes reales dhe ideale.

Roli i familjes përveç atij edukues

(përçues i vlerave dhe diturive) duhet të zgjerohet edhe me detyrat e përcjelljes vigjilente të gjitha etapave të adoleshencës. Nëse prindërit si shtylla të një familje të shëndoshë nuk janë të vetëdijshëm për subtilitetin e fazës në të cilën po kalojnë adoleshentët, nuk do të jenë në gjendje të japin zgjidhje për problemet e ndryshme të etapave të adoleshencës. Nuk duhet harruar edhe momentet e reja në jetën e adoleshentit e që janë pjesë e pubertetit. Konsultimi i literaturës përkatëse ndihmon në njohjen dhe kuptimin e fazave të adoleshencës.

Bixhozi me format e tij të ndryshme, si dhe veset në të cilat mundet të zhyten të rinjtë shpeshherë janë rezultat i mosshfrytëzimit të kohës me angazhime të dobishme. Angazhimi i të rinjve me aktivitete të dobishme (sport, ndonjë zanat etj.), duke përdorur mjetet e motivimit që përkojnë me fazat e adoleshencës së tyre kanë efekt në parandalimin e manifestimeve deviante.

Bashkëpunimi mes faktorëve të ndryshëm që kanë rol në formimin e të riut (prindërit, shkolla, xhamia, klubi sportiv, ustai në zanat etj.) janë domosdoshmëri. Krijimi i rrjetit të ndikimit pozitiv është më se i nevojshëm në këtë kohë, kur qendrat e ndikimit negativ mbi adoleshentët janë dita ditës më të shumta në numër dhe të llojllojshme. Përhapja horizontale dhe vertikale e shoqatave rinore, lobimi për një angazhim më të madh institucional dhe joqeveritar për të mbrojtur rininë, gjegjësisht ardhmërinë tonë. Këto shoqata rinore do të jenë zëri, i cili do t'i artikulonte problemet dhe nevojat e adoleshentëve dhe në të njëjtën kohë do të janë urë lidhëse mes të rinjve dhe shoqërisë.

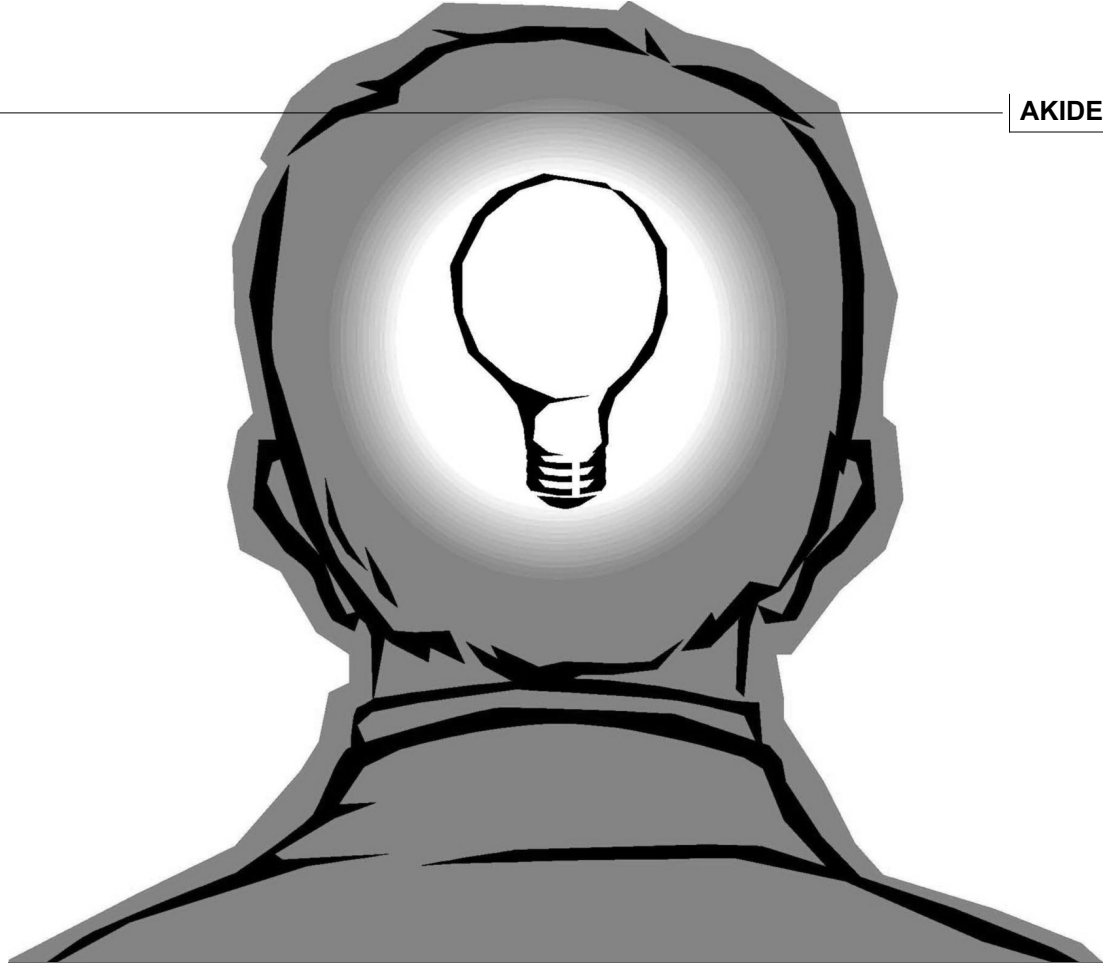
Faktor i rëndësishëm janë edhe

“...Lutja e singertë drejtuar Zotit të gjithësisë, e përcjellë me dashurinë dhe dhembshurinë, që kanë prindërit për fëmijët e tyre duhet të jetë detyrë ditore e prindërve...”

fushatat paralajmëruese që flasin për rreziqet e ndryshme për rininë, e ndër to edhe për bixhozin dhe varësinë prej tij. Një fushatë e këtillë mediale të cilës do t'i bashkëngjitej edhe fushatë plotësuese që ofron alternativa të ndryshme për angazhimin pozitiv e të rinjve, sipas meje do të ishte me efekt tejet pozitiv.

Në fund asnjëherë nuk duhet të harrojmë lutjen, si një prej mjeteve më të suksesshme për arritjen e synimeve. Lutja e singertë drejtuar Zotit të gjithësisë, e përcjellë me dashurinë dhe dhembshurinë, që kanë prindërit për fëmijët e tyre duhet të jetë detyrë ditore e prindërve. Sa prindër e kanë harruar, se asgjë në këtë gjithësi nuk del nga caktimi i Allahut, Zotit të gjithësisë. Jo rastësisht të parët tanë pas angazhimit të tyre lidhur me edukimin e të rinjve luteshin: O Allahu im, Ti e di se sa jam munduar që ta edukoj fëmijën tim, por asgjë nuk do të ndodhë pa caktimin Tënd, prandaj o Allahu im, edukoji fëmijët e mi!

Allahut i takon falënderimi në fillim dhe në fund. ■

MËNYRAT E ARGUMENTIMIT GJATË INJORANCËS (1)

Në momentin që idhujtarët nxorën jashtë funksionit logjikën e tyre dhe shkatërruan shqisat, në mënyrë të domosdoshme u mbështetën në mitet e përhapura të asaj kohe dhe në legjendat e dëguara në mesin e tyre, kështu që u përhap në mesin e tyre adhurimi i gurëve, drunjve, pemëve dhe njerëzve

PËRZGJODHI DHE PËRKTHEU: BLEDAR TEFIK HAXHIU

Të menduarit dhe meditimi janë prej veçorive të njeriut, me të cilat Allahu e dalloi atë prej shumë krijesave të tjera. Çdo njeri prej tyre është i pajisur me të, por nga ana tjetër njerëzit janë të ndryshëm në

mënyrën e të menduarit dhe të argumentuarit të tyre. Në këtë shkrim do të mundohemi të bëjmë shkurtimisht përshkrimin e mënyrës së të menduarit dhe argumentimit të idhujtarëve në kohën e injorancës, në mënyrë që të na bëhet e qartë më pas dallimi mes saj dhe Islamit.

Në momentin kur njeriu orvatet nëpër

errësirat e shirkut, patjetër që balanca e të menduarit do të çrregullohet e do të prishet, dhe besoj se nuk ka argument më të qartë për këtë se ajo që vepronin njerëzit në kohën e injorancës para-islame me idhujt e tyre. Allahu na tregon në Kuranin Famëlartë: ***“A është më mirë ai që shkon rrëshqanas e kokulur apo ai që ecën ballëllart në rrugën e drejtë?”***

Në realitet tekstet e Kuranit dhe të Sunetit kanë shpjeguar qartë tiparet dhe karakteristikat e të menduarit dhe mënyrës së argumentimit në kohën e injorancës, prej këtyre mund të përmendim:

Mos vënia në funksion e shqisave: Në realitet Allahu e ka pajisur njeriun me shqisa, të cilat e ndihmojnë atë të mendojë e meditojë, të njohë nëpërmjet tyre Allahun ashtu sikur i takon, porse idhujtarët i gjymtuan dhe i nxorën jashtë loje shqisat e tyre duke mos i përdorur ato në bindje të Zotit të tyre, ndaj dhe Allahu tregon se cila do të jetë përgjigja e tyre Ditën e Gjykimit: ***“Ata do të thonë: ‘Sikur të kishim dëgjuar ose menduar, nuk do të ishim midis banorëve të Zjarrit Flakërues!’”***² Ose në një ajet tjetër Allahu e tregon qartë realitetin në të cilin gjenden ata: ***“Ne kemi paracaktuar për Xhehenemin shumë xhinde dhe njerëz, sepse ata kanë zemra, por nuk kuptojnë, kanë sy, por nuk shohin dhe kanë veshë, por nuk dëgjojnë. Ata janë si bagëtitë, madje edhe më zi. Pikërisht këta janë të shkujdesurit”***.³ Pra ata i patën këto shqisa, por nuk përfituan prej tyre, sepse nuk i

“...Mendimi i tyre u kufizua vetëm në botën materiale të prekshme, ndaj dhe logjika e tyre e vogël nuk arrinte të perceptonte dot më shumë se kaq!...”

përdorën ato për t’u udhëhequr drejt së vërtetës.

Mbështetja në legjenda dhe mite: Në momentin që idhujtarët nxorën jashtë funksionit logjikën e tyre dhe shkatërruan shqisat, në mënyrë të domosdoshme u mbështetën në mitet e përhapura të asaj kohe dhe në legjendat e dëguara në mesin e tyre, kështu që u përhap në mesin e tyre adhurimi i gurëve, drunjve, pemëve dhe njerëzve, madje humbja dhe idiotësia e tyre arriti deri në atë gjendje, sikurse na e përcjell Ebu Rrexha Ataridi –Allahu qoftë i kënaqur me të-: “Në kohën e injorancës adhuronim gurët, e nëse gjenim ndonjë gur që ishte më i bukur e më i pashëm se guri që adhuronim, e merrnim atë si zot dhe e hidhnim gurin që kishim⁴, e nëse nuk gjenim ndonjë gur, atëherë mblidhnim një pirg me dhe’ e më pas milnim delen mbi të dhe fillonim e bënim tavaf rreth tij”.⁵

Legjendat e mitet i sundonin mendimet e tyre dhe si pasojë mungonte, madje kishte humbur ndër ata të kuptuarit dhe objektiviteti dhe si pasojë legjenda ishte ajo që gjykonte në shumë prej besimeve, dhe marrëdhënieve të tyre shoqërore.⁶ Në

edhe sot një pjesë e mirë e njerëzimit udhëhiqen nga legjendat dhe i kanë shkelur me këmbë shqisat dhe mendjet e tyre, duke u bërë kështu adhures të gjithfarë objektesh, nga varret, evlijatë, statujat, kafshët etj. Mjafton të bësh një udhëtim në vendet e Azisë së largët e të shohësh çudira, se si adhurohet lopa, statujat dhe njerëzit.

¹ Mulk: 22.

² Mulk: 10.

³ Araf: 179.

⁴ Të cilin e kishin adhuruar edhe atë si zot deri më atëherë.

⁵ Buhari: 4376.

⁶ Është me të vërtetë fatkeqësi shumë e madhe, që

fakt e gjitha kjo bëri që në mesin e tyre të gjendeshin e të përhapeshin në masë:

Mbështetja e tyre tek magjia dhe falli: Magjistarët kanë qenë dhe vazhdojnë të kenë rol në ndërtimin e koncepteve dhe mënyrës së të menduarit tek injorantët, ndaj dhe Allahu thotë në Kuran: **“Dhe (ata) shkuan pas shpifjeve që bënin djajtë kundër mbretërisë së Sulejmanit. E Sulejmani nuk ishte mohues, por djajtë ishin mohues (të pafe). Ata u mësonin njerëzve magjinë dhe dijeninë që u ishte dërguar dy engjëjve në Babiloni - Harutit e Marutit. Këta engjëj nuk i mësonin ndokujt magji, pa i thënë: “Ne jemi dërguar për t’ju vënë në provë, prandaj ti mos u bëj mohues (duke mësuar apo ushtruar magjinë)!”**⁷

Madhërimi i shejtanëve dhe i xhinëve: Idhujtarët në kohën e injorancës kishin frikë nga xhinët dhe shejtanët, por njëkohësisht edhe i madhëronin ata duke therur kurbane. Madje nëse ndonjëri prej tyre ulej për të pushuar në ndonjë vend gjatë udhëtimit, thoshte: **“Strehohem me zotërinë (kryexhinin) e kësaj lugine nga dëmi i të marrëve prej popullit të tij. Ndaj dhe për këtë Allahu thotë: “Në të vërtetë, ka pasur njerëz që kërkonin mbrojtje nga xhindet, por kjo vetëm sa i çoi më tej në gabime”.**⁸

Ndikimi prej supersticionit dhe ogureve: Muavije ibën Hakemi –radijallahu anhu- i është drejtuar Profetit sal-lallahu alejhi ue selem duke i thënë: O i Dërguar i Allahut, (të pyes për) disa vepra që i kemi kryer në kohën e injorancës. Shkonim tek fallxhorët? Profeti tha: **“Mos shkoni tek fallxhorët”.** Mbështeteshim në ogure? **“Ajo është diçka që e ndjen njeriu në vetvete, por të mos ju pengojë të kryeni atë që**

*kishit vendosur...”*⁹

Mos tejkalimi i botës materiale: Vështrimi i idhujtarëve dhe mendimi i tyre u kufizua vetëm në botën materiale të prekshme, ndaj dhe logjika e tyre e vogël nuk arrinte të perceptonte dot më shumë se kaq! Allahu thotë në Kuran: **“Ata thonë: “Ne nuk do të të besojmë (o Muhamed), derisa të bësh, që të shpërthejë nga toka një gurrë uji për ne, ose derisa të kesh një kopsht hurmash dhe rrushi, nëpër të cilin të rrjedhin lumenj, ose derisa ta bësh qiellin të bjerë copa mbi ne, siç ke thënë, ose derisa të sjellësh Allahun dhe engjëjt para nesh; ose derisa të kesh shtëpi prej ari, ose derisa të ngjitesh në qiell. Ne nuk do të të besojmë, edhe sikur të ngjitesh në qiell, derisa të na sjellësh një libër që ta lexojmë”. Thuaj: “I Përlëvdur qoftë Zoti im! Unë nuk jam tjetër, veçse njeri - i dërguar”!**¹⁰

Nëse arrijmë të kemi parasysh këtë gjendje të idhujtarëve në injorancë dhe kësaj t'i shtojmë edhe mos vënien në funksion nga ana e tyre të shqisave, atëherë do të kuptojmë se ata nuk i kanë përdorur atributet që iu janë dhuruar, veçse sikurse i përdor fëmija i vogël, të cilin nuk mund ta bindësh vetëm nëse sheh diçka me sytë e tij e ta preki me dorë. Por në fakt nga kjo kuptojmë se në çfarë materializmi ekstrem kanë qenë idhujtarët e asaj kohe, por edhe ata të sotmit!

Refuzimi i argumenteve të qarta si shkak i imitimit të verbër: Imitimi i verbër bënte që idhujtarët e injorancës të mos pranonin argumentet e qarta dhe të pakontestueshme dhe Allahu tregon mënyrën se si i përgjigjeshin ata thirrjes së vërtetë: **“Kur atyre u thuhet: “Ndiqni atë që**

⁷ Bekare: 102.

⁸ Xhin: 6.

⁹ Muslimi: 537.

¹⁰ Isra: 90-93.

ka shpallur Allahu!” ata përgjigjen: “Jo! Ne do të ndjekim atë udhë në të cilën i kemi gjetur të parët tanë”.¹¹

Kështu që imitimi i tyre ka qenë në disa drejtime:

Idhujtarët e injorancës e kishin bërë traditë, që të imitonin në mënyrë të verbër duke ndjekur kështu shembujt e brezave para tyre, duke mos e vënë logjikën e tyre në përdorim. Allahu thotë: ***“Ditën, kur fytyrat e tyre do të rrotullohen në zjarr, ata do të thonë: “Ah, sikur t’i ishim bindur Allahut dhe të Dërguarit!” Dhe do të thonë: “O Zoti ynë, ne iu bindëm parisë tonë dhe eprorëve tanë, por ata na shmangën prej rrugës së drejtë. O Zoti ynë, atyre jepu dënim të dyfishtë dhe mallkim të madh!”***¹²

Pasimi i epshit dhe tekave: Nuk ka dyshim se epshi, tekat dhe pasioni kanë luajtur një rol të rëndësishëm në mënyrën e të menduarit dhe vendim-marrjen e idhujtarëve të kohës së injorancës, kështu që ajo arriti deri në atë shkallë, sa të bëhej si zot në vend të Allahut, sikurse na e tregon dhe vetë Allahu në një ajet kuranor: ***“Mendo pak! Kush, përveç Allahut, mund ta udhëzojë atë njeri, që dëshirat e veta i ka bërë zot”.***¹³ Pra, nëse sundon epshi dhe dëshirat, mbyllen rrugët e të menduarit dhe nuk mbetet më asnjë vlerë në argumentet dhe faktet që mund të paraqiten, sepse epshi dhe dëshirat i refuzojnë ato, e kështu njeriu agon si një rob, i cili është nën mbretërinë e epshit, dhe të cilit i ngatërrohen rrugët, dhe që i humbin mundësitë e të vërtetës dhe udhëzimit.

Një poet ka thënë:

Nëse sheh një popull të udhëhequr nga

“...Nuk ka dyshim se epshi, tekat dhe pasioni kanë luajtur një rol të rëndësishëm në mënyrën e të menduarit dhe vendim-marrjen e idhujtarëve ... ”

epshi,

Dije se mendjen e tyre e ka marrë lumi.

Pasimi i hamendësimeve: Në momentin kur peshorja e logjikës tek idhujtarët nuk është funksionale, atëherë patjetër që njeriu jepet e zhytet në hamendësime dhe dyshime, të cilat nuk janë të ndërtuara mbi baza e argumente, dhe ato janë thjeshtë veçse iluzione. Allahu thotë: ***“Nëse i bindesh shumicës së njerëzve që gjenden në tokë, ata do të të shmangin nga rruga e Allahut. Ata ndjekin vetëm hamendjet. Ata vetëm gënjejnë”.***¹⁴ Ndërsa në një ajet tjetër thotë: ***“Shumica e tyre veprojnë vetëm sipas hamendjes. Në të vërtetë, hamendja nuk e zëvendëson të vërtetën”.***¹⁵ Pra, nëse të menduarit dhe të gjykuarit bazohet në hamendje e iluzione, atëherë rezultati i kësaj do të jetë patjetër humbja e devijimi, Allahu na ruajt. ■

(vazhdon...)

Përfitur nga libri: “Metodologjia e nxënies dhe argumentimit mes Ehli Sunetit dhe bidatçive”.

¹¹ Bekare: 170.

¹² Ahzab: 66-68.

¹³ Xhathije: 23.

¹⁴ En’amë: 116.

¹⁵ Junus: 36.

IKNI NGA ZJARRI

Banorët e zjarrit asnjëherë nuk do të qetësohen, nuk flenë, nuk vdesin, ecin në zjarr, ulen në zjarr, pinë nga qelbi i banorëve të zjarrit, hanë nga Zekumi i zjarrit, shtretërit e tyre janë zjarr, veshjet e tyre janë nga katrani, zjarri do t'i mbulojë

ABDULKAJUM SUHEJBANI

Falënderimi i takon Allahut, Zotit të botëve. Lavdia dhe paqja qofshin mbi të Dërguarin e Allahut, pejgamberin tonë Muhamedin, familjen, shokët dhe dashamirët e tij.

Në një hadith i Dërguari ka thënë: *“Shembulli im është si shembulli i një njeriu, i cili ndez një zjarr. Kur zjarri ndriçon përreth, fluturat dhe insektet fillojnë dhe hedhin veten në të. Njeriu*

përpiqet t'i mbrojë, mirëpo ato e fitojnë dhe hidhen në zjarr. I Dërguari vazhdoi dhe tha: Ky është shembulli im dhe i juaji. Unë ju kap nga rrobat për t'ju ruajtur nga zjarri, (ju them) ikni nga zjarri, ikni nga zjarri, mirëpo më fitoni dhe hidheni në të.” (Muslimi)

“Ikni nga zjarri, i cili u kall një mijë vjet deri sa u stërkuq, pastaj u kall një mijë vjet të tjera derisa sa u stërzbardh, pastaj u kall një mijë vjet derisa u nxi, ai është i zi dhe i errët.” (Tirmidhiu)

“Ikni nga zjarri përvëlues, i cili është shtatëdhjetë herë më i nxehtë se zjarri i

kësaj bote. Sahabët thanë: Pasha Allahun, vërtet mjafton (edhe ky i kësaj bote), o i Dërguar! Ai tha: Zjarri i xhehenemit është më i fortë se ai i kësaj bote gjashtëdhjetë e nëntë herë, secila herë është si zjarri i saj.” (Muslimi)

“Ikni nga zjarri, të cilin kur e përmendte i Dërguari kërkonte mbrojtjen e Allahut, tkurte fytyrën, e përmendte dhe sërish kërkonte mbrojtjen e Allahut dhe tkurte fytyrën, pastaj thoshte: *“Ruhuni nga zjarri qoftë edhe me një gjysmë hurme, nëse edhe këtë s’e keni atëherë me një fjalë të mirë.”* (Buhariu)

“Ikni nga zjarri, dënimi më i lehtë i të cilit është mbathja e nallaneve prej tij, nga të cilat do të vlojë truri, ashtu siç vlon uji në kazan, kurse ai që do t’i veshë do të mendojë se s’ka dënim më të madh, edhe pse ai merr dënimin më të lehtë se gjithkush tjetër. *Zjarr i cili do sillet Ditën e Kiametit duke e tërhequr shtatëdhjetëmijë melekë me shtatëdhjetëmijë litarë.”* (Tirmidhiu)

“Ikni nga zjarri, siç thoshte Haseni: Të përkujtoj Allahun, mëshiro veten, po të flas për një zjarr që nuk shuhet. Aty bien ata që ecin drejt tij, nëpër shtresat e tij sillen gurë e djaj që digjen: **“Po për ata që nuk besuan është zjarri i xhehenemit. Ata as nuk gjykojnë që të vdesin (të rehatohen), e as nuk u lehtësohet ndëshkimi. Kështu e ndëshkojmë secilin që është shumë i pabesim.”** (Fatir: 36)

Ikni nga zjarri **“I ndezur fort. Që aty nuk hyn tjetër, pos atij që është më i prishuri.”** (Lejl: 14, 15) Zjarr shumë i nxehtë, shumë i thellë – po të hidhej një gur do të kalonin shtatëdhjetë vite para se të bjerë në fund, kurse pija e tij është qelbi.

Ikni nga zjarri duke:

“Kush kujdeset për pesë kohët e namazit, për abdesin, për kohën, rukutë, sexhdet, duke e ditur se e ka detyrim nga

“...Ibën Mehdiu thotë:

E përcillja Sufjanin natë pas nate. Ai ngrihej i trishtuar dhe bërtiste: Zjarr, zjarr, nuk po më le të fle dhe të kënaqem, zjarr...”

Allahu, zjarri i ndalohet atij.” (Ahmedi)

“Kush tregohet i përpiktë në faljen e katër rekateve para farzit të Drekës dhe katër pas saj, Allahu ia ndalon atij zjarrin.” (Tirmidhiu)

“Kush kërkon strehim tek Allahu nga zjarri tre herë, zjarri do të thotë: O Allah, mbroje nga zjarri.” (Tirmidhiu)

Ikni nga zjarri, sepse zjarrit i ndalohen:

“Zjarri e ka të ndaluar ta djegë syrin që qan nga frika ndaj Allahut dhe syrin që rri zgjuar (duke bërë roje apo duke luftuar) në rrugë të Allahut.” (Ahmedi)

“Çdo rob që nxjerr prej syrit të tij lot, qofshin ato edhe sa koka e thneglës, nga frika ndaj Allahut, pastaj ndien nxehtësi në fytyrën e tij, Allahu ia ndalon zjarrin.” (Ibën Maxhe)

“Zjarri është i ndaluar për syrin që e ul shikimin nga haramet dhe për syrin që është nxjerrë në luftë në emër të Allahut.” (Darimiu)

“Kush i pluhuros këmbët në rrugë të Allahut, Allahu ia ndalon zjarrin.” (Buhariu)

AbdulVahid ibën Zejdi ka thënë: Vëllezër, a nuk po qani nga frika prej zjarrit? Djeni se ai që qan nga frika prej zjarrit Allahu do ta mbrojë prej tij.”

Ikni nga zjarri, sepse *“Çdonjëri do të qëndrojë para Allahut, mes tij dhe Allahut nuk do ketë, as perde, as përkthyes. Do t’i*

thotë atij: A nuk të dhashë pasuri? - Gjithsesi, -do të përgjigjet ai. Pastaj do t'i thotë: A nuk të dërgova pejgamber? - Gjithsesi, -do të përgjigjet. Do të shikojë nga e djathta dhe s'do të shohë gjë tjetër pos zjarrit, pastaj do të shikojë nga e majta dhe s'do të shohë gjë tjetër pos zjarrit, prandaj çdonjëri prej jush le të ruhet nga zjarri qoftë edhe me një gjysmë hurme, nëse nuk ka, atëherë më një fjalë të mirë.” (Buhariu)

Ikni nga zjarri ushqim i të cilit është Zekumi. E ç'është Zekumi? **“Është e vërtetë se pema e Zekumit, do të jetë ushqim i mëkatarëve. Vlon si katrani (si pezhgveja) në barqet.”** (Duhan: 43-46), **“Ajo është një pemë që mbën në fund të xhehenemit. Pema (fryti) e saj është si kokë dreqërish. E ata do të hanë nga ajo dhe do të mbushin barqet prej saj. Pastaj, ata do të kenë kundërt atij ushqimi edhe ujë të valë. Mandej kthimi i tyre është në xhehenem.”** (Safat: 64-68)

Ikni nga zjarri! Aishja tregon: Erdhi një grua, e cila kishte me vete dy vajza. Nuk kisha gjë për t'i dhënë pos një hurme që ia dhashë e ajo e ndau në dy pjesë dhe ua dha vajzave të saj, nuk hëngri për vete. Më pas u ngrit dhe shkoi. Erdhi i Dërguari dhe unë i tregova për rastin. Ai tha: *Kush sprovohet me këto vajza, ato do të bëhen mbrojtje nga zjarri.*” (Buhariu)

“Zjarrit i ndalohet çdonjëri që është i dashur, i butë, i lehtë dhe i afërt me njerëzit.” (Ahmedi)

“Kush i ka tri gjëra zjarri për të është i ndaluar: besimin në Allahun, dashurinë ndaj Allahut dhe të hidhet në zjarr e të digjet të jetë më e dashur për të, se sa të kthehet në mosbesim.” (Ahmedi)

Ikni nga zjarri! Numan ibën Beshiri ka dëgjuar fjalimin e të Dërguarit tek thoshte: *“Jua tërheq vërejtjen nga zjarri, jua tërheq vërejtjen nga zjarri, jua tërheq vërejtjen*

nga zjarri,- vazhdoi ta thotë këtë fjalë dhe sikur të ishte në këtë vend timin do ta dëgjonin njerëzit në treg, gjersa i ra pelerina te këmbët.” (Darimiu)

İbën Mehdiu thotë: E përcillja Sufjanin natë pas nate. Ai ngrihej i trishtuar dhe bërtiste: Zjarr, zjarr, nuk po më le të fle dhe të kënaqem, zjarr.

Uehb ibën Munebiu thotë: Banorët e zjarrit asnjëherë nuk do të qetësohen, nuk flenë, nuk vdesin, ecin në zjarr, ulen në zjarr, pinë nga qelbi i banorëve të zjarrit, hanë nga Zekumi i zjarrit, shtretërit e tyre janë zjarr, veshjet e tyre janë nga katrani, zjarri do t'i mbulojë. Të gjithë banorët e zjarrit janë të prangosur me litarë skajet e të cilëve janë në duart e rojtarëve të xhehenemit, i tërheqin para dhe prapa, qelbi i tyre do të rrjedhë në vrimat e zjarrit dhe kjo do jetë pija e tyre.”

Ikni nga zjarri dhe dijeni se nuk do të shpëtoni përveçse me besim të pastër: **“Ai që i përshkruan Zotit shok, Allahu ia ka ndaluar (ia ka bërë haram) atij xhenetin dhe vendi i tij është zjarri. Për mizorët nuk ka ndihmës.”** (Maide: 72) **“Mos shoqëro me Allahun ndonjë zot tjetër e të hidhesh në xhehenem i qortuar dhe i larguar.”** (Isra: 39) I Dërguari ka thënë: *“Kush vdes pa i bërë shirk Allahut do të hyjë në xhenet. Kush vdes e Allahut i ka bërë shirk do të hyjë në zjarr.”* (Muslimi)

“Zoti ynë, largoje prej nesh vuajtjen e xhehenemit, e s'ka dyshim se vuajtja në të është gjëja më e rëndë. Ai, vërtet është vendqëndrim dhe vendbanim i keq.” (Furkan: 65, 66)

Lavdia dhe paqja e Allahut qofshin mbi të Dërguarin, familjen dhe shokët e tij. ■

Përktheu: Agim Bekiri

GJYKIMI I PJESËMARRRJES SË MUSLIMANIT NË VOTIME (PJESA II)

Nëse ndihmon një njeri që të bëjë kufër, për shembull të shkelë Kuranin, ndihma është kufër. Por në rastin kur ndihmon një njeri qafir të marrë pushtetin kundër një qafiri tjetër, ndihma nuk është kufër

SHKRUAN: ISMAIL BARDHOSHI

Argumentet që dëshmojnë se pjesëmarrja e muslimanit në votimet për zgjedhjen e drejtuesve nuk është kufër përveç nëse beson, përqafton, lejon apo pëlqen diçka që është kufër

Nëse muslimani merr pjesë në votime në favor të një grupi qafirësh dhe kundër një grupi tjetër qafirësh ose nëse ndihmon një grup qafirësh për të marrë pushtetin kundër një grupi tjetër qafirësh, kjo nuk është kufër përveç nëse beson, lejon, përqafton apo pëlqen diçka që është kufër.

Atëherë, *menat*-i (objekti) i kufrit në rastin në fjalë, nuk është pjesëmarrja në votime, ndihma apo lidhja e marrëveshjes, por besimi, përqaftimi apo pëlqimi i diçkaje që është kufër. Argumentet janë të shumtë, por do të veçoj vetëm disa prej tyre:

Argumenti i parë: Duke treguar për hixhretin e muslimanëve në Abisini (Habeshe) dhe strehimin tek Nexhashiu Ummu Seleme thotë: “Për Allah, sapo morëm të drejtën e strehimit dhe qëndrimin doli një kryengritës për t’i marrë pushtetin Nexhashiut. Për Zotin, nuk jemi hidhëruar ndonjëherë aq shumë sa u hidhëruam kur ndodhi kjo ngjarje, nga frika se mos kjo kryengritje e mposhte Nexhashiun, e kështu sundimtari tjetër nuk do të na e njihte të drejtën që na e njihte Nexhashiu. Nexhashiu marshoi drejt kryengritësve dhe u ballafaqua me ta në bregun tjetër të Nilit. Në këtë moment, shokët e të Dërguarit të Allahut thanë: “Kush do të shkojë të ndjekë betejën nga afër e pastaj të na sjellë lajmet e saj?” Zubejr ibën Avami, i cili ishte më i riu i të gjithëve, tha: “Unë”. Kësisoj, ata frynë një kacek dhe e vendosën në gjoksin e tij. Ai u fut në lumë dhe duke notuar me kacekun arriti të kalonte në anën tjetër të lumit Nil ku zhvillohej beteja. Pasi kaloi lumin, vazhdoi derisa arriti në fushën e betejës. Ne, -vazhdon tregimin ajo, - iu lutëm Allahut që të triumfonte Nexhashiu kundër armikut dhe të mëkëmbej e të fuqizonte pushtetin në vendin e vet. Nexhashiu e fitoi betejën dhe arriti të stabilizonte sundimin e Abisinisë. Ne qëndruam të strehuar nga Nexhashiu në kushte shumë të mira derisa u kthyem tek i Dërguari i Allahut i cili ende ishte në Mekë”. *Shënon Ahmedi. Hadithi është i saktë.* Në variantin që sjell Ibën Hisham, gjendet dhe kjo shtojcë: “Ndërkohë që ne po parashikonim se ç’do të ndodhte, u shfaq Zubejri me vrap

duke luajtur rrobën e dukë brohoritur: “Gëzohuni se Nexhashiu triumfoi. Allahu e shkatërroi armikun e tij dhe ia mëkëmbi sundimin në viset e tija”. Nuk jemi gëzuar ndonjëherë aq sa u gëzuam në këtë moment. Nexhashiu u kthye mbasi Allahu ia shpartalloi armikun dhe ia bëri të mundur të fuqizonte pushtetin.” Ibën Tejmije përmend në “*el Xhevabu sahih*” se Abdullah ibën Amir ibën Zubejri tregon që i ati i tij ka thënë: “Kur i doli Nexhashiut një armik prej mbretërisë së tij për t’i marrë pushtetin, muhaxhirët (shokët e Pejgamberit) shkuan tek Nexhashiu dhe i thanë: “Ne do të dalim bashkë me ty t’i luftojmë ata dhe ke për të parë se si do ta shpërblejmë për atë që ti bërë për ne. Por Nexhashiu u tha: “Atë që e ndihmon Allahu është më i mirë sesa ai që e ndihmojnë njerëzit”. Kështu, nuk pranoi që ata të merrnin pjesë në luftë.” Unë nuk e di se ku e ka marrë Ibën Tejmije këtë shtojcë dhe as se çfarë grade ka ajo. Por ama vlen të theksohet fakti se Ibën Tejmije nuk shikon diçka që nuk shkon me besimin Islam në këtë shtojcë, sepse po të ishte ashtu, do ta kishte bërë të qartë.

Ky rrëfim përmban disa fakte që vërtetojnë në mënyrë të padiskutueshme se ndihmesa apo vota që muslimani i jep një grupi qafirësh kundër një tjetri më të keq, jo vetëm që nuk është në çdo rast kufër, por ka raste që edhe lejohet:

Fakti i parë: Muslimanët u hidhëruan shumë kur dikush bëri kryengritje për t’i marrë pushtetin Nexhashiut i cili sundonte një popull të krishterë dhe qeveriste me ligjet dhe kanunet e krishterimit.

Fakti i dytë: Muslimanët u gëzuan tej mase kur morën vesh se kishte triumfuar Nexhashiu me palën e vet të krishterë dhe kishte arritur të rimëkëmbte sundimin.

Dihet që hidhërimi dhe gëzimi janë punë (ndjenja) të zemrës dhe gjithashtu

është fakt i njohur për çdo musliman se shprehjet dhe veprimet e jashtme të njeriut rrjedhin nga bindja, njohja dhe punët (gjendjet) e zemrës. Ibën Tejmije thotë kështu: “Nëse në zemër njeriu ka bindje, besim dhe dashuri, në mënyrë të pashmangshme trupi do të lëvizë me shprehjet dhe punët e jashtme që rrjedhin prej tyre. Shprehjet e gojës dhe punët e jashtme të trupit vijnë prej asaj që gjendet në zemër, pasi ato janë rrjedhim, shenjë dhe pasojë e gjendjes së zemrës. Por nga ana tjetër edhe shprehjet dhe punët e trupit kanë ndikim në atë që gjendet në zemër. Kësisoj, çdonjëra prej tyre ndikon tek tjera, por gjendja e zemrës është rrënja, kurse punët e trupit janë degët. Dihet që degët marrin ushqim nga rrënja, por edhe rrënja forcohet me degët”. (*el Imanul eusat*). Përderisa nuk është kufër hidhërimi nga frika se mos humbte pushtetin sundimtari i atij grupi të krishterë që ishte përballë një tjetri më të keq, dhe më pas, edhe gëzimi me fitoren e tij dhe rimëkëmbjen e sundimit të tij, atëherë nuk ka se si të jetë kufër në një rast të tillë dhe ndihmesa apo mbështetja të cilat rrjedhin nga punët e zemrës. Pra, në besimin Islam është e pamundur që të quhet i lejueshëm gëzimi apo dëshira për fitoren dhe mëkëmbjen e pushtetit të një grupi, dhe nga ana tjetër të quhet kufër ndihmesa e tyre, sepse ndihmesa është një punë gjymtyre që rrjedh nga animi, dëshira dhe gjendja e zemrës.

Fakti i tretë: Sahabët iu lutën Allahut që t'i jepte fitoren Nexhashiut dhe t'i mëkëmbte pushtetin. Nexhashiu ishte mbreti i krishterëve të atij vendi dhe udhëhiqte me ligjet dhe kanunet e krishterimit. Pala e tij ishin të krishterë dhe besonin e zbatonin ligjet e krishterimit. S'ka dyshim që lutja është ndihmesë e madhe. Edhe përmbajtja e

“...Në besimin Islam është e pamundur që të quhet i lejueshëm gëzimi apo dëshira për fitoren dhe mëkëmbjen e pushtetit të një grupi, dhe nga ana tjetër të quhet kufër ndihmesa e tyre...”

lutjes është mjaft e qartë: sahabët u lutën që të triumfonte Nexhashiu dhe të fuqizohej pushteti i tij. Atëherë, ky fakt dëshmon shume qartë se lejohet të ndihmohet një grup qafirësh kundër një grup tjetër më të keq, sepse lutja është ndihmë; ajo është arma e besimtarit. Nëse robi gjykon me zemër të hapur dhe paanshmëri, do t'i mjaftonte vetëm ky fakt për të mësuar se lejohet të ndihmohet një grup qafirësh të marrin ose të mbajnë pushtetin kundër një grupi tjetër më të keq.

Argumenti i dytë: Allahu i Lartësuar thotë: *“Elif, Lam, Mim. U mundën bizantinët, në afërsi të tokës (arabe), por pas thyerjes së tyre, me siguri do të fitojnë brenda disa vjetëve. Vendimi para dhe pas (këtyre ngjarjeve) i përket vetëm Allahut. Dhe atë ditë do të gëzohen besimtarët me ndihmën e Allahut.”* (Rum: 1-5).

Në lidhje me ato ajete, Ibën Abasi thotë: “Ata u mposhtën, por më pas fituan. Idhujtarët deshën që të triumfonin persët mbi romakët, sepse persët ishin idhujtarë, ndërsa muslimanët deshën të triumfonin romakët mbi persët, sepse romakët ishin ithtarë libri qiellorë”. Shënojnë Ahmedi, Tirmidhiu dhe Nesaiu. Hadithi është i vërtetë. Ibën Mesudi thotë: “Ende pa kaluar

dy vitet, udhëtarët sollën lajmin se romakët kishin triumfuar mbi persët. Kështu, besimtarët u gëzuan me këtë gjë dhe Allahu i lartësuar shpalli ajetet: “Elif, Lam, Mim. U mundën bizantinët...”.

Ebu Saidi tregon: “Në ditën kur u zhvillua beteja e Bedrit romakët ngadhënjyen mbi persët, dhe kjo gjë u pëlqeu besimtarëve. Ata u gëzuan me këtë ngjarje dhe Allahu zbriti ajetin: **“Dhe atë ditë do të gëzohen besimtarët me ndihmën e Allahut. Ai ndihmon atë që do dhe Ai është i Gjithëfuqishmi, Mëshirëbërësi”**. Shënon Tirmidhiu. Sipas Albanit hadithi është i saktë duke marrë parasysht dëshmitë përforcuese.

Nga citatet e mësipërme del qartë se Pejgamberi dhe sahabët deshën që të fitonin romakët sepse ishin ithtarë libri qiellorë. Në fakt, romakët ishin qafirë, sepse ishin të krishterë, dhe siç dihet Allahu i ka quajtur krishterët qafirë në Kuran. Por duke qenë se krishterët besonin dhe ndiqnin një libër qiellor, ata ishin më afër Islamit sesa idhujtarët zjarrputistë. E gjithë kjo shprehet qartë në tekstet e mësipërme. Me fjalë të tjera, muslimanët deshën që perandoria bizantine të triumfonte mbi perandorinë persiane dhe që pushtetin ta merrnin krishterët dhe jo idhujtarët. Ky fakt është i padiskutueshëm për çdo njeri që ka sadopak paanshmëri në trajtimin e çështjeve fetare, sepse kemi ta paktën ca elementë që e shprehin atë shumë qartë, prej tyre:

1- Dashuria që të fitonin romakët kundër persianëve. Kjo përmendet në hadithin e Ibën Abasit, por dhe në tekste të tjera. Më sipër ne shpjeguam se dashuria është një punë (gjendje) zemre, dhe përderisa ajo, në rastin në fjalë, nuk është kufër, nuk ka se si të quhet kufër mbështetja apo ndihmesa të cilat rrjedhin prej punëve të zemrës. Ky është një

përfundim i padiskutueshëm në akiden Islame.

2- Hidhërimi i muslimanëve kur u thyen romakët në betejën e parë. Pas kësaj thyerje romakët i humbën territoret që sundonin dhe u detyruan të izoloheheshin në kështjellën e Kostandinopojës. **Këtu mund të shtrohet pyetja: Përse duhet të hidhëroheshin kur të dyja palët ishin qafirë? Përse duhet të hidhëroheshin kur drejtuesit e të dyja palëve ishin taguta?** Përse duhet të hidhëroheshin kur secila palë kishte bindje, sistem dhe ligje që binin ndesh me Islamin? Përgjigjen e japin citatet e mësipërme: Romakët ishin të krishterë, dhe të krishterët, meqë kanë një libër qiellor, janë me afër Islamit sesa idhujtarët. Kështu, muslimani hidhërohet kur shtohet e keqja dhe, nga ana tjetër, gëzohet kur pakësohet e keqja.

3- Gëzimi i muslimanëve për fitoren e romakëve dhe rimëkëmbjen e tyre kundër mexhusive. Gëzimi është një punë (gjendje zemre) dhe përderisa ai nuk është kufër, nuk ka se si, në rastin në fjalë, të quhet kufër ndihmesa, sepse ajo rrjedh nga gjendja e e zemrës. Ky parim u sqarua më lart disa herë.

Këtu po përmend dhe një rast konkret për të kuptuar më mirë shpjegimet e mësipërme: Para njëzet vitesh, muslimanët e Shqipërisë u gëzuan shumë për rënien e regjimit komunist dhe vendosjen e një sistemi tjetër që lejoi ushtrimin e fesë, hapjen e xhamive, pronën private etj., madje ka pasur dhe muslimanë të cilët dhanë kontributin nëpërmjet pjesëmarrjes në demonstrata ose në zgjedhje për rrëzimin e regjimit komunist. Ky është një realitet i prekshëm, atëherë a mund të thotë kush se gëzimi i muslimanit në këtë rast është kufër? A mund të thotë kush që kontributi i muslimanit në një rast të tillë është kufër? Kuptohet që muslimanët në

këtë rast janë gëzuar për pakësimin e të keqes dhe fitimin e disa të drejtave e jo për veprat e kufirit që bëjnë qafirët apo për ligjet që bien ndesh me Islamin. Nëse këtu nuk do të merret parasysh qëllimi, atëherë do të thuhet se muslimanët paskan rënë në kufër!

Argumenti i tretë: Në librat e hadithit dhe të siras përshkruhet gjerësisht marrëveshja e armëpushimit që Pejgamberi nënshkroi me idhujtarët e Mekës në Hudejbije. Marrëveshja u nënshkrua për dhjetë vite paqe, gjatë të cilave asnjëra palë nuk do të luftonte tjetrën. Marrëveshja e paqes përmban disa elementë që janë qartësisht të kuptueshëm:

Ndarja e territorit ku secila palë ushtron pushtetin dhe qeverisjen e saj.

Njohja ose respektimi i pushtetit të palës tjetër në territorin e saj.

Respektimi i kushteve që secila palë i ka vënë tjetrës.

Kjo do të thotë se ndarja e territoreve të ushtrimit të pushtetit me qafirët, si dhe respektimi apo mosprekja e pushtetit të tyre nuk është kufër. Në thelb, marrëveshjes e paqes me një shtet qafir do të thotë që palët njohin dhe respektojnë sundimin e secilës palë në vendin ku sundon. Me fjalën respektim kam qëllim mosprekjen e sundimit të palës tjetër. Përderisa nuk është kufër kjo marrëveshje e cila ka të bëjë me respektin apo mosprekjen e sundimit të palës tjetër dhe që sjell si rrjedhim mëkëmbjen e sundimit të qafirëve në territorin e tyre, atëherë po kështu në rastin në fjalë nuk është kufër edhe ndihmesa që i jepet një qafiri për të marrë sundimin kundër një tjetri më të keq. Nëse do të ishte në çdo rast kufër ndihmesa që i jepet një qafiri kundër një tjetri më të keq, ngaqë bën të sundojë një qafir me ligje kufri, atëherë po kështu do të

“...Sikurse dikur Ibën Abasi nuk arriti t’i bindte të gjithë njerëzit e dikurshëm që gjykonin me cektësi, po kështu edhe ky argumentim do të hasë në rezistencën e njerëzve që nuk kuptojnë...”

ishin dhe veprime të tilla si: lidhja apo respektimi i marrëveshjes së ndarjes së territoreve të sundimit, sepse edhe bën që qafirët të ushtrojnë pa rrezik sundimin në territorin e tyre.

Atëherë, ç’mund të thuhet për hamendësimin se ndihmesa apo vota që i jepet një grupi qafirësh kundër një grupi tjetër më të keq është njësoj si të pranosh adhurimin e hyjnive Lat dhe Uza apo t’i adhurosh ato!? A nuk është kjo një ngatërresë e madhe dhe e çuditshme!?

Pyetje: Është e qartë që ndihma në rastin në fjalë nuk është kufër, por problemi qëndron në faktin se në sistemin demokratike deputetët, kryeministri dhe presidenti quhen përfaqësues të popullit, kështu që në çdo veprim ata përfaqësojnë votuesit. Dihet që kur njeriu cakton një përfaqësues për të bërë kufër, bën kufër si përfaqësuesi edhe i përfaqësuarit, atëherë po kështu bëjnë kufër edhe votuesit!

Përgjigje:

Së pari, në thelb veprimi që bën muslimani është ndihmë apo mbështetje dhe jo caktim përfaqësuesi. Kur gjykojmë për muslimanin ne duhet të marrim parasysh bindjen e tij, dhe realitetin e veprimit të tij dhe jo besimin, idetë dhe pretendimet e qafirëve. Edhe kryetarët e

fiseve të krishtera, për shembull, mund të pretendojnë se muslimanët na kanë dhënë të drejtë të qeverisim me ligje që bien ndesh me Sheriatin, na kanë bërë përfaqësues, na mbrojnë të bëjmë kufër etj., vallë a do të thotë kjo se muslimani është përgjegjës për to? Ne duhet të shohim veprimin e muslimanit dhe jo veprimet e pretendimet e qafirëve.

Së dyti, vota që jep muslimani nga ana e fikhut islam assesi nuk mund të trajtohet si kontrate përfaqësimi, pasi nuk ka një natyrë të tillë, nuk plotëson kushtet e një kontrate të tillë. Kështu që në këndvështrimin e fikhut ky pretendim është i pavlefshëm, pavarësisht se qafirët e quajnë të tillë. Kur gjykojmë për muslimanin duhet t'i referohemi ligjeve të Sheriatit dhe jo sistemeve e ligjeve joislame. Dhe këtu kemi të bëjmë me një ngatërresë të çuditshme, pasi pretendohet se është kufër veprimi i muslimanit jo mbi bazën e ligjeve të sheriatit, por mbi bazën e ligjeve dhe sistemit të qafirëve, mbi bazën e të drejtave që qafirët u japin vetvetes! Në të njëjtën kohë kjo është edhe një kontradiktë, sepse nga njëra anë pretendojnë se i referohen sheriatit, gjykojnë sipas sheriatit dhe ftojnë të zbatohet sheriatit, por nga ana tjetër kur gjykojnë për veprimin e muslimanit që ka të bëjë me qeveritarët qafirë, i referohen ligjeve, feve dhe sistemeve të këtyre të fundit! Kushdo që sjell një ide të gabuar, sidomos në këtë fushë, domosdo do të jetë kontradiktorë.

Së treti, nuk ka asnjë rëndësi dhe asnjë ndikim në trajtimin fetar emri që u vënë qafirët qeveritarëve të tyre, qoftë mbretër, kryetarë, përfaqësues apo diçka tjetër, gjykimi është i njëjtë dhe nuk ndryshon nga emërtimet.

Së katërti, nuk ka asnjë ndryshim as në thelb dhe as në formë ndërmjet ndihmës që

i jepet një njeriu të qeverisë dhe ndërmjet caktimit të tij si përfaqësues të qeverisë. Nëse ndihmon një njeri që të bëjë kufër, për shembull të shkelë Kuranin, ndihma është kufër. Por në rastin kur ndihmon një njeri qafir të marrë pushtetin kundër një qafiri tjetër, ndihma nuk është kufër. Atëherë, ndryshe është ndihma që i jepet një njeri që të bëjë kufër dhe ndryshe është ndihma që i jepet për të marrë pushtetin. E njëjta gjë vlen dhe për çështjen e përfaqësimit.

Së pesti, nëse pjesëmarrja në votim do të quhej kufër për shkak të përfaqësimit, pra nëse *menat*-i i kufrit do të ishte përfaqësimi, atëherë do të ishte kufër gjithçka që i bën qafirët përfaqësues sipas sistemit demokratik. E tillë për shembull është: Marrja e nënshtetësisë, mbajtja e saj dhe regjistrimi fëmijëve në gjendje civile, sepse sipas sistemit demokratik qeveritarët dhe deputetët janë përfaqësues të popullit. Të gjitha ata që kanë nënshtetësi quhen popull. Pra, pavarësisht nga mënyra se si e marrin pushtetin qeveritarët, në sistemin demokratik, kur njëri merr nënshtetësinë automatikisht e bën presidentin përfaqësues të tij në OKB, ku votohen jo vetëm ligjet, por edhe sistemet që bien ndesh me Islamin, dhe këtë e dinë mirë ata që e bëjnë kufër pjesëmarrjen në votime, sepse ata hiqen se e njohin realitetin e demokracisë më mirë sesa të tjerët. Madje disa prej tyre bënë qafirë edhe regjimin e talibanëve, meqë kërkonin anëtarësimin në OKB!! Po të flakin të gjithë shqiptarët nënshtetësinë shqiptare askush nuk na përfaqëson në OKB, atëherë sipas kësaj logjike rrjedhimesh, duhet flakur edhe nënshtetësia. Fakti që presidenti i republikës, sipas sistemit demokratik, është përfaqësues i popullit është i padiskutueshëm, atëherë sipas kësaj logjike i bie që të jetë kufër edhe marrja

dhe mbajtja e nënshtetësisë për shkak të çështjes së përfaqësimit. Për pasojë një njeri me logjikë të tillë ka tri mundësi:

Të heqë dorë nga ideja që pjesëmarrja në votime është kufër, për të mos qenë kontradiktorë.

Të flakë nënshtetësinë shqiptare (apo të ndonjë shteti tjetër joislam), duke mos pranuar kështu të jetë nën varësinë e këtij shteti. Për rrjedhim nëse nuk qëndron dot këtu duhet të bëjë hixhret në një vend ku nuk ka nevojë për nënshtetësinë e një vendi anëtar të OKB, ose minimumi në një vend që nuk ka një sistem të tillë.

Ta pranojë që duke mbajtur apo duke marrë nënshtetësinë po bën kufër.

Ky është një përfundimi i padiskutueshëm të cilin arrin ta kuptojë çdo njeri që arsyeton, por natyrisht që ashtu sikurse dikur Ibën Abasi nuk arriti t'i bindte të gjithë njerëzit e dikurshëm që gjykonin me cektësi, po kështu edhe ky argumentim do të hasë në rezistencën e njerëzve që nuk kuptojnë ose njerëzve me dëshira të këqija. Në fakt, ka njerëz në disa vende të tjera që me të njëjtën logjikë cektësie e kanë bërë kufër edhe marrjen e nënshtetësisë së shteteve qafirë! Këta të fundit vërtetë janë ekstremistë dhe të cekët, por nga ana tjetër nuk janë kontradiktorë. Nuk është e çuditshme që pas njëfarë kohe të hasim edhe në trojet tonë njerëz që me të njëjtën logjikë të bëjnë kufër edhe marrjen e nënshtetësisë, pasi rregullat për të dalë me këtë përfundim i kanë të gatshme! Aq më tepër që nga një kohë në tjetrën shfaqen lloj-lloj idesh, pasi dëshirat për tu shfaqur më të mençur, më të devotshëm apo më xheloz për fenë sesa të tjerët janë gjithnjë të pranishme. Dikush mund ta lexojë me neveri idenë se si mund të bëhet kufër marrja e nënshtetësisë për shkak të përfaqësimit, por po kaq neveri ndjej edhe

unë kur dëgjoj se pjesëmarrja në votime është bërë kufër për shkak të përfaqësimit.

Dikush mund të thotë se nënshtetësinë e kemi të nevojshme, kurse pjesëmarrja në votime nuk është e tillë. Për këtë përgjigjemi në dy forma:

Së pari, këtu po diskutojmë se a është kufër apo jo. Nëse pranohet që është kufër, atëherë rasti kur lejohet të shfaqësh kufrin është një çështje tjetër që ka nevojë për trajtim.

Së dyti, nëse do të ishte kufër, ajo do të lejohej vetëm në rastin e detyrimit me forcë!

Përveç kësaj, nxitimi për të bërë kufër pjesëmarrjen në votime ngaqë masës nuk i duket aq e nevojshme, dhe nga ana tjetër përmbajtja për të mos bërë kufër marrjen e nënshtetësisë, edhe pse është e njëjta logjikë, ngaqë të gjithë e kuptojnë se është e nevojshme, pra një nxitim i tillë i shkon për shtat vetëm një ngatërrestari që bën ngatërresa me dashje apo pa dashje.

Së treti, në sistemin demokratik qeveritarët përfaqësojnë të gjithë popullin dhe jo vetëm votuesit. Pikërisht kështu thotë ky sistem, kështu që për të shpëtuar nga përgjegjësia, përsëri edhe ata që nuk votojnë duhet të flakin nënshtetësinë. Nëse dikush thotë se ata që votojnë bëjnë një veprim që i bën qeveritarët përfaqësues, kurse ata që nuk votojnë nuk e bëjnë këtë veprim, këtij i themi se vërtet ai që nuk voton nuk e bën këtë veprim, por bën një veprim tjetër: merr ose mban nënshtetësinë, dhe ky është një veprim, me të cilin i bën përfaqësues. Përveç që për ata që e njohin mirë këtë sistem, edhe ata që nuk votojnë ndikojnë në rezultatin e votimeve. ■

PARTNERITETI NË RËNIE, I CILI PËRFUNDON NË PRONËSI TË PLOTË

Partneriteti në ulje mund të përdoret në financimin e blerjes së shtëpive apo banesave. Klienti dëshiron të blejë një banesë për të cilën nuk ka mjete të mjaftueshme financiare. Ai i drejtohet bankës, e cila bie dakord të bëhet partner me të në blerjen e shtëpisë në fjalë. 20 % të çmimit e paguan klienti, kurse 80 % banka

SHKRUAN: LLOKMAN HOXHA

Partneriteti në rënie ose partneriteti i pakësuar (zvogëluar) është një nga mjetet dhe mënyrat e investimit dhe financimit, i cili është duke u trajtuar në nivelin e kompanive dhe institucioneve financiare. Ai është një metodë e përhapur e financimit, sidomos në bankat islame e madje duke i bërë konkurrencë metodës së financimit dhe investimit me anë të

Murabahas, dhe lizingut islam. Ky lloj partneriteti mund të marrë forma të ndryshme, dhe ato mund të jenë të ndaluara e të lejuara, ku në këtë temë do të bëjmë një përmbledhje të shkurtër për këto çështje

Çfarë është partneriteti në rënie?

Ajo është një kontratë në mes dy partnerëve të një aseti të caktuar, ku të dy palët bien dakord për t'ia shitur njëri partner tjetrit hiset e tij gradualisht, me

kontrata të veçanta shitblerje në mënyrë të vazhdueshme, zakonisht e shoqëruar me qiradhënie të asetit nga njëri partner, një pale të tretë, të ardhurat e së cilës shpërndahen mes dy partnerëve sipas hiseve të tyre. Quhet partneritet (pjesëmarrje) në rënie në raport me partnerin shitës (të hiseve të veta) ndaj partnerit tjetër, ngase hiset e partnerit të parë bien në zero në favor të partnerit të dytë, i cili gradualisht e pronëson komplet kompaninë.

Shembull praktik:

Partneriteti në ulje mund të përdoret në financimin e blerjes së shtëpive apo banesave. Klienti dëshiron të blejë një banesë për të cilën nuk ka mjete të mjaftueshme financiare. Ai i drejtohet bankës, e cila bie dakord të bëhet partner me të në blerjen e shtëpisë në fjalë. 20 % të çmimit e paguan klienti, kurse 80 % banka. Me këtë banka zotëron 80 % të banesës, ndërsa klienti 20 %.

Pas blerjes së përbashkët të pronës klienti e përdor banesën për banim, duke i paguar qiranë bankës për përdorimin e aksioneve të tij në pronë. Në të njëjtën kohë, hisja e bankës më tej ndahet në tetë njësi të barabarta, që secila prej tyre përfaqëson 10 % të pronësisë mbi banesën. Klienti i premtonte BANKËS, se pas tre muajsh do t'ia blejë një njësi. Sipas kësaj, pas afatit të parë të tri muajve ai e blen një njësi të hises së bankës, duke i paguar 1/10 (një të dhjetën) e çmimit të banesës. Me këtë ai e ul hisen e bankës prej 80 % në 70 %. Së këndejmi, po në atë shkallë ulet edhe qiraja që klienti i paguan bankës. Në fund të afatit të dytë, ai blen një njësi tjetër, duke e rritur hisen e tij mbi pronën në 40 % dhe duke e pakësuar hisen e bankës në 60 %, rrjedhimisht duke e ulur edhe qiranë në këtë përpjesëtim. Ky proces vazhdon kështu në këtë formë derisa në fund të dy

“Kontrata të mos përmbajë ndonjë klauzolë, e cila e detyron klientin t'ia paguajë bankës të gjithë kapitalin shtuar këtu edhe fitimin, ngase kjo bën pjesë në kamatë...”

viteve klienti e blen të gjithë hisen.

Ekzistojnë disa forma me anë të të cilave mund të realizohet ky lloj partneriteti dhe do t'i përmendim disa në vijim:

Forma e parë: Pjesëmarrja në asete me premtimin e shitjes së tyre.

Banka bie dakord me klientin (partnerin) për të përcaktuar aksionet e tyre përkatëse në kapital. Pastaj shitja e aksioneve të bankës ndaj klientit bëhet pas përfundimit të partneritetit me një kontratë (shitblerje) të veçantë. Pra, fillimisht klienti (partneri) ka të drejtë t'ia shesë aksionet ndonjë institucioni tjetër financiar, si dhe banka është e lirë për t'i shitur aksionet e saj ndonjë klienti tjetër.

Forma e dytë: partneriteti pakësues në një projekt ekzistues.

Kur klienti i ofron bankës asete, të cilat nuk është në gjendje për t'i aktivizuar, si fjala vjen dikush që zotëron një fabrikë, por nuk mundet të blejë pajisje. Atëherë banka bëhet partner financues me vlerën e pajisjeve, ku pastaj merr pjesën e vet të fitimit, si dhe shumën për të cilën kanë rënë dakord për të paguar (blerë) aksionet e saj në kapital. Kjo mund të bëhet në mënyrë të menjëhershme, ose graduale deri sa t'i pronësojë (paguajë) klienti të gjitha aksionet.

Forma e tretë: partneriteti pakësues me anë të mudarebes.

Ku banka financon komplet një projekt të caktuar, kurse partneri (klienti) angazhohet me punë në atë projekt, fitimin e ndajnë sipas marrëveshjes, duke i premtuar banka se do t'ia pronësojë të gjithë projektin klientit sapo t'i paguajë aksionet e saj, pra me anë të partneritetit në ulje. Nga kjo që u përmend vërejmë se ky lloj partneriteti përmban në vetvete më shumë se një kontratë, për atë shohim se në disa forma kemi partneritet + shitblerje, ose partneritet + shitblerje + qira, pa marrë parasysh llojin e partneritetit, a është partneritet në kapital, apo në asete, apo në punë.

Këto kontrata të ndërlidhura mund të shprehen në njërin nga dy format:

E para: kontratë e ndërlidhur me një kontratë tjetër të kushtëzuar, ose me premtim të detyrueshëm.

E dyta: kontratë e ndërlidhur me një kontratë tjetër të pakushtëzuar, ose me premtim të padetyrueshëm.

Kush është vendimi i sheriatit për kontratat e ndërlidhura? Sa i përket kontratave të ndërlidhura me premtim të padetyrueshëm, si p.sh banka të financojë një projekt dhe t'i premtojë klientit, se do t'ia shesë hisen e vet, ose klienti t'i premtojë se do t'i blejë hisen e vet, me një kontratë shitblerjeje të veçantë, por në rastin para se të konfirmojnë kontratën e shitblerjes secili ka të drejtë ta pranojë ose ta refuzojë atë. Gjykimi për këtë është: lejimi i kontratave të ndërlidhura, kur ato nuk janë të kushtëzuara mes vete, por janë të ndara nga njëra-tjetra dhe premtimi i zbatimit të kontratës është i padetyrueshëm.

Kurse sa i përket kontratave të ndërlidhura mes vete me premtim të detyrueshëm. Si p.sh., kur banka financon blerjen e një banese me 80% aksione, me kusht që klienti t'ia blejë gradualisht këto aksione bankës, sipas marrëveshjes paraprahe, përndryshe banka nuk e

financon një projekt të tillë. Në këtë rast gjykimi është: nuk lejohet kontrata e ndërlidhur me një kontratë të kushtëzuar dhe kjo për disa arsye: ky kushtëzim shpie në garantimin e kapitalit dhe fitimit nga njëra palë, e kjo bie ndesh me partneritetin në parimin e pjesëmarrjes së përbashkët në fitim dhe humbje. Kjo kontratë me këto kushte është e ndaluar, sepse bën pjesë në shitjen e mallit, të cilin nuk e posedon, pra nëse ai kushtëzon që bëhet partner në një tokë, të cilën do ta blejnë së bashku, dhe ia kushtëzon atij shitjen e hises së vet, ai ka shitur diçka që nuk e zotëron. Ndërlidhja e kontratave në këtë formë shpie në padijeni të çmimit në të ardhmen, e kjo mund të shkaktojë humbje, sepse nuk dihet në të ardhmen çmimi do të rritet apo do të bjerë, kështu që shkakton dëme.

Për të qenë partneriteti i lejuar duhet të plotësohen këto kushte:

Kontrata të mos përmbajë ndonjë klauzolë, e cila e detyron klientin t'ia paguajë bankës të gjithë kapitalin shtuar këtu edhe fitimin, ngase kjo bën pjesë në kamatë. Financimi të mos jetë kamatar, por të jetë partneriteti i vërtetë, ku fitimi bëhet sipas marrëveshjes, ndërsa humbja sipas aksioneve për të dy palët. Duhet që banka para se të heqë dorë nga aksionet, t'i pronësojë plotësisht ato më parë e pastaj t'ia shesë klientit. Nuk lejohet që kontrata e shitjes të jetë së bashku në të njëjtën kontratë të partneritetit, por ajo duhet të bëhet me kontratë të veçantë, sepse është e ndaluar të bëhen dy kontrata në një kontratë. Me rastin e shitjes së aksioneve çmimi duhet të jetë çmimi i tregut e jo çmimi me rastin e partneritetit, me qëllim që të mos shkaktohen dëmtime, po ashtu edhe me rastin e prishjes së partneritetit asetet llogariten me çmimin e tregut të asaj dite. ■

Shumica e fëmijëve kanë devijuar në besim dhe në moral si rezultat i neglizhencës së prindërve për t'ua mësuar atyre fenë dhe rregullat e saj. Prandaj i humbën dhe i shkatërruan kur ishin të vegjël

MOSRESPEKTI I PRINDIT NDAJ FËMIJËS

UMEJMEH EL XHABIR

Cdo ditë dëgjojmë dhe shohim pamje dhe forma të ndryshme të mosrespektimit të prindërve nga ana e fëmijëve të tyre, kështu që çdo herë rritet presioni jonë ndaj tyre, dhe i detyrojmë t'i respektojnë urdhëresat, detyrat, dhe ndalesat, dhe në rast se nuk i respektojnë atëherë i etiketojmë si mosrespektues të prindërve. Po, Islami i ka urdhëruar fëmijët me respektimin e prindërve, dhe ua detyroi atyre sjelljen e mirë ndaj tyre, i ndaloi,

madje e bëri mëkat të madh, mungesën e respektit ndaj tyre. Mirëpo në anën tjetër Islami na urdhëroi me një mirësi tjetër, e ajo është mirësjellja jonë ndaj fëmijëve tanë dhe na ndaloi neve prindërve mosrespektimin e të drejtave të tyre.

Përcillet se një njeri së bashku me të birin shkuan tek Omer ibën Hatabi, *radijallahu anhu*, dhe i tha: “Biri im nuk më respekton!” – Omeri iu drejtua djaloshtit: “A s’i druhash Allahut për shkak të mungesës së respektit ndaj prindit tënd?” – Djaloshti tha: “O prijësi i muslimanëve, a ka prindi ndaj fëmijës së tij detyrime?” – Omeri,

radijallahu anhu, iu përgjigj: “Po, ai detyrohet t’ia zgjedhë fëmijës nënën fisnike, ta emërtojë me një emër të bukur dhe t’ia mësojë Kuranin.” – Djaloshi tha: “Pasha Allahun, nënën time nuk e ka zgjedhur fisnike, por ajo është Sindijeh, e ka blerë me katërqind dërhëmë, pastaj nuk më ka emërtuar me emër të bukur, më quajti Xhual (buburrec), dhe nuk më ka mësuar prej Kuranit asnjë ajet.” – Omeri u kthye nga prindi i tij dhe i tha: “Ti thua që biri nuk më respekton, mirëpo ti nuk e respektove atë para se të të respektojë ai ty.”

Ibën Kajimi, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Kush e neglizhon edukimin e fëmijës së tij me atë që i bën dobi, vetëm se i ka bërë padrejtësi atij. Shumica e fëmijëve kanë devijuar në besim dhe në moral si rezultat i neglizhencës së prindërve për t’ua mësuar atyre fenë dhe rregullat e saj. Prandaj i humbën dhe i shkatërruan kur ishin të vegjël, dhe kështu s’i bënë dobi as vetes së tyre e as prindërve kur u bënë të mëdhenj.”

Prandaj, o ju prindër, mos u shpejtoni me qortime kur ju rikujtoj se keni detyrime ndaj fëmijës tuaj. Në rast se ne e neglizhojmë këtë anë, atëherë fëmijët nuk janë fajtorë pse në mesin e tyre ekzistojnë të tillë që nuk respektojnë, devijojnë, inatosen, urrejnë, dhe këto veti i vërejmë vetëm atëherë kur ato paraqiten. Shumë familje dhe shoqëri i mundon ky problem, ndërsa çdo prind dëshiron ta shohë fëmijën e vet në rrugë të drejtë, dhe me moral të mirë, por si ta arrijmë këtë gradë, kur ne i neglizhojmë fëmijët!

Shumica e shtëpive tona nuk i edukojnë fëmijët me elementet themelore të edukatës. Përcjellja, vështrimi, pajtimi, butësia, besa, shoqërimi, dhënia e shanseve dhe disa prej kuptimeve themelore edukative përafërsisht nuk ekzistojnë tek ne.

Pejgamberi, *sal-allahu alejhi ue selem*,

“E ëma tërë ditën mundohet me shpirt t'i plotësojë dëshirat e fëmijëve, dhe t'i ushqejë me ushqime të mira, që të formojnë trupa të shëndoshë, dhe e harron ushqimin kryesor, ushqimin e besimit...”

thotë: “Çdonjëri prej jush është bari (kujdestar) dhe çdonjëri është përgjegjës për kopenë e tij. Imami është bari dhe përgjegjës për kopenë e tij. Burri është bari për shtëpinë e tij dhe përgjegjës për kopenë e tij. Gruaja është bareshë në shtëpinë e burrit të saj dhe përgjegjëse për kopenë e saj.” (Buhari).

Po ashtu, Pejgamberi, *sal-allahu alejhi ue selem*, u thoshte shokëve të tij: “Kthehuni te familjet e juaja, jetoni me ta, mësojini ata, urdhërojinë ata.” (Buhari)

Babai shumicën e kohës është i preokupuar me punë dhe sjelljen e furnizimit për shtëpinë, prandaj kur kthehet në shtëpi nuk sheh para tij përveçse mangësi dhe nuk kërkon gjë tjetër përveç disa orë gjumë, që të rehatojë trupin e tij prej lodhjes.

E ëma tërë ditën mundohet me shpirt t'i plotësojë dëshirat e fëmijëve, dhe t'i ushqejë me ushqime të mira, që të formojnë trupa të shëndoshë, dhe e harron ushqimin kryesor, ushqimin e besimit, i cili duhet të ngulitet në zemrat e fëmijëve që në fëmijëri. Prandaj duhet t’ua mësojmë fëmijëve tanë vetitë më kryesore, edhe ato duke filluar prej dashurisë ndaj Allahut, pastaj madhërimin, respektimin e Tij, shpresën tek Ai, frikën prej Tij dhe mbështetjen tek Ai.

Pastaj duhet t'ua mësojmë disa parime të sjelljes dhe moralit, ndërsa mësimi i tyre në fëmijëri e përforcon diturinë dhe njohjen. Si p.sh.: përdorimi i disa fjalëve të shkëputura prej haditheve, që flasin për moralin, edukatën dhe etikën, pastaj sjellja e mirë, respekti dhe nderimi i të moshuarve, pastaj etikën e të folurit, si të folurit me zë të ulët dhe mos-ndërprerja e folësit, pastaj mësimi i disa çështjeve rreth adhurimeve dhe dispozitave, e në krye të saj lidhjen imanore me Allahun *azze ue xhel*.

Formimi i një fëmije të shëndoshë nuk do të thotë vetëm ndërtimi i një trupi të shëndoshë, por duhet patjetër edhe ndërtimi i një zemre të shëndoshë. Formimi i një zemre, që e adhuron dhe i nënshtrohet Allahut, ndikon edhe në formimin e një trupi të shëndoshë. Allahu *azze ue xhel* thotë: ***“Cili është më i mirë, ai që themelet e godinës së vet i vë në përkushtimin ndaj Allahut dhe në kënaqësinë e Tij, apo ai që themelet e godinës së tij i vë në bregun e gërryer dhe që rrokulliset me të në zjarrin e Xhehenemit.”*** Teube 109.

Po ashtu prej elementeve kryesore që ndikojnë në ndërtimin e një fëmije të mirë, është ngulitja e dashurisë për namazin në zemrën e tij prej fëmijërisë. Kjo është edhe porositja e Pejgamberit, *sal-allahu alejhi ue selem*, që prej moshës shtatë vjeçare t'ia mësojmë fëmijëve namazin, kurse në moshën dhjetë vjeçare t'i dënojmë me një dënim të lehtë kur e neglizhojnë atë, dhe ta kuptojnë se namazi nuk është thjesht një detyrim që duhet ta kryejnë, por është një mënyrë kontakti mes tyre dhe Allahut *azze ue xhel*. Nuk duhet ta harrojmë faktin se fëmija do të përkujdeset për namazin, vetëm atëherë kur do të shohë se prindërit e tij përkujdesen për kryerjen e namazit. Ai i pason gjithmonë prindërit e tij dhe në rast se ata nuk janë shëmbëlltyrë për fëmijën e tyre, atëherë prej kujt do të marrë mësim ai

fëmijë?

Gazaliu, Allahu e mëshiroftë, thotë: “Nuk rrënjësohet morali fetar në shpirt, derisa të mësohet shpirti të jetojë me vepra të mira, dhe të largohet prej të këqijave, të jetë këmbëngulës dhe i vazhdueshëm në kryerjen e veprave të mira, e t'i urrejë veprat e këqija dhe të ndiejë dhimbje kur i vepron. Morali i mirë fitohet me vepra të mira, me shikimin e njerëzve të mirë dhe shoqërimin e tyre, se ata janë me të vërtetë shoqërues të mirë dhe përmirësues në tokë. Baza e edukimit të fëmijës është ruajtja e tij prej shokëve të këqij. Çdo fëmijë lind me natyrshmëri të pastër, mirëpo ndikimi i rrethit dhe edukata, e krasitin moralin e tij. Sa herë që të paraqitet tek fëmija morali i mirë dhe vepra e mirë ne duhet që ta shpërblejmë me një dhuratë, që e gëzon dhe ta lavdërojmë tek njerëzit. Nëse paraqitet tek ai ndonjë vepër e keqe, së pari duhet ta neglizhojmë, por nëse paraqitet prapë qortohet fshehurazi, duke mos e tepruar me qortimin çdo herë. Kjo ia lehtëson atij akuzat dhe nuk zemërohet. Është e pëlqyeshme që tek fëmija të mbetet frikërespekti prej prindit, se do ta ndëshkojë.”

Po ashtu disa fëmijë vuajnë prej keqtrajttimeve të rënda nga ana e prindërve të tyre. Disa prindër i ndëshkojnë fëmijët e tyre me rrahje të fortë me shkop dhe kemi dëgjuar, se disa nëna i djegin fëmijët e tyre me pika qiriu. Këto fëmijë s'i harrojnë torturat e prindërve, bile edhe e ruajnë të fortë kujtimin në mendjen e tyre, që kjo gjë më vonë bëhet shkaktar i sjelljes së tyre armiqësore ndaj të tjerëve.

Po ashtu ndonjëherë atyre u shkaktohet një gjendje e keqe shpirtërore, dhe si rezultat i saj u ekspozohen problemeve të ndryshme, si urinimi i padëshiruar, që vjen si pasojë e përdorimit të forcës së tepërt për çdo gabim. Ndoshta mund të ndodhë, që

“Sa herë që të paraqitet tek fëmija morali i mirë dhe vepra e mirë ne duhet që ta shpërblejmë me një dhuratë, që e gëzon dhe ta lavdërojmë tek njerëzit...”

fëmija të fillon të gënjejë në shumicën e rasteve, për shkak frikës së ndëshkimit.

Karnixhi, një shkrimtar perëndimor thotë: “Dëgjimi i plotë i tij dhe mos ndërprerja gjatë të folurit është hyrje e vërtetë për kthimin e tij nga gabimi, pa marrë parasysh se sa inat posedon. Edhe njeriu më i paedukatë dhe i vrazhdët në fjalim, s’mundet e të mos ndikohet prej një folësi durimtar, të butë, i cili e dëgjon folësin kur irritohet dhe zemërohet.”

Ka raste kur prindi e emërton fëmijën e tij me emër të bukur, por nuk e thërret me të. Kur gabon e thërret me disa emra që ndikojnë negativisht në gjendjen shpirtërore të fëmijës, si p.sh: “I dështuar”, “I zhgënjyer”, “I humbur”. Këto thirrje ia dobësojnë ambicien atij, kurse ne jemi të detyruar t’i përkrahim, t’i nxisim, t’i lavdërojmë, e sidomos para shokëve të tij dhe para moshatarëve të tij, dhe kjo ndikon pozitivisht në shpirtrat e tyre, iu sjell lumturi dhe dëshirë për shtimin e veprave të mira.

Po ashtu vërejmë edhe ndikime intelektuale që prindi përpiqet t’ia imponojë fëmijës. Shembull, prindi është mjek dhe dëshiron që fëmija i tij të bëhet mjek si ai, gjë që e detyron fëmijën të planifikon plane të caktuara, që ndoshta nuk i bën me plot dëshirën e tij. Prandaj prindi duhet t’i respektojë aftësitë e tij,

edhe në qoftë se janë të dobëta. Ndoshta fëmija është i dobët në mësim, mirëpo ka talent për ndonjë gjë tjetër. Kështu që prindi duhet t’i vështrojë aftësitë dhe dhuntitë e fëmijës, që ta dijë se çka është më e përsosur për fëmijën e tij, dhe do ta vërejë se do të ketë rezultat.

Sjellja e burrit më gruan e tij ndikon shumë në edukatën e fëmijëve. Vërejmë se si burri tallet më gruan e tij, e nënçmon para tyre, dhe normalisht që ajo do ta humbi autoritetin e saj para fëmijëve. Ata nuk do ta dëgjojnë fjalën dhe këshillën e saj, prandaj duhet që burri ta respektojë gruan e vet, sidomos para fëmijëve, që ata të marrin mësim, se si duhet të jetë mirësjellja mes dy bashkëshortëve.

Ndodh ndonjëherë që prindi për shkak të problemeve jo shtëpiake që e preokupojnë, të irritohet më tepër se sa duhet dhe të ndikojë negativisht në marrëdhëniet e tija me fëmijët. Prandaj prindi është mirë ta pakësojë zemërimin e tij, duke kërkuar ndihmë prej Allahut *azze ue xhel*, duke kërkuar falje dhe istigfar, apo duke marrë abdes kur është në gjendje të irrituar.

Ne nuk mundemi të realizojmë një shoqëri të përkryer dhe njerëz të përkryer, që i respektojnë urdhëresat e Allahut, përveçse duke e forcuar lidhjen e prindërve me Allahun *azze ue xhel*. Devotshmëria e prindërve është si mburojë preventive për fëmijët. Ajo është një prej shkaqeve që e lehtëson shpëtimin e ardhmërisë së fëmijëve. Allahu *azze ue xhel* thotë: **“Le të druajnë nëse ata lënë pas vetes fëmijë të mitur, duke u brengosur për ta, le të kenë frikë Allahun dhe le të flasin drejt.”** Nisa 9. ■

Përktheu: Irfan JAHIU

Ne nuk e duam ta shohim vajzën në Islam me personalitet pasiv, e cila e sheh të keqen e pastaj refuzon ta mohojë atë, e cila e sheh të mirën dhe nuk përkujton të tjerët me te, duke pasur frikë nga njerëzit dhe e hamendur, jo. Por ne duam të jesh si shiu, që kur bie gëzohen njerëzit me të,

MUHAMED NUNAN

Në këto kohë sheh se si armiqtë nguten të synojnë të rinjtë dhe të rejat tona. Sot janë shtuar zërat e çjerra në emër të fesë, e cila është e dëlirë nga ata, kohë e mbushur me sprova, po si deti në të cilin fryn era e përplasen valët, pos që disa nga

të rejat tona, motrat tona, vajzat tona janë si shkëmbinj, ku bien mbi ta shpresat e shkatërruesve. Gra, të cilat e kanë përmirësuar veten dhe të tjerët, mbartin mbi vete interesin e kësaj feje, kanë ndezur dritat e udhëzimit, në rrugët që i ka kapluar errësira, dhe që ecin me to në karvanin e thirrëseve, dhe udhëtarët në rrugën e të dashurit, bekimet dhe

përshëndetjet e Zotit qofshin mbi të, udhërrëfyeset në rrugën e thirrjes tek Allahu i Madhërishëm. ***“Thuaj: “Kjo është rruga ime, e vënë në fakte të qarta, e që unë thërras tek Allahu, unë dhe ai që vjen pas meje. Larg të metave është Allahu, e unë nuk jam nga idhujtarët.”*** Jusuf, 108. Dhe ndërsa karvani po ecte, dëgjuam një zë së largu që thërret: Dua të bashkëngjitem me ju, të rreshtohem në karvanin tuaj, ngase zemra më thyhet, entuziazmi im lartë ka arritur, por...

Vuaj nga druajtja... pra si të jem thirrëse?

Po, nga kjo ndjenjë vuajnë shumë nga ato që duan të bëjnë mirë. Ajo bart në zemrën e saj mirësi të shumta, zemër që merr flakë për shërbimin e fesë së saj dhe thirrjen në te, mirëpo rreth saj dhe realizimit të ambicieve të saj sillet ngurrimi. Këtu nuk kemi si qëllim turpin e preferuar, ngase turpi është kërkesë fetare, madje është nga besimi. I Dërguari *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: ***“Besimi është shtatëdhjetë e disa degë, dhe turpi është pjesë e besimit”***. Muslimi.

Dallimi mes turpit dhe druajtjes?

Me turp kihet si qëllim: Sjellje e cila nxit në një veprim të mirë, dhe lënien e veprimit të keq. Kjo gjë nuk e pengon personin nga thënia e vërtetë dhe thirrja në të vërtetën. Allahu i Madhëruar thotë: ***“Allahu nuk turpërohet nga e vërteta.”*** Ahzab, 53. Ndërsa i Dërguari *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: ***“Turpërohuni nga Allahu sinqerisht. I thanë: Ne turpërohemi nga Allahu, o i Dërguar i Allahut, e për këtë falënderimi i takon Allahut. Ai tha: Nuk kam si qëllim këtë. Të turpërohesh nga Allahu sinqerisht është të kujdesesh për kokën dhe çfarë përmban, barkun dhe çfarë mbledh në të, të kujtosh vdekjen dhe fatkeqësitë, dhe ai që dëshiron botën tjetër***

“...Të turpërohesh nga Allahu sinqerisht është të kujdesesh për kokën dhe çfarë përmban, barkun dhe çfarë mbledh në të, të kujtosh vdekjen dhe fatkeqësitë ...”

i le zbukurimet e kësaj bote dhe preferon ahiretin para dunjasë, pra, kush vepron kështu është turpëruar sinqerisht nga Allahu”. Tirmidhiu

Kurse druajtje domethënë: personalitet i dobët, njeriu ndien mangësi, që e pengon nga lëvizjet e shëndosha dhe thënia e së vërtetës, mungesë guximi dhe vetëveprimi, duke pasur frikë nga njerëzit dhe duke u larguar nga kritikata e tyre.

Shkaqet e druajtjes në mejdanin e thirrjes:

Padyshim se druajtja kthehet në shumë shkaqe, prej tyre do të cekim:

1. Edukata që merr vajza qysh në fëmijëri, e ka bërë atë personalitet të luhatshëm, e cila ndien mangësi në vetvete.

2. T'i përfillësh njerëzit më shumë se sa e kanë vlerën, dramatizimi i gjendjes të bën të përulësh në konfrontim.

3. Mos përgatitje e vetes për rastin, që të bën të hutuar dhe nuk mund ta dërgosh mesazhin, të cilin ti dëshiron ta përcjellësh.

4. Frika nga dështimi dhe paramendimi negativ, gjoja se ti je e paaftë dhe nuk ke mundësi.

5. Frika nga veprimi i kundërt i personit, të cilin e këshillon dhe se ai mund të sulmojë me mënyra të vrazhda.

Të gjitha këto forma dhe të tjera mund

të ndikojnë në thirrësen, që ajo të shqetësohet, dhe mos ecja përpara në mundësinë e këshillimit, urdhërimit në të mirë dhe ndalimit nga e keqja.

Si ta mbizotërosh druajtjen

Ne nuk e duam ta shohim vajzën në Islam me personalitet pasiv, e cila e sheh të keqen e pastaj refuzon ta mohojë atë, e cila e sheh të mirën dhe nuk përkujton të tjerët me te, duke pasur frikë nga njerëzit dhe e hamendur, jo. Por ne duam të jesh si shiu, që kur bie gëzohen njerëzit me të, kur bie mbi ta ju bën dobi, dhe kur ndalet le gjurmë tek ta. Disa këshilla dhe udhëzime që ndoshta të bëjnë dobi në këtë fushë:

1. Të kthehesh tek Allahu me singjeritet, dhe gjithmonë të kërkoksh ndihmë prej Tij. Allahu i Lartësuar thotë: ***“E kush i mbështetet Allahut, atij i mjafton Ai; Allahu ia realizon dëshirën e vet dhe Allahu çdo gjëje i ka caktuar kohën (afatin)”***. Talak, 3.

2. Ta përmendësh Allahun sa më shpesh, që është një shkak për zgjerimin e zemrës tënde dhe zbritjen e qetësisë në te. Allahu thotë: ***“Ata që besuan dhe me të përmendur Allahun zemrat e tyre qetësohen; pra, ta dini se me të përmendur Allahun zemrat qetësohen”***. Rad, 28.

3. Paso metodologjinë e përshkallëzimit në të këshilluar, pra, fillo nga motrat e tua në shtëpi, pastaj kalo tek shoqet e tua të afërta e më pas zgjeroje rrethin dalëngadalë, deri sa ta kalosh të gjithë atë.

4. Lexo historitë e të parëve tanë nga sahabet dhe të atyre që ecën rrugës së tyre, dhe medito se si nuk i ndaloi ato turpi nga të pyeturit e nga dituria për fenë e tyre.

5. Shpeshto leximin dhe përkujto veten me vlerat e urdhërimit në të mirë dhe ndalimit nga e keqja.

6. Shoqëro një bamirëse, që të

përforcon ty, të ngre krenarinë tënde dhe me kohë do të ndikohesh me te e do të adaptohesh me guxim dhe vazhdimësi.

7. Mos u rrëzo nga dëshpërimi, e mos i kushto kujdes asaj që flasin njerëzit përderisa je në të vërtetën, e përkujto se i Dërguari ynë *sal-lallahu alejhi ue selem*, u sulmua me gënjeshtër, fyerje e refuzim, përjetoi forma të ndryshme vuajtjesh. Ki durim dhe përbalim, Allahu thotë: ***“Duro, nga ajo që thonë ata.”*** Muzemil.

8. Përkujto se Umeti ka nevojë për mundin tënd dhe dije se armiq të presin ty me padurim.

9. Mbaj me vete aromën e mëshirës me motrat, nëse i sheh ato në gabim bëhu e butë me to dhe mos kurse ndonjë këshillë, që ndoshta udhëzimi i saj është në duart tua.

Për në fund: Mos harro se sfera e davetit është e gjerë, mejdani i saj i madh, nuk kufizohet vetëm në fjalime e ligjërata, por mundesh të thërrasësh me moralin tënd, me lapsin tënd, me buzëqeshjen tënde, me shpërndarjen e një kasete të dobishme, apo një libri, apo duke ftuar njerëzit të prezantojnë në ligjërata e fjalime.

Pra, mundohu të mos gjendesh jashtë karvanit, dhe mos u ndal nga thirrja duke u argumentuar me druajtjen, ngase Allahu na ka urdhëruar të kumtojmë fenë e të thërrasim në të. I Dërguari *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: ***“Kumtoni nga unë qoftë edhe një ajet”***.

E lus Allahun që ty të bëjë nga robërshat e Tij bamirëse, t’ju bëjë të gjitha juve udhëzuese për të tjerët e të udhëzuara, e jo devijuese e të devijuara. ■

Nga arabishtja: Shpend ZENELI

I Dërguari i
Allahut paqja dhe
lavdërimi i Allahut
qofshin mbi të, na
jep shembullin më
të mirë, në
shpalosjen e
dashurisë për gruan
e tij. Ai, madje në
prani të të gjithëve
thotë, se e dua
nënë e
besimtarëve,
Ajshen, Allahu qoftë
i kënaqur me të

GRUAJA IME... TË DUA

DR. BEDRI ABDULHAMID HUMEJSI

Shpalosja e ndjenjës së dashurisë mes bashkëshortëve konsiderohet si një ndër shtyllat e jetesës bashkëshortore dhe argument i ndjenjave

e emocioneve të ndërsjella mes dy bashkëshortëve. Përtëritja e jetës bashkëshortore ndërmjet burrit dhe gruas është e domosdoshme, që të mënjanohet kështu rutina e monotonia, në të cilat janë të përfshirë shumë çifte bashkëshortore. Shumë hulumtime tregojnë, se ndër shkaqet kryesore që i dobësojnë

marrëdhëniet bashkëshortore është koha e pakët, të cilën e ndajnë çdo njëri nga të dy bashkëshortët me tjetrin në ruajtjen e këtyre marrëdhënieve.

Problemet dhe obligimet e shumta të jetës, të cilat shpesh janë spontane, nganjëherë i privojnë disa çifte bashkëshortore nga rehatia familjare dhe koha për të qëndruar së bashku, si dhe për shpalosjen e ndjenjave të dashurisë ndaj njëri-tjetrit. Shpalosja e ndjenjave të dashurisë mes bashkëshortëve mund të bëhet në disa mënyra, si:

a) Shprehja e dashurisë sinqerisht nga bashkëshortët për njëri-tjetrin

b) Përmes respektit e vlerësimit nga bashkëshortët për njëri-tjetrin,

c) Përmes sjelljes së mirë, interesimit për njëri-tjetrin,

d) Përmes dhuratave e mesazheve, e të ndihmuarit njëri-tjetrit.

Përmes mirëkuptimit, e cila është mënyra më e mirë për shprehjen e dashurisë mes dy bashkëshortëve, që nënkupton se secili nga bashkëshortët duhet ta kuptojë palën tjetër, pasi ta ketë kuptuar vetveten dhe rolin në familje. Në këtë mënyrë është shumë lehtë të ketë sjellje të shëndoshë me palën tjetër dhe mund ta shprehë dashurinë pa ngurrim, sepse gruaja është bërë pjesë e burrit të saj dhe burri është bërë pjesë e saj. Shprehja e dashurisë përmes fjalëve mbetet mënyra më e mirë, më e suksesshme dhe më e shpejtë për të arritur në zemrën e bashkëshortit tjetër. Argument për këtë konsiderohet nxitja e Islamit në shpalosjen e dashurisë e dashamirësisë ndaj të tjerëve. Allahu i Lartësuar thotë: **“...dashuria e atyre që besuan Allahun është shume më e fortë”** Bekare 165. **“Dhe, o populli im, ç’është që unë ju thërras në**

“...Shprehja e dashurisë përmes fjalëve mbetet mënyra më e mirë, më e suksesshme dhe më e shpejtë për të arritur në zemrën e bashkëshortit tjetër...”

shpëtim, e ju më thirrni për në zjarr. Më thirrni ta mohoj Allahun dhe ta adhuroj atë që nuk di asgjë për të, ndërsa unë ju thërras për tek i Gjithëfuqishmi, Mëkatfalësi.” Gafir 41-42.

Na përcjell Mikdam ibën Madiu, se i Dërguari paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të ka thënë: *“Kur dikush nga ju e do vëllanë e tij, atëherë le t’i tregojë se e do atë.”* Ahmedi.

Nëse ky është raporti me njerëzit në përgjithësi, atëherë si duhet të jetë me bashkëshortët, lidhjen e të cilëve Allahu i Lartësuar e cilëson si lidhjen më admiruese. Allahu i Lartësuar thotë: **“Dhe nga argumentet e Tij është që për të mirën tuaj, Ai krijoi nga vetë lloji juaj palën (gratë), ashtu që të gjeni prehje tek ato dhe në mes jush krijoi dashuri e mëshirë. Në këtë ka argument për njerëzit që mendojnë”** Rrum 22.

I Dërguari i Allahut paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, na jep shembullin më të mirë, në shpalosjen e dashurisë për gruan e tij. Ai, madje në prani të të gjithëve thotë, se e dua nënën e besimtarëve, Ajshen, Allahu qoftë i kënaqur me të. Na përcjell Amër ibën Asi, Allahu qoftë i kënaqur me të, i cili thotë: *“Shkova tek i Dërguari i Allahut dhe e*

pyeta: Kë e do më shumë nga njerëzit? - *Ajshen*, - tha. I thashë: E nga burrat cilin? - *Babain e saj*, - tha. - Pastaj cilin? - *Omerin*, - tha, dhe i përmendi edhe disa të tjerë". Buhariu dhe Muslimi.

Ajshja, Allahu qoftë i kënaqur me te, thotë: I thashë: O i Dërguari i Allahut, çfarë thua ti, nëse je në një luginë, e në të ka një pemë prej së cilës është ngrënë dhe një tjetër që nuk është ngrënë prej saj, në cilën prej tyre do ta kullosh kafshën? - Në atë prej së cilës nuk është kullotur nga askush, - tha. - Me këtë thënie, Aishja, Allahu qoftë i kënaqur me të, ka si qëllim, se i Dërguari paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, nuk u martua me asnjë beqareshe tjetër, pos saj. Buhariu.

Transmetohet se një ditë Muhamed ibën Kajsi u tha shokëve të vet: A dëshironi t'iu tregoj diçka për nënën time? - Ata thanë: Ne menduam se do të na tregojë për nënën, e cila e ka lindur, mirëpo ai vazhdoi duke na thënë: Aishja, Allahu qoftë i kënaqur me të, na tha: A nuk dëshironi t'ju tregoj diçka që ka ndodhur mes meje dhe të Dërguarit të Allahut? - Ne i thamë: Gjithsesi. - Ajo tha: Kur i Dërguari, paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, e kishte radhën tek unë, erdhi në dhomë, e hoqi pallton, zbathi këpucët, të cilat i vendosi tek këmbët e tij, ndërsa pallton e shtroi sipër shtratit dhe pastaj u mbështet në të. Qëndroi deri sa kuptoi se kisha fjetur, veshi pallton, u mbath ngadalë, hapi derën, doli jashtë dhe e mbylli atë ngadalë.

Edhe unë u veshja dhe dola pas tij. Arriti në varrezat e Bekisë, qëndroi gjatë dhe pastaj ngriti duart tre herë. Pastaj u kthye, u ktheva edhe unë, nxitoi, nxitoja edhe unë derisa arriti në shtëpi, mirëpo unë arrita para tij.

Sapo u mbështeta, arriti dhe më tha: *Çfarë ke o Aishe, që të është shpeshtuar frymëmarrja?* - Asgjë, - i thashë. - *Ose do të më tregosh, ose më tregon Allahu i Gjithëdijshtëm*, - më tha ai. I thashë: Flijofsha për ty nënë e baba, o i Dërguari i Allahut, - dhe ia tregova ngjarjen. - *A ti ishe ajo errësira që ecte para meje?* - Më tha. - Po, - i thashë.

Më goditi me dorë në gjoks e më tha: *A mendon ti, se të bëjnë padrejtësi Allahu dhe i Dërguari i tij?* - Ajo tha: - Sado që fshehin njerëzit, Allahu e di se çfarë fshehin. - *Ashtu është*, - më tha.

Pastaj i Dërguari paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, vazhdoi duke thënë: *Më erdhi Xhibrili dhe më thirri. Shprehi respekt ndaj teje dhe iu përgjigja. Ai asnjëherë nuk hyn në dhomën tënde pasi t'i kesh hequr rrobat. Ndërsa unë mendova se kishe fjetur, nuk dëshirova të të zgjoja dhe u frikësova se mos do të frikësoheshe nga vetmia.*

Xhibrili më tha: -Zoti yt të urdhëron, që të shkosh në varrezat Bekije dhe të kërkosh falje për banorët e saj. - Aishja thotë: I thashë: - Si të lutem unë për ta, o i Dërguari i Allahut? - Më tha: *Thuaj:*

Selami qoftë mbi ju o banorët e varrezave, muslimanë e besimtarë, Allahu i mëshiroftë ata që shkuan para nesh dhe ata që do të vijnë pas tyre dhe ne me lejen e Allahut do t'ju bashkëngjitemi juve. Muslimi.

Dashuria mes të Dërguarit paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, dhe Aishes Allahu qoftë i kënaqur me të, arrin deri në shkallën e komunikimit me ndjenja dhe fjalë indirekte. Na përcjellë Aishja Allahu qoftë i kënaqur me të, e cila thotë: I Dërguari i Allahut paqja dhe lavdërimi i

Allahut qofshin mbi të, më tha: *“Unë e kuptoj, nëse je e kënaqur me mua apo e hidhëruar. I thashë: Si e kupton këtë?– Ai tha: Nëse je e kënaqur me mua thua (betohesh): Jo për Zotin e Muhamedit, e nëse je e hidhëruar thua: Jo për Zotin e Ibrahimit.– Ajo tha: Ashtu është. Për Allahun nuk braktis në ato çaste, përveçse emrin tënd. Buhariu dhe Muslimi.*

Edhe në momentet e mospajtimit, nuk i harronin shprehjet e mira. “Na përcjell Numan ibën Beshir se Ebu Bekri Allahu qoftë i kënaqur me ta, erdhi tek i Dërguari i Allahut, kërkoi leje nga ai dhe pasi hyri brenda, pa se Aishja, vajza e tij, e kishte ngritur zërin ndaj të Dërguarit paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të. Për Ebu Bekrin kjo situatë ishte shumë e rëndë. Iu drejtua asaj duke i thënë: Oj e bija e Umi Rumanes, a po e ngre zërin ndaj të Dërguarit të Allahut,– dhe më pas e goditi Aishen Allahu qoftë i kënaqur me të dy. Ajo më pas filloi të fshihet pas shpinës së të Dërguarit paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të.

Pasi iku Ebu Bekri i Dërguari paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, iu drejtua Aishes me këto fjalë: *A nuk e sheh, që unë ndërhyra mes teje dhe babait tënd?– Ebu Bekri Allahu qoftë i kënaqur me të, u kthye prapë tek shtëpia e të Dërguarit dhe pasi kërkoi leje nga ai, pa se ata po qeshnin. Ebu Bekri i tha: O i Dërguari i Allahut, dua të jem pjesëmarrës në harenë tuaj, ashtu siç isha pjesëmarrës në zënkën tuaj.” Ahmedi dhe Ebu Davudi*

I Dërguari paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, nxiste vazhdimisht, që mes bashkëshortëve të qarkullojnë gjithnjë fjalë falënderuese e dashurie, posaçërisht prej gruas. Transmeton Abdullah ibën

“...Allahu nuk e shikon një grua, e cila nuk e falënderon burrin e saj, përderisa ajo nuk mund të bëjë pa të...”

Amër ibën As, se i Dërguari paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, ka thënë: *“Allahu nuk e shikon një grua, e cila nuk e falënderon burrin e saj, përderisa ajo nuk mund të bëjë pa të.”* Nesaiu, Albani thotë që hadithi është i saktë. Edhe sahabet, madje edhe tabiinët ndoqën rrugën e të Dërguarit paqja dhe lavdërimi i Allahut qofshin mbi të, në shprehjen e ndjenjave të dashurisë mes bashkëshortëve. Historianë të shumtë tregojnë, se Abdurrahmani, i biri i Ebu Bekrit Allahu qoftë i kënaqur me të dy, u martua më Atike bint Amër bint Nufej, e cila ishte vajza më e bukur te Kurejshitët, por edhe Abdurrahmani ishte shumë i bukur dhe respektues i denjë i prindërve. Pasi u martua me të ajo dominoi ndaj mendjes së tij dhe Abdurrahmani e donte atë tej mase. Kjo gjë ishte e padëshiruar për babanë e tij Ebu Bekrin. Një ditë kalon pranë birit të vet, i cili ishte në shtëpinë e tij dhe iu drejtua me këto fjalë: O biri im! Po shoh se kjo grua të ka habitur dhe ka dominuar ndaj mendjes sate, prandaj mendoj se ti duhet ta shkurorëzosh atë.– Ai ia ktheu: Nuk mundem, o babai im.– Ebu Bekri ia ktheu: Atëherë, të betohem që ta shkurorëzosh.– Kështu, Abdurrahmani u ndie i pafuqishëm ta refuzonte urdhrin e të atit dhe e shkurorëzoi gruan e vet, mirëpo u mërzit aq shumë, sa që filloi të mos hajë dhe të mos pijë. Disa njerëz i

thanë Ebu Bekrit: E vrave birin tënd për së gjalli.- Kur ai po kalonte pranë të birit, i cili nuk e shikoi e dëgjoi atë duke recituar vargje në të cilat shprehte pikëllimin e thellë dhe dëshirën për të qenë me ish-gruan e tij.

Ebu Bekri i prekur nga fjalët që dëgjoi prej të birit i doli përpara dhe i tha: O rob i Allahut, ktheje Atikën.-Abdurrahmani i ngazëllyer tha: Të marr për dëshmitar për ta kthyer,- ndërkaq pa njërin nga robërit e tij me emrin Ejmen, dhe i tha: O Ejmen, të liroj nga robëria për hir të Allahut dhe po të marr për dëshmitar, që ta kthej Atikën.- Dhe në këtë gjendje ngazëllimi vrapoi drejt shtëpisë së Atikës, duke recituar vargje në të cilat shprehte harenë e madhe.

Transmeton Zubejri nga babai i tij, i cili thotë: Ishte në Medinë një njeri nga Kurejshitët, i cili e donte shumë gruan e tij dhe ajo e donte atë shumë. Dashuria e madhe ndaj saj e pengonte atë në kërkimin e furnizimit, ngaqë nuk mund të ndahej nga ajo. Meqë iu përkeqësua gjendja sociale dhe iu shtuan borxhet, nga frika se mos po e humb gruan e tij (ajo do t'i kërkonte shkurorëzimin për shkak të varfërisë), i tha: Për Allahun, unë të dua shumë dhe nuk mund të të shoh në këtë gjendje që jemi ne, pra, më përgatit gjërat për udhëtim.- Shkoi në Sham te Muavia, Allahu qoftë i kënaqur me të, ia tregoi gjendjen e vet, ndërsa Muavia urdhëroi që t'i jepen një mijë dinarë. Muavia, Allahu qoftë i kënaqur me të i tha: Merri këto, ngase e kuptuam dashurinë e madhe, që ke për gruan tënde dhe urrejtjen e madhe për ndarjen prej saj.

Është pyetur Ebu Uthman Nisaburi, se cila është vepra më shpresëdhënëse për ty tek Allahu?- Ai është përgjigjur: Ndërsa

unë refuzoja që të martohem, më erdhi një vajzë dhe më tha: O Ebu Uthman, të betohem në Allahun, që të martohesh me mua. Ftova babanë e saj, i cili ishte shumë i varfër. Ai u gëzua shumë, dhe u martuam. Pasi u martuam e kuptova, se ajo vajzë ishte e verbër nga njëri sy dhe çalonte. Mirëpo nga dashuria e madhe që kishte për mua, nuk më lejonte të dal nga shtëpia. Për të mos ia thyer zemrën, nuk dilja jashtë dhe nuk ia shprehja mërzinë. Kështu vazhduam për pesëmbëdhjetë vite derisa vdiq ajo, dhe nuk kam vepër më shpresëdhënëse se sa mos-thyerja e zemrës së saj.

Ndjenja e dashurisë është ndër ndjenjat shumë të rëndësishme dhe kuptimplote, ngase vendbanimi i saj është zemra. Kështu që zemra është një botë sekrete dhe mund të arrihet në brendësi të saj përveçse një ndërmjetës si gjuha. Gjuha është një mjet shumë i rëndësishëm, e cila shpalos atë që fshihet në zemër. Ndërsa ndjenjat e emocionet, që gjenden vetëm në zemër, nuk mjaftojnë për avancimin e dashurisë mes bashkëshortëve. Pra, duhet që patjetër këto ndjenja të shpalosen e të zbresin nga zemra në rrafshin e gjerë. Shpalosja e ndjenjës së dashurisë mes bashkëshortëve është shkak që mes tyre të vazhdojë lumturia, dashuria, mirëkuptimi, njëherit shkak edhe i përhapjes së shpirtit të optimizmit, edhe mes anëtarëve të tjerë të familjes. ■

Përshtati: Rasim Haxha

SHËMTIA E BIXHOZIT SIPAS KURANIT

Allahu i Madhëruar ka thënë: ***“O ju që besuat, s’ka dyshim se vera, bixhozi, idhujt dhe hedhja e shigjetës (për fall) janë vepra të ndyta nga shejtani. Pra, largohuni prej tyre që të jeni të shpëtuar. Shejtani nuk dëshiron tjetër, përveç se nëpërmjet verës dhe bixhozit të hedhë armiqësi mes jush, t’ju pengojë nga të përmendurit Zotin dhe t’ju largojë nga namazi. Pra, a po i jepni fund (alkoolit e bixhozit)?”*** Maide 90, 91.

SHKRUAN: ALI SHABANI

Allahu i Madhëruar u drejtohet besimtarëve me këtë ajet, ku ua ndalon arreptësisht verën, bixhozin, idhujt dhe hedhjen e shigjetave, gjegjësisht fallin apo lojërat e fatit. Shkaku është siç thotë Allahu i Gjithëdijshtëm: ***“Janë vepra të ndyta nga shejtani”***.

Vera shkakton dehjen dhe njeriun e sjell në gradën e kafshës. Bixhozi shkakton humbjen e pasurisë, idhujt të prishin besimin dhe janë shkak për shirk, ndërsa hedhja e fallit, apo lojërat me fat janë një mashtrim i kulluar. Nga kjo vërehet, se këto vepra janë të shëmtuara dhe janë shkak për çrregullimin e shoqërisë dhe stabilitetit në jetën kolektive. Allahu i Madhëruar u thotë besimtarëve: ***“Pra, largohuni prej tyre që të jeni të shpëtuar.”***

Në vazhdim Allahu i Madhëruar tregon

pasojat që vijnë si rezultat i pirjes së verës (pijeve alkoolike) dhe bixhozit. I Lartësuar thotë: ***“Shejtani nuk dëshiron tjetër, përveç se nëpërmjet verës dhe bixhozit të hedhë armiqësi mes jush, t’ju pengojë nga të përmendurit Zotin dhe t’ju largojë nga namazi”***. Shejtani si armik i përbetuar i njeriut e ka shumë të lehtë të manipulojë me njeriun, kur ai bie në këto vepra të shëmtuara dhe qëllimi i tij është që ta largojë njeriun nga rruga e drejtë dhe ta bëjë banor të Zjarrit përgjithmonë. Mirëpo Allahu i Madhëruar i thërret robërit e Tij në udhëzim dhe bërjen e veprave të mira dhe ua ndalon veprat e ndyta.

Feja Islame ka ardhur për t’i ruajtur vlerat njerëzore dhe parimet e një jete ideale me harmoni dhe drejtësi, duke mos dëmtuar asnjërin. E çmon fitimin hallall dhe po ashtu të ushqyerit me hallall. E ndalon besimin e kotë dhe e gjykon rreptë mashtrimin. Se sa i shëmtuar është bixhozi, nënkuptohet nga ajeti se me çfarë veprash e ka përmendur Allahu i Madhëruar. Me

verën, e cila është nëna e të këqijave, siç ka thënë edhe i Dërguari *sal-lallahu alejhi ue selem*: *Vera është nëna e të gjitha të këqijave, kush e pi, nuk do t'i pranohet namazi dyzet ditë, e nëse vdes duke e pasur atë në barkun e vet do të vdesë me vdekje injorantësh¹*; me idhujt që është padrejtësia më e madhe, siç ka thënë Allahu i Madhëruar: “... **idhujtaria është padrejtësi më e madhe!**” Llukman 13, dhe me fallin vepër për të cilën ka thënë, se është kufër. Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: *Kush shkon te fallxhori dhe e pyet për ndonjë gjë, e pastaj i beson, e ka mohuar atë që i është zbritur Muhamedit salallahu alejhi ve selem.*

Dahaku na përcjell nga Ibën Abasi dhe thotë: Në periudhën e xhahilijetit kanë luajtur bixhoz derisa ka ardhur Islami dhe Allahu ua ka ndaluar këtë vepër të shëmtuar.

Na përcjell Ibën Ebi Hatimi nga Ebu Musa Eshariu, se i Dërguari i Allahut *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: Largojuuni nga këto kubëza të shënuara (zar) me të cilat shikohet fati, se ato llogariten bixhoz.

Në përmbledhjen e Muslimit gjendet hadithi nga Burejde ibën El-Hasib El-Eslemiu, se i Dërguari i Allahut *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: “*Ai që luan me zar është si ta ketë zhytur dorën e tij në mishin dhe gjakun e derrit.*”

Imam Maliku na transmeton në Muvata nga Ebu Musa Eshariu, se Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: “*Ai që luan me zar ka kundërshtuar Allahun dhe të Dërguarin e Tij.*” Imam Ahmed i transmeton, se Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: “*Shembulli i atij që luan bixhoz, e pastaj ngrihet dhe falet, është si ai që merr abdes me gjakun e derrit dhe ngrihet të falet.*”

Është pyetur Kasim ibën Muhamedi për shahun, a është bixhoz? Po ashtu edhe zari, a është bixhoz? Ai ka thënë: Çdo gjë që ndalon, apo pengon nga përmendja e

“...Shembulli i atij që luan bixhoz, e pastaj ngrihet dhe falet, është si ai që merr abdes me gjakun e derrit dhe ngrihet të falet...”

Allahut është bixhoz. Ebu Ubejdi ka thënë: me këtë ka komentuar thënien e Allahut: “... **t’ju pengojë nga të përmendurit Zotin dhe t’ju largojë nga namazi...**”.

Allahu aze ue xhel e ka bërë haram bixhazin dhe çdo fitim nëpërmjet bixhozit është haram. Të ushqyerit, blerja e rrobave dhe pajisjeve të tjera me këtë fitim haram në dynja është pengesë për t’u pranuar lutjet, a në Ahiret i Dërguari i Allahut *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: “Çdo mish që është ushqyer me haram, zjarri do të jetë më prioritar ta kaplojë atë.” Ahmed i Musned. Allahu *subhanehu ue teala* i ka urdhëruar besimtarët të ushqehen me hallall: “**O ju që besuat, hani nga të mirat (hallall) që ua kemi dhënë dhe falënderoni Allahun, nëse jeni që vetëm Atë e adhuron.**” Bekare 172.

Në kohën tonë për fat të keq, duke mos u kujdesur për disa lojëra, ka prej muslimanëve që bien në bixhoz. Si p.sh. luajnë letra dhe gjatë asaj kohe porosisin pije dhe ushqim. Marrëveshjen e kanë, kush humbet, paguan. Kjo është bixhoz. Dhe këta assesi nuk janë miq, por përkundrazi janë armiq të njëri-tjetrit. E njëjta gjë ndodh në shumë lojëra si futbollit, kur luajnë në stadiumet që paguhen. Ekipi që pëson disfatë e paguan stadiumin. Edhe kjo është bixhoz. Në këtë nuk bëjnë përjashtim edhe fëmijët, të cilët lojën më xhamlikë e luajnë mes vete me disa rregulla, që i kanë improvizuar dhe e luajnë ashtu që nëse ia qëllon xhamlikën kundërshtarit, ia merr. E

¹ E përcjell Taberani në Eusat me nr. 3667 me gradën hasen.

² E përcjell Hakimi në Mustedrek dhe ka thënë hadithi është sahih sipas kushteve të Buhariut dhe Muslimit.

“...Të ushqyerit, blerja e rrobave dhe pajisjeve të tjera me këtë fitim haram në dynja është pengesë për t’u pranuar lutjet...”

njëjta gjë vlen edhe me lojën e bilardos dhe ngjashëm me lojërat, që duhet të paguajë pala humbëse.

Allahu i Madhëruar i porositi besimtarët me thënien: **“Dhe mos e hani pasurinë e njëri-tjetrit në mënyrë të palejuar...”** Bekare 188.

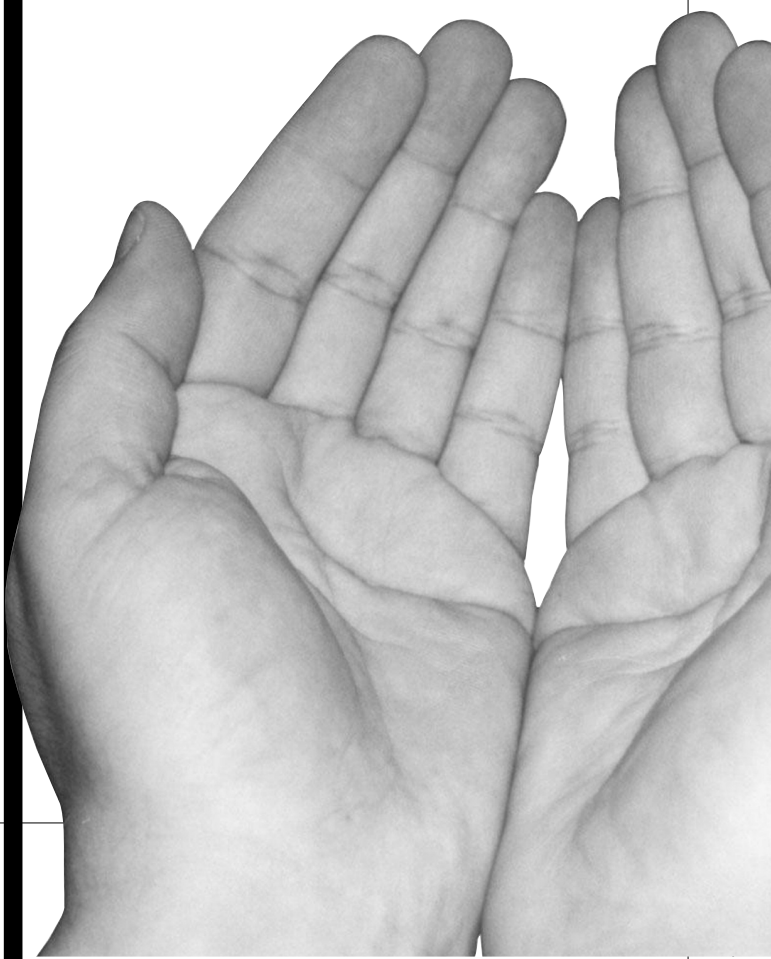
I Dërguari i Allahut *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: **“Disa njerëz e përdorin pasurinë e Allahut me pa-të drejtë. Ata e meritojnë zjarrin në Ditën e Kiametit.”** Buhariu³. Bixhozi është lojë e fëlliqur me të gjitha llojet e tij dhe nuk u ka hije besimtarëve që besojnë Allahun dhe Ditën e Gjykimit të merren me kësi farë lojërash të papastra. Allahu i Madhëruar ka thënë, në lidhje me besimtarët: **“ata të cilët i shmangen të kotës”** Muminun, 3.

I Dërguari i Allahut *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: **“Kush i thotë shokut të vet: Eja të luajmë bixhoz, le të jep sadaka!”**⁴ Edhe pa luajtur, vetëm të shprehurit e bën që të bëjë shpagimin, sepse ka hyrë në mëkat, e si do të jetë, nëse do ta kryente atë vepër?!... Allahu na ruajt nga veprat e këqija, dhe po ashtu të gjithë besimtarët. ■

³ Buhariu nr. 3118

⁴ Buhariu 4860 dhe 6301; Muslimi nr. 1647 nga Ebu Hurejreja.

O ZOT, MË RUAJ NGA VESET POSHTËRUESE

Na përcjell Enes ibën Maliku, se e dëgjonte Profetin, *sal-lallahu alejhi ue selem*, duke thënë:

“O Zoti im, kërkoj mbrojtjen tënde nga përtacia, kërkoj mbrojtje nga frika, nga pleqëria e thellë dhe nga koprracia.”

Në një transmetim tjetër ceket edhe:

“Kërkoj mbrojtje nga pamundësia, nga sprova e jetës dhe e vdekjes dhe nga dënimi i varrit.”

SHKRUAN: LULZIM SUSURI

Zinxhiri i hadithit: Hadithin e parë me këtë radhitje e shënon Buhariu në Sahihun e tij nr. 6371, kurse hadithin e dytë e shënon Buhariu, nr. 2823 dhe Muslimi, nr. 2706. Këto dy tekste të përmendura janë dy hadithe të ndara nga njëri tjetri, mirëpo nëpër librat e hadithit ekzistojnë edhe tekste apo lutje të tjera, që i ka bërë Profeti, *sal-lallahu alejhi ue selem*, përmes të cilave ka kërkuar nga Allahu Fuqiptotë, që ta mbrojnë nga shumë të këqija, prej tyre janë edhe: Sprova e Dexhallit, ajo e borxhit të madh, që nuk ka shpresë për larjen e tij, mos-bërja ballë njerëzve, nga telashet, mërzia etj., të cilat nuk kemi mundësi t'i shtjellojmë në këtë temë, ku mu për këtë shkak veçuam disa prej tyre të cilat ndërlihen mes vete.

Komenti i hadithit: Këto lutje ishin nga më të shpeshtat, që i përsëriste i Dërguari i Allahut, *sal-lallahu alejhi ue selem*. Disa i shpeshtonte në namaz e disa të tjera gjatë dhikrit në përgjithësi, por kishte raste kur i lexonte edhe nëpër hutbe, në fund të ligjëratave etj. Kjo ishte edukatë e tij, që t'i thoshte shpesh fillimisht për ta edukuar veten e tij, që duhet kërkuar mbrojtje vetëm nga Allahu e jo nga vetja, i thoshte edhe me zë dhe nëpër fjalime që të tjerët t'i mësonin e t'i praktikonin. Këto lutje janë shumë të rëndësishme

dhe kanë lidhje me jetën e përditshme të besimtarit.

Lutjet në hadith do t'i ndanim në dy grupe kryesore: grupi i parë janë ato që kanë të bëjnë me jetën e përditshme: siç janë: përtacia, frika, koprracia, pamundësia dhe sprova e jetës. Ndërsa grupi i dytë i lutjeve është ai që ka të bëjë me pleqërinë e njeriut, si dhe kohën pas vdekjes së tij, ato janë: mbrojtja nga pleqëria e thellë, nga sprova e vdekjes dhe nga dënimi i varrit. Secila prej tyre ka domethënie më vete dhe nuk është e domosdoshme, që të ndërlihen mes vete. Me këtë kam si qëllim, se i lejohet besimtarit, që t'i veçojë apo t'i ndajë me përmendje dhe ta shpeshtojë kërkimin e mbrojtjes nga Allahu më shumë prej atij vesi, të cilin ai mendon se e ka në vete më shumë se veset e tjera. P.sh., nëse ndien se është koprrac, por nuk vëren se është frikak, atëherë e shpeshon lutjen kundër koprracisë më shumë se ajo kundër frikës, edhe pse më mirë do të ishte prapë që të përfshiheshin në përmendje të gjitha së bashku.

Është për t'u habitur, se çdo lutje e përmendur në këtë hadith e të kundërtën e saj, nëse ekziston tek muslimani shkakton pasoja shumë të mëdha dhe çdonjëra merr me vete një nga vetitë pozitive të besimtarit. 1-Përtacia nëse fillon të ndihet tek njeriu ajo dalëngadalë ia mbyt zotësinë dhe aftësitë e njeriut, të cilat ai mundet t'i posedojë, prandaj edhe duhet luftuar ky ves. 2- Frika e vdes trimërinë tek muslimani. 3- koprracia e mbyt bujarinë. 4- pamundësia dalëngadalë merr me vete çdo vullnet të njeriut, pra, ka

njerëz që kanë dëshira, ëndrra dhe vullnet për punë të caktuara, por nuk iu jepet mundësia apo shansi për t'i bërë ato punë që i duan e kështu nga kjo pamundësi me kalimin e kohës edhe vdes pa u vërejtur. Ka pasur raste që njerëz të caktuar, nëse iu është kërkuar pas shumë kohësh ta bëjnë një punë, që dikur e dashuronin ta bënin, ata hoqën dorë aq thjeshtë, sa ishte për t'u habitur me këtë gjë si ndodhi. Kjo është diçka e ditur, pra, kishin vdekur ambiciet tek ata, prandaj njeriu duhet të përpiket që ta bëjë çdo punë të hairit sa më shpejt, që t'i jepet mundësia, se ndoshta do të vijë dita, që të mos mundet ta bëjë atë vepër të caktuar, apo të vijë dita, që të mos ketë vullnet për diçka të tillë. 5-sprova e jetës e dalldis njeriun në forma të ndryshme. Kjo varet prej llojit të sprovës që mund ta godasë. Sprovat në jetë janë të ndryshme dhe prej tyre më e rrezikshmja është sprova e mosbesimit - Allahu na ruajt! E pastaj vijnë sprova e dyshimeve në fe, e epsheve, e pasurisë, familjes, e shumë të tjera, të cilat nuk kanë fund.

Këto janë lloji i parë i lutjeve të Profetit, *sal-lallahu alejhi ue selem*, në këtë hadith, kurse lloji i dytë, i cili thamë se ka të bëjë me pleqërinë, vdekjen dhe botën tjetër janë si në vijim:

1- Pleqëria e thellë në shumicën e rasteve është sprovë dhe rrallë herë ndodh që njeriu të përfitojë prej saj. Zakonisht me pleqërinë e thellë nëpër hadithe synohet ajo me të cilën njeriu ndodh të mos mbajë mend, ta humbë vetëdijen, të mos e respektojnë të tjerët, të flasë gjëra të papëlqyera, t'i ngatërrojë kohët, anëtarët e familjes etj. Gjithashtu sjellja e keqe e fëmijëve, të cilët në shumicën e rasteve mërzen me pleqtë e moshuar shumë. Ka raste kur pleqëria e thellë shoqërohet me sëmundje dhe dergja të shumta, të cilat janë të lodhshme, si për plakun ashtu edhe për kujdestarët e tij. Kjo lloj pleqërie është si qëllim në hadith dhe

“Përtacia nëse fillon të ndihet tek njeriu ajo dalëngadalë ia mbyt zotësinë dhe aftësitë e njeriut, të cilat ai mundet t'i posedojë, prandaj edhe duhet luftuar ky ves...”

pleqëri që mund t'i ngjasojnë kësaj dhe assesi nuk synohet pleqëria, e cila është e shëndoshë dhe kalon në adhurim ndaj Allahut. Profeti, *sal-lallahu alejhi ue selem*, i mësonte shokët e tij, që të kenë kujdes të mos e duan jetën, por as të mos e urrejnë atë e kështu të luten në favor të njëres apo tjetres. Ai i këshillonte që të luten për jetë të gjatë, nëse është më hair për ta dhe e kundërta i këshillonte që të luteshin për vdekje të shpejtë, nëse vdekja është më hair për ta. Pra, kjo është forma më e mirë e të luturit dhe të shpresuarit nga Allahu për jetëgjatësi ose jo. Ndërsa nga ana tjetër të gjithë e dimë, se Allahu e pat marrë tek Vetja e Tij, Muhamedin, *sal-lallahu alejhi ue selem*, në moshën gjashtëdhjetë e tre vjeçare. Moshë kjo mesatare e anuar kah pleqëria (mosha e tretë).

2- **Sprova e vdekjes:** me të synohet çdo telash, që i ndodh muslimanit në momentin e vdekjes së tij. Çasti i vdekjes është i vështirë, përplot me telashe dhe shpirti e trupi vuajnë nga gazepi. Gjithashtu nuk janë më të lehta edhe telasht e shejtanit, i cili vjen në ato çaste dhe mundohet ta largojë nga rruga e Zotit robin, ta detyrojë të bëjë kufër, duke e mashtruar e duke i dhënë shpresë për jetë. Vjen duke i futur dyshime në fe, të cilat ka raste, që edhe të gjejnë zemra të dobëta, që i pranojnë ato. Në momentin që vijnë melekët e marrjes së shpirtit në krye me melekun e vdekjes i shpaloset dhe i largohet çdo perde njeriut dhe ai fillon ta shohë realitetin e botës

tjetër dhe mashtrimet e kësaj bote. Në anën tjetër po këta melekë fillojnë t'ia nxjerrin shpirtin, duke nisur nga fillimi i gishtave të këmbës e derisa t'ia mbledhin në gropë të fytit e pastaj duke ia nxjerrë nga goja. Çaste këto të rënda të shoqëruara me frikë dhe mashtrime të shejtanit, i cili i vjen njeriut në formë të mirë, duke i thënë se unë mund ta zgjas jetën, unë jam zoti etj., duke e mashtruar me fjalë nuk ia jep mundësinë për të rënë në shehadet apo dikujt për t'u penduar (edhe pse pendimi i këtij çasti është i vonshëm dhe i papranuar). Unë do të kisha thënë, se nga të gjitha këto vështirësi të çastit të vdekjes më e rënda për njeriun është sprova e shejtanit dhe grackat e tij, duke mos mohuar vështirësinë e daljes së shpirtit, por ajo edhe pse është e rëndë dëmi i saj vazhdon vetëm derisa të dalë shpirti dhe me aq përfundon, kurse nëse shejtani e mashtron njeriun pasojat e këtij mashtrimi fillojnë nga ai moment e deri në pafundësi.

3- Sprova e dënimit të varrit: pas vdekjes njeriu kalon në një jetë tjetër, atë të "berzahut"-apo të varrit, jetë kjo e cila fillon nga momenti i daljes së shpirtit e deri në Ditën e Kiametit pra, deri në fillimin e gjykimit të njerëzve për t'i shpërblyer apo për t'i dënuar sipas punëve të tyre. Jeta në varr nis me ardhjen e dy melekëve për të marrë njeriun në pyetje, të cilët e pyesin: Kush është zoti yt, feja jote dhe profeti yt? Njeriu nëse di t'i përgjigjet këta melekë shkojnë duke e përgëzuar, se çdo çast që vjen pas atij momenti do të jetë më i gëzuar për të dhe prej aty fillojnë shpërblimet e Zotit për t'u kurorëzuar me futjen në Xhenet dhe të shikuarit në Fytyrën e Ndrishme dhe të Shenjtë të Allahut. Qafirit i ndodh e kundërta, pasi ai nuk do të dijë të përgjigjet, atëherë këta melekë pasi e frikësojnë me fizionomitë e tyre të frikshme, që do të shndërrohen në to e rrahin duke e "përgëzuar" me dënim nga ai moment e deri në pafundësi. Kështu fillon

“... Ai i këshillonte që të luten për jetë të gjatë, nëse është më hair për ta dhe e kundërta i këshillonte që të luteshin për vdekje të shpejtë, nëse vdekja është më hair për ta....”

dënimi i varrit prej të cilit ka kërkuar shpëtim Profeti ynë, *sal-lallahu alejhi ue selem*. Në fakt, si fillimi i shpërblimit ashtu edhe i dënimit në varr sipas mendimit më të saktë, të cilin e mbrojnë argumentet ai ndodh vetëm shpirtërisht, duke mos u ndikuar trupi nga to. Fillimi i jetës në varr, shpërblimi dhe dënimi janë përgëzim i muslimanit për Xhenet, ose kërcënim i qafirit për Xhehenem, prandaj ndryshe varri quhet fillimi apo nisja e jetës në njërën nga shtëpitë e para të ahiretit-botës tjetër, gjë që na jep të kuptojmë, se lutja nga shpëtimi i këtij lloj dënimi në fakt përmban dhe fsheh në vetvete lutje nga zjarri i Xhehenemit, sepse kush nuk dënohet në varr ai nuk do të dënohet as në botën tjetër, dhe kush shpërblehet në varr ai do të shpërblehet edhe në botën tjetër, dhe e kundërta: kush dënohet në varr dënohet edhe në Xhehenem, Allahu na ruajt prej tij!

Këto lutje në përgjithësi përveç mbrojtjes nga sprova e jetës, e vdekjes dhe dënimi i varrit të tjerat nuk transmetohet se përmendeshin në ndonjë kohë të veçantë nga Profeti, *sal-lallahu alejhi ue selem*, por ato bëheshin kohë pas kohe dhe në raste të ndryshme, në xhemat, në fjalime e ligjërata, etj. Ndërsa sprova e jetës, e vdekjes dhe dënimi i varrit ishte traditë profetike, që të thuheshin thuajse gjithmonë në fund të namazit pasi përfundonin së lexuari të gjitha lutjet paraprake që i dimë dhe i themi të gjithë në namaz. ■

MJEKËSIA PREVENTIVE NË SUNETIN E PEJGAMBERIT

Pejgamberi sal-lallahu alejhi ue selem ka vendosur themelet e përgjithshme të preventivës, që mund t'i quajmë “rregullat e arta të mjekësisë”, kur në lidhje me kolerën ka thënë: “Nëse dëgjoni se ka në një vend, mos shkoni aty, por nëse paraqitet në një vend dhe ju qëlloni aty, mos u largoni.”

SHKRUAN: PRIM. DR. MED. SC. ALI F. ILJAZI

Te Pejgamberi fisnik *sal-lallahu alejhi ue selem* zbulojmë edhe një dimension tjetër interesant si mjek, i cili ishte gjithnjë i gatshëm, që Umetit të tij t'i ofrojë këshilla për ta shëruar nga sëmundjet shpirtërore dhe trupore. Këto këshilla të Pejgamberit tonë *sal-lallahu alejhi ue selem* janë në një formë mahnitëse, që lidhin shkaset me pasojat, tërheqin shikimin në ilaçe specifike bimore rreth nesh dhe flasin sesi nga këto mund të fitohen ilaçe të dobishme dhe efikase.

Nxitja në shërim

Transmetohet nga Ebu Bekri *radijallahu anhu*, që e ka dëgjuar Pejgamberin *sal-lallahu alejhi ue selem* duke thënë: “Kërkoni nga

Allahu besim të fortë (jekin) dhe shëndet, dhe pas besimit askujt nuk i jepet diçka më e mirë se sa shëndeti.” (Buhariu, Ebu Davudi, Tirmidhiu dhe Ahmedi) D.m.th. njeriu mund të ndihet mirë vetëm me besim të fortë dhe shëndet - besimi i fortë mënjanon dyshimin nga zemra e besimtarit dhe ky është ilaç për shpirtin, ndërsa për sa i përket shëndetit, këtu mendohet në sëmundjet trupore.

Në këtë mënyrë Pejgamberi ynë, Muhamedi *sal-lallahu alejhi ue selem* na nxit që të shërohemi edhe nga sëmundjet psikike, edhe nga sëmundjet trupore. Meqë shëndeti është në veçanti i rëndësishëm për jetën, hadithe të shumtë flasin për shërim dhe nxitje për te. Në mesin e këtyre është edhe hadithi që përmendet në Musnedin e imam Ahmedit nga Zijad ibën Alaku, i cili transmeton nga Usame ibën Sheriku

radijallahu anhu, se ka thënë: “Isha te Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* kur erdhën beduinët dhe i thanë: “O i Dërguari i Allahut, a të mjekohemi?” Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* iu përgjigj: “Po! mjekohuni o robër të Allahut. Vërtet Allahu qoftë i lavdëruar dhe i lartësuar, nuk ka dhënë ndonjë sëmundje e që asaj nuk i ka dhënë ilaç, përveç një sëmundje.” E pyetën: “E cila është kjo?” Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* u përgjigj: “Pleqëria.” (Tirmidhiu dhe Ahmedi) Gjithashtu përmendet se Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: “Çdo sëmundje ka ilaç, kur ilaçi depërton te sëmundja e mënjanon me lejen e Allahut.” (Muslimi) “Allahu nuk ka dhënë ndonjë sëmundje, e që për te të mos ketë dhënë edhe ilaçin.” (Buhariu)

Deri tek ne janë transmetuar thëniet e Pejgamberit *sal-lallahu alejhi ue selem* në lidhje me mjekësinë dhe këto kryesisht i nxisin të sëmurët, që të kërkojnë ilaç, që do t’u shërbejë dhe besojnë që ai me ndihmën e Allahut do të ndihmojë, por Mjeku i vërtetë (Esh-Shafi) është vetëm Allahu. Ilaçet janë vetëm shkak lehtësimi për robërit e Tij në këtë botë. Në anën tjetër, këto thënie në pikëpamje mjekësore bartin në vetvete edhe një ilaç të brendshëm të rëndësishëm, ngase përparojnë gjendjen shpirtërore të sëmurit, dhe kjo anë psikike gjatë tërë mjekimit i jep të sëmurit shpresë dhe uzda për sukses. Ngjashëm me këtë transmetohet se Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: “*Ekzistojnë dy lloje diturie: dituria për trupin (shëndetin) dhe dituria për fenë.*” (Ibën Ebi Shejbe)

Nga e tërë kjo është e qartë se Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* i ka nxitur ithtarët e umetit tij, që të mjekohen kur sëmuren. Ne duhet të dimë çfarë e dëmton trupin e çfarë e shëron atë, d.m.th. çfarë e mënjanon sëmundjen, që të shërbehemi me te. Transmetohet nga Ebu Hurejre *radijallahu*

“...Një njeri u sëmur në kohën e Pejgamberit sal-lallahu alejhi ue selem dhe ai tha: “Thërrisni mjekun!” Dikush e pyeti: “O i Dërguari i Allahut, a do t’i ndihmojë mjeku atij?” Ai u përgjigj: “Po.” ...”

anhu se ka thënë: “Një ensar u sëmur në ditën e Uhudit dhe Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* i ftoi dy mjekë që ishin në Medinë duke u thënë: “Mjekojeni këtë.” Në rivajetin tjetër thuhet: “O i Dërguari i Allahut, a ka në mjekësi diçka të mirë?” Ai u përgjigj: “Ka!”

Ngjashëm transmetohet edhe nga Hilal ibën Jusufi *radijallahu anhu* se ka thënë: “Një njeri u sëmur në kohën e Pejgamberit *sal-lallahu alejhi ue selem* dhe ai tha: “Thërrisni mjekun!” Dikush e pyeti: “O i Dërguari i Allahut, a do t’i ndihmojë mjeku atij?” Ai u përgjigj: “Po.” (Ahmedi dhe Ibën Ebi Shejbe)

Nga Hilali transmetohet sa vijon: “Hyri Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* te një njeri, i cili ishte i sëmurë, që ta vizitojë dhe i tha: “Dërgojeni te mjeku!” Dikush e pyeti: “A thua edhe ti kështu flet, o i Dërguari i Allahut?” Ai u përgjigj: “Po.” Nga e tërë kjo është e qartë deri në çfarë mase Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* na nxit, që të shërohemi dhe të shfrytëzojmë mjetet mjekësore, që i ka krijuar Allahu i Madhërishëm për ne. I sëmuri assesi nuk duhet të dorëzohet, sepse Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* ka thënë: “*Besimtari i fortë është më i mirë dhe më i dashur tek Allahu, se sa besimtari i dobët.*” (Muslimi dhe Ahmedi).

Më mirë të parandalosh sesa të mjekosh

Të gjitha ato që kanë ardhur nga mjekësia bashkëkohore: injeksionet (vaksinat, serumet), antitruapat që veprojnë kundër shkaktarëve të sëmundjes, etj., të gjitha janë mjete moderne për veprim preventiv kundër sëmundjes para se të sëmurit t'i nevojitet ilaçi i vërtetë. Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* ka vendosur themelet e përgjithshme të preventivës, që mund t'i quajmë “rregullat e arta të mjekësisë”, kur në lidhje me kolerën ka thënë: “Nëse dëgjoni se ka në një vend, mos shkoni aty, por nëse paraqitet në një vend dhe ju qëlloni aty, mos u largoni.” (Tirmidhiu).

Nga teksti i haditheve fisnike është e qartë në çfarë mase na nxit Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem*, që t'i përmbahemi urdhrit themelor mjekësor, se më mirë është të parandalosh, sesa të mjekosh, në veçanti kur kemi të bëjmë me llojet e sëmundjeve epidemiologjike, siç është kolera, etj.

Për sa i përket mjekësisë bashkëkohore shohim se ajo ndalon, që të përzihen ata që janë të sëmurë nga një sëmundje infektive dhe ata që tek të cilët mund të transmetohet (të shëndoshët). I vendosin në përkujdesje të veçantë (karantinë) për të zvogëluar rrezikun e transmetimit të sëmundjes.

Shiko, vëlla lexues, sa largpamës ka qenë Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* dhe krahaso atë që ai ka vepruar para më shumë se katërmëdhjetë shekujve dhe si veprohet sot. Shohim se Pejgamberi *sal-lallahu alejhi ue selem* në thëniet e tij fisnike në pikëpamje të mjekësisë ka dhënë njoftime, që kanë qenë të dobishme në kohën kur nuk ka qenë i njohur shkaku i sëmundjeve të caktuara, mënyrën e shërimit të tyre apo metodat e parandalimit. ■

BIXHOZI I KUIZEVE

PËRZGJODHI DHE PËRKTHEU: AGIM BEKIRI

Pyetje: Dëshiroj të marr pjesë në kuizin e njohur “Kush do të bëhet milioner” në një prej kanaleve satelitore, a lejohet pjesëmarrja dhe pasuria që jepen pas përgjigjeve? Nëse gaboј në përgjigjet e mia një pjesë e pasurisë më merret prapë, a llogaritet kjo gjë bixhoz?

Përgjigje: Falënderimi dhe lavdërimi i takojnë Allahut të Madhërishëm, lavdi dhe paqja e Tij qofshin mbi të Dërguarin dhe ithtarët e tij:

Kjo garë rreth së cilës është parashtruar pyetja është një mënyrë e re përfitimi, që quhet “ekonomia e fatit dhe e rastësisë”, ekonomia e përfitimit të shpejtë, që i ka bërë njerëzit të vrapojnë pas saj, pleq e të rinj, burra e gra, edhe pse nuk iu sjell gjë tjetër pos brengave,

Në këtë rubrikë mirëpresim të gjitha pyetjet e juaja, ndërsa ato më interesante do të botohen.

Pyetjet mund t'i dërgoni në albislam@gmail.com

humbjen e kohës dhe shtimin e borxheve.

Shumë njerëz kanë treguar se faturat e tyre personale kanë kaluar shuma të mëdha, për një muaj, dhe në një farë mënyre janë bërë të varur të asaj që quhet “varësi e bixhozit telefonik”. Krahas kësaj varshmërie vijnë edhe fatkeqësitë e tjera prej lënies së namazit e deri te shkurorëzimet dhe shndërrimin e jetës së fëmijëve në skëterrë. Tjetri, kurbetçi, i cili me gjithë rrogën e tij të dobët dhe me varshmërinë ndaj këtyre telefonatave, përfundon në humbjen e gjithë asaj që ka fituar për muaj të tërë.

Këto gara janë lloje të reja të bixhozit, që u cilësuan nga disa bashkëkohorë, si “bixhozi telefonik”. Bixhozi është i ndaluar me fjalët e Allahut, i cili thotë: **“O ju që besuat, s’ka dyshim se vera, bixhozi, idhujt dhe hedhja e shigjetës (për fall) janë vepra të ndyta nga shejtani. Pra, largohuni prej tyre që të jeni të shpëtuar. Shejtani nuk dëshiron tjetër, përveç se nëpërmjet verës dhe bixhozit të hedhë armiqësi mes jush, t’ju pengojë nga të përmendurit**

Zotin dhe t’ju largojë nga namazi. Pra, a po i jepni fund (alkoolit e bixhozit)?” (Maide: 90, 91). Dijetari i njohur Maverdiu thotë: Bixhoz (mejsir) është gjithë ajo në të cilën pjesëmarrësi do të fitojë nëse hyn, ose do të humb nëse jep.

Mjetet e informimit kanë përcjellë një numër të madh të fetfave të dijetarëve dhe studiuesve për garat telefonike sipas metodës që u përmend dhe se ato janë një prej ngjyimeve të bixhozit, janë lojëra të fatit modern. Prej atyre që kanë dhënë këtë fetfa:

Muftiu i Egjiptit, dr. Nasër Ferid

Sekretari i përgjithshëm i Institutit për Studime Islame në Egjipt, shejh Vefa Ebu Axhuz

Ish-sekretari i Frontit të Dijetarëve të Ez’herit

Dekani i Fakultetit të Sheriatit në Kuvajt, dr. Muhamed Tabatabai

Shejh Ibën Bazi ka dhënë fetfa për ndalimin e disa garave, për shkak të ekzistimit të bixhozit në to dhe për shkak se ato çojnë në ngrënien e pasurisë së

njerëzve me padrejtësi, mashtrim dhe injorancë (Fatavē ibën Baz: 5/241).

Arsyeja më e qartë për ndalimin e këtyre garave dhe identifikimin e tyre me bixhoz është fakti, që për çdo minutë paguhet një shumë më e madhe se tarifat e zakonshme, edhe pse sikur të paguhej me një çmim të zakonshëm sërish do të konsiderohej bixhoz, sepse ai nuk lajmërohet dhe nuk e harxhon atë pasuri për diçka tjetër pos për të fituar më shumë.

Islami si një sistem gjithëpërfshirës i jetës njerëzore, i ndalon njerëzit nga gjërat e dëmshme, gjërat që ua vështirësojnë jetën, ashtu siç i ndalon nga shpresat e rrejshme dhe ikjen nga realiteti, si dhe mos shikimin e drejtë të gjërave. Ata që marrin pjesë në këto gara jetojnë në një botë fantazie. Disa prej tyre mendojnë se me një telefonatë të thjeshtë disa minutëshe jeta e tyre do të bëhet luksoze. Mos u bëni robër të shpresave të rrejshme, sepse ato janë kapitali i të falimentuarve.

Këto gara shpeshherë shkaktojnë demoralizim të thellë tek ata që nuk fitojnë, si dhe i fusin në humnerat e pikëllimit dhe dëshpërimit të përhershëm, që i shtyjnë gradualisht në përdorimin e mënyrave jo të ndershme të fitimit.

Muslimanët kanë një lloj tjetër garash. Ato janë garat në punë të mira, tregti me Allahun depot e të Cilit nuk harxhohen asnjëherë: ***“Shpejtoni në atë që fitoni falje prej Zotit tuaj dhe xhenetin që gjerësia e tij është sa gjerësia e qiellit dhe e tokës, i përgatitur për ata që i besuan Allahut dhe të dërguarve të Tij. Ajo është dhunti e Allahut që ia jep kujt të dojë, e Allahut është dhurues i madh.”*** (Hadid: 21)

Merre edhe një mënyrë tjetër të tregtisë fitimprurëse në të cilën s’ke asnjë humbje. I Dërguari thotë: ***“Një namaz në Qabe është sa njëqind mijë namaze në vende të tjera.”*** (Ahmedi, sahih)

Allahu i Madhëruar për vlerën e Natës së Kadrit thotë: ***“Nata e Kadrit është më e rëndësishme se një mijë muaj!”*** (Kadër: 3),

leximi i ***“Kul huvallahu ehad”*** është i barabartë me një të tretën e Kuranit (Muslimi).

www.islam-qa.com

Pyetje: Kam fituar një shumë parash në një kuiz televiziv. Tani dëshiroj të lirohem nga këto para, prandaj më intereson cilat janë mënyrat e preferuara, a lejohet t’i jap lëmoshë?

Përgjigje: Falënderimi i takon Allahut, lavdia dhe bekimi i tij qofshin mbi të Dërguarin dhe ithtarët e tij:

Kuizet që realizohen duke thirrur në numra të caktuar dhe duke shpenzuar çmimin e thirrjes, me shpresë që të fitosh, këto kuize llogariten prej llojeve të bixhozit. Allahu i Madhëruar thotë: ***“O ju që besuat, s’ka dyshim se vera, bixhozi, idhujt dhe hedhja e shigjetës*** (për fall) ***janë vepra të ndyta nga shejtani. Pra, largohuni prej tyre që të jeni të shpëtuar.”*** (Maide: 90) Realiteti i bixhozit është: Dhënia e një pjese të pasurisë duke hyrë në rrezik për ta humbur, apo për të fituar më shumë.

Përrjashtim nga kjo bëjnë gara e kalërimit, shigjetimit dhe sportet e tjera të ngjashme me to, që e aftësojnë njeriun për luftë në rrugë të Allahut dhe përhapjen e Islamit.

Ai që bie në këto gabime e ka për detyrë të pendohet tek Allahu dhe të lirohet nga pasuria që ka fituar në këtë mënyrë, duke e shpenzuar atë në punë bamirësie, duke ua dhënë të varfërve, të mjerëve, apo duke i dhënë për interesa publike, si për shembull për shkolla dhe të tjera që u sjellin dobi muslimanëve. ■

www.islam-qa.com